יודען געדענקט! דער קאמף קעגען רדיפות אויף יודען אין דייטשלאנד — דויערט

NAJER FOLKSBLAT
Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.

פרייז 15 גראשען | (פולע טאבעלע פון דער מלוכה־לאטעריע — 10 זייט) | 12 זייטען

נייער פאלקסבלאט

№ 48 | Łódź, Wtorek, 25 lutego 1936 | אדרעס: לאדז, פעטריקאווער 21 טעל. 224-71 / Adres: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71. Skrz. poczt. 106. | לאדז, דינסטאג פ' תרומה א' אדר תרצ"ו | 14-טער יארגאנג

רעגירונג וועט ענערגיש בעקעמפען

די דעסטרוקטיווע אנארכיזירענדע ארבייט פון דער ענדעציע

...ויסע רעדע פון אינערן-מיניסטער, ראטשקעוויטש

וארשא, 24 (טעלעפאניש)
...היינט אינדערפריה איז דער סיים צוגעטרעטען ...צו בעהאנדלען דעם בודזשעט פון אינערן־מיניס־ ...טעריום.

...דער בעריכטס־אפגעטער, סמאראנסקי רעדט ...די פראגע, וואס איז בעהאנדעלט געווארען ...דער דיסקוסיע אויף דער קאמיסיע, וואו עס איז ...ריקער ארומגערעדט געווארען דאס זיכערקייטס־ ...בלעם. די זיכערקייטס־סיטואציע האט זיך אין ...לעצטער צייט פערערגערט, די פערברעכעריש־ ...קייט איז געשטיגען, און עס לאזט זיך מערקען א ...שטארקערע אנגרייפערישקייט פונ'ם פערברעכערי־ ...שען עלעמענט בנוגע די זיכערקייטס־ארגאנען. ...אבער מיט דער גאנצער זיכערקייט פעסט־ ...שטעלען, אז די מלוכה־פאליציי האט גענצליך גע־הערשט איבער דער סיטואציע.

צום מייסטען אויפמערקזאמקייט האט די קא־מיסיע געווידמעט דער פראגע פון טעריטאריאלער זעלבסטפערוואלטונג.

נאכ'ן בעריכט האט גענומען א ווארט דער אינערן־מיניסטער ראטשקעוויטש.

דער מיניסטער זאגט צ. א.:

אויב איך נעהם א ווארט מקדים־זייענדיג די דיסקוסיע, וואס וועט זיך דא ענטוויקלען איבער דער טעטיגקייט פונ'ם מיניסטעריום, איז עס בכדי צו ווענדען די אויפמערקזאמקייט פון סיים און דער גאנצער געזעלשאפט אויף צוויי עיקר־פראבלעמען, וואס זענען נוגע די רוה און ארדענונג אינ'ם לאנד. מיר זענען אויפ'ן שטח פון אונזער גאנצער גע־שיכטע א ספעציעלער דור: אויסגעהארעוועט האט מען אונז אין בענקשאפט צו פרייהייט בעסער פון אנדערע פערשטייען מיר זי אפצושאצען און שאצען־ווען, נאכ'ן זיגרייכען קאמף זענען מיר בעסער צום קאמף און זיינע שווערקייטען צוגעגרייט, און לעבען לעבט אין אונז דאס גרויסע בעוואוסטזיין, אז די ירושה, וואס מיר וועלען נאך זיך איבער־לאזען דארף זיין א נישט אבי־וועלכע. איך מיין דעריבער, אז אין פוילען וועלען מיר געפינען גענוג ענערגישען ווילען, בכדי צו איבערמעכטיגען די מניעות, וועלכע וואקסען אן פאר די פעלקער פון דער גאנצער וועלט און ממילא אויך פאר אונז. די דאזיגע שווערקייטען ווערען נישט דורך קיין שום געזעלשאפט ווי געהעריג פערשטאנען, און, פערשטייט זיך, אויך נישט איינגאנצען דורך דער פוילישער.

דערקלעהרענדיג, אז פערשידענע מלוכות זו־כען און ווענדען אן פערשידענע אופנים פון בע־הערשען דעם קריזיס, רעדט נאך דער מיניסטער וועגען דעם קאמוניזם אין פוילען, וועלכען ער האלט פאר זעהר שוואך און נישט געפעהרליך, און מאכט דערביי א ווארענונג געגען דעם אזויגע־רופענעם „געמיינזאמען פראנט", וואס איז דוקא א געפאהר פאר דער ענטוויקלונג פון דער פוי־לישער נאציאנאלע קולטור, מחמת דער קארופטיווער השפעה פונ'ם קאמוניסטישען געדאנק, מחמת דעם — זאגט דער מיניסטער — פערבלייבט די קאמוניס־טישע פארטיי אין פוילען אויף ווייטער אומלע־גאל, און זי ווערט בעקעמפט דורך דער רעגירונג מיט דער גאנצער נויטיגער ענערגיע.

דער מיניסטער ראטשקעוויטש ווידמעט דער־נאך א גרויסען טייל פון זיין רעדע דער ענדעציע, וועלכע ער גרייפט שטארק אן, און זאגט צ. א.:

— איך שטרייך אונטער, אז די ענדעציע גע־פינט זיך אויף דער גרעניץ פון אריבערגיין פון אנ־אידעאישען פלאן צו דער מדרגה פון א רעוואלוציאנער־גרופע. וואס חלומ'ט וועגען בעקומען די מאכט, און וועלכע קלייבט נישט איבער אין איהרע מיטלען.

דער מיניסטער ווייזט אן אויף דער דעסטרוק־טיווער ווירקונג, וואס די שעדליכע ענדעקישע אגי־טאציע האט אויף דער יוגענד, און זאגט, אז אין דער ארמעע, פערקעהרט, האט זי קיין שום אפקלאנג נישט

ווייטער זאגט ער: „מיר מוזען פעסטשטעלען, אז דער סכום שטערונגען פון דער עפענטליכער ארד־נונג, וואס ווערט אויסגעפיהרט דורך דער ענדע־ציע, די צאהל פאלען פון מאסען־אונרוהען, דורכ־געפיהרט אדער אינספירירט דורך זיי, וואקסט פון טאג צו טאג און פאדערט אלץ אפטער צו קרבנות.

דער מיניסטער ווייזט אן אויף דער קרימינעלי־שער טעטיגקייט פון דער דאזיגער פארטיי, בעת וועלכער זי העצט די פוילישע בעפעלקערונג געגען די נאציאנאלע מינדערהייטען ובפרט געגען יודען; ער רעדט וועגען דעם ווי די ענדעקעס אנארכיזירען דאס לעבען, ארגאניזירען טוואלד־טאטען. דער ראַ־דיקאלער לאגער איז אנערקענט געווארען דורך דער רעגירונג פאר אן אומלעגאלער ארגאניזאציע.

דער ציל פון דער נייער ענדעקישער טאקטיק איז איבריגענס פערשטענדליך: די ענדעקישע פאר־טיי וואלט היינט אוודאי נישט געוואלט בעליגען אזא ענטוויקלונג, ווי עס האט מיט 4 יאהר צוריק אין דעם סיים ארויסגעזאגט דער מיניסטער פיערא־צקי פונעם רעפ. בערעזאווסקי, וועלכער האט דאן דער־קלערט: „מיר שטייען און מיר וועלען ווייטער שטיין אויף דעם שטאנדפונקט, אז צו־וואס פאר אן אפ־שטאמונג, אמונה דער בירגער זאל נישט זיין — כל זמן ער איז נאר א פוילישער בירגער — מוז ער גע־ניסען פון די זעלבע רעכט, וואס מיר פאליאקען".

הגם די ענדעקעס ווייסען אויסגעצייכענט, אז [illegible] וועלען זיי גארנישט פועל'ן, רופען זיי דאך ארויס וואס מעהר קאנפליקטען צווישען די פארשטע־הער פון דער מאכט און דער בעפעלקערונג, זיי קעמ־פען פשוט מיט יעדער רעגירונג, וואס איז נישט זייער רעגירונג. זיי לאזען ארויס קאנספיראטיווע שענד־ליכע פלוג־בלעטלעך פול מיט זלזולים און בלבולים, אויסנוצענדיג די משונה'דיגע ליכטגלויביגקייט, און שטרייכען אזוי ארום דעם כבוד פון די העכסטע פאר־שטעהער פון דער פוילישער מאכט.

דער דאזיגער „נאציאנאליזם" פון דער ענדעציע איז א קראנקע און שעדליכע דערשיינונג, וואס די רעגירונג וועט זי מיט דער גאנצער ענערגיע בע־קעמפען!

נאך דער רעדע פון מין. ראטשקעוויטש האט זיך אנגעהויבען

די דיסקוסיע

דער דעפ. וואלעוווסקי האט דערקלערט צ. א. אז די קאמוניסטישע געפאהר וועט נישט ארומכאפען דעם פוילישען פויער, נישט דעם ארבייטער, נישט דעם אינטעליגענט, ווייל זיי וויסען דעם פרייז פון פרייהייט און אומאפהענגיגקייט.

רעדענדיג וועגען די מינדערהייטס־פראבלע־מען זאגט ער, אז „די יודען־פראגע קען געלעזט ווערען נאר דורך אויטאנאמיסטישע פאקטארען אויפ'ן גרונד פון דער קאנסטיטוציע. די אנפיהרער פון דער יודישער בעפעלקערונג קענען העלפען צו לעזען דאס פראבלעם, משפיע זייענדיג אויף די יודען, אז זיי זאר־לען אויסמיידען אומנויטיגע צורייצונגען. צו אזעל־כע אויפרייצענדע זאכען געהערט דאס בענוצען זיך עפענטליך און הויך דורך א געוויסען טייל יודען אין אנדערע מערב־געביטען מיט דער דייטשער שפראך. דער שמוגעל פון זיידענעם פון דייטשלאנד, וואס ווערט פראקטיצירט דורך יודישע פירמעס ביי דעם גלייכצייטיגען באיקאטירען דייטשע סחורות, מוז אפגעשטעלט ווערען. לסוף זענען די אנפיהרער פון יודענטום מחויב משפיע צו זיין אויף דער פער־קלענערונג פון דער אויסערגעווענליכער גרויסער צאהל יודישע יוגענד, וואס בעטייליגט זיך אין די קאמוניסטישע רייהען.

דער דעפוטאט קארשניצקי זאגט צוו. אנד.:

„די פארשטעהער פון די מינדערהייטען האדע־ווען אליין דעם נאציאנאליזם, דאס מוז ארויסרופען א נאציאנאליזם פון דער פוילישער זייט. דאס יודי־שע פאלק האט זיך נישט אסימילירט מיט'ן פויליש־שען, טראץ דעם, וואס עס וואוינט שוין א פאר הונ־דערט יאהר אויף דער פוילישער ערד. די פאדערונ־גען, וואס ווערען ארויסגערוקט דורך די יודען דאר־פען נישט טראגען קיין רייצענדען כאראקטער.

מיר ווילען אויסשטרעקען א האנד צו שלום, אבער א גוטער ווילען מוז זיין פון ביידע צדדים".

דער דעפ. מארכלעווסקי, שטעהט אויפ'ן שטאנד־פונקט, אז מ'מוז אונטערשטיצן די יודישע עמי־גראציע, וואס זאל איינשלינגען דעם טאנצען נא־טירליכע צוואוקס און פראצענטועל פערקלענערן די צאהל יודען אין פוילען. „אויב די רעגירונג טאדעלט די אנטי־יודישע עקסצעסען, בעדייט דאס אבער נאך נישט, אז די פאליאקען טארען נישט שיצען זייערע פערמעגענס, ובפרט אין די געגענדען ווי צ. ב. אין פאמערן, וואו די יודען זענען נאך נישט כמעט איינ־געבירגערט".

נאך דער דיסקוסיע איבערן בודזשעט פון אי־נערן־מיניסטעריום איז מען אריבער צו בעהאנדלען דעם בודזשעט פון אויסערן־מיניסטעריום, וועלכער האט קיין דיסקוסיע נישט ארויסגערופען.

קומענדיגע זיצונג — מארגען. אויף דער טאג־ארדנונג צוו. אנד. די בודזשעטען פון מאנאפאל און פון האנדעלס און אינדוסטריע - מיניסטעריום.

אונזער ווארט

מיט'ן ריכטיגען נאמען

„דורכא אונזער צייט, די הארבע, די אומרחמנות־דיגע תקופה אונזערע האט א נייגונג צו פערשלייערן שאנד־טאטען אין שעהנע ווערטער פון רעדהויבענ־קייט, אידעלקייט און העלדישקייט.

אין דער צייט, ווען דאס ווארט איז געווארען הפקר שבהפקר, אפגעווארען מיד, ווי מען פוצט זיי, די ווערטער אין פאווע־ און שטראוס־פעדערן, און פאר די מיאוס'סטע מעשים, וואס ווערען אפ־געטון טאג־טעגליך אויף אונזערע אויגען ווערען אויסגעזוכט ממש פערהעלדיגע ווארט־בעצייכנונגען...

דער דאזיגער מאדערנער שטראם, אמאל די אויס־טערלישע דערשיינונג — פון וואנען נעמט זיך? דורך וועלכע וועגען קומט זי?

אמאל פלעגט מען זאגען: אלע וועגען פיהרען צו רוים.

היינט איז עס, אין דער ווירקליכקייט, פער־קעהרט: אמאהדי אלע וועגען שלעפען זיך פון דעם שווארצען רוים, און פערפויגענדיג דורכ'ן ברוינעם בערלין, קומען זיי אן צו אונז.

ביישפילען פון סתירות: אין וואס פאר א פער־קריפעלט בעשעפעניש עס האט זיך איצט ענטארטעט דער נאציאנאליזם און דער סאציאליזם אין די אנגע־רופענע 2 קולטור - צענטערען!

עס איז דאך ממש צו בעוואונדערן און צו שטוי־נען, ווי אזוי עס זענען פארגעקומען די מעטאמארפא־זעס — אז אויף שווארץ ווערט געזאגט ווייס, אויף נאכט ווערט געזאגט טאג, און — פערקעהרט.

וואס איז עס? פארפען - בלינדקייט? דאלטא־ניזם? „משה קאפויער'דיגקייט"? סתם טראציג־קייט?

ניין — דאס אלץ נישט!

צו קלוג (אויף זייער אופן), צו פיפיג זענען די רעגירירענדע פאקטארען, און זיי טוען אזוי, ווייל — אזוי ווייזט זיך אויס — עס ליגט זיי אזוי און נישט אנדערש צו האנדלען.

ווען מען זאל אבער פרובען איינם מאדערנעם ווערטער־בוך אויסצוזוכען די איינצעלנע און ווירק־ליכע בעצייכנונג פאר זייער „ארט און וויזע", פאר דעם איצטיגען שטייער עולם —

ווען מען זאל זייערע „אידעען" און „פאזיטי־ווע מעשים" אנרופען מיט'ן ריכטיגען נאמען — וועט מען גארנישט בעדארפען לאנג צו זוכען, און עס וועט זיך אליין אונטערדרוקען אונטער דער האנד. עס ליגט ממש אויפן צונגען ביי יעדען פערנונפטיגען און ארענטליכען מענטשען:

— שאנטאזש!

מיר זענען אריינגעטרעטען אין א מורא'דיגער, אין א מאוים'דיגער תקופה פון נאציאנאל - שאווי־ניסטישען, עקאנאמישען, אידעאישען, פילאזאפישען, עטישען און עסטעטישען שאנטאזש פון וועלט־מאסשטאב!

נעהמט צ. ב. די איצטיגע [illegible] פעגדינדעמע אמענטאטען, רדיפות, הריגות אויף יודען און יודישקייט — וואס איז עס אלץ, אויב נישט הימעל־שרייענדיגער שאנטאזש?!!

ב.

טאג-טעגליך

...ער שכל פון די וויזיטען

...דער בעקאנטער ענגלישער וואכען־זשורנאל „עקאנאמיסט" מאכט א פירוש אויף דער אייראפע־...ער סיטואציע אין שייכות מיט די דיפלאמאטי־...שע וויזיטען, וואס זענען לעצטענס אפגעהאלטען ...ווארען אין לאנדאן און פאריז און אין צוזאמענ־...האנג מיט'ן וויזיט פון פריזישען פרעמיער געריגג ...פוילען, און פון דעם עסטרייכישען אויסערן־...מיניסטער — אין איטאליען.

...די דאזיגע וויזיטען רופט דער „עקאנאמיסט" אן ...ארים פון די שטריק, וואס בינדען עסטרייך און ...פוילען מיט זייערע מעכטיגע פאשיסטישע שכנים. ...טראכטירען נישט די דאזיגע קאנטר־וויזיטען ...שרייבט „עקאנאמיסט" — מיט אומרוהיגקייט ...פיזקייט. פערטראכטנדיג זיך אבער איבער דער ...ערן־פאליטיק פון די ביידע פאשיסטישע גרויס־...מען, קאנען מיר קיינמאל נישט זיכער זיין, צי ...וועלכע ווייזען זיך לכתחילה אויס פאר גוטע ...ער מהות, זענען געמאכט געווארען צוליב ...טעמים. אין דעם איצטיגען מאמענט — שרייבט ...דיטונג — קאנען מיר חושד זיין, אז דייטש־...וויל אפהאלטען פוילען און איטאליען עסטרייך ...נומה־צו־זיין אין דער ריכטונג פון א קאלעקטי־...סיסטעם. עס איז זיך שווער פארצושטעלען, אז ...טאליע, וואס שטראמט איצט אין אייראפא ...נגן דעם קאלעקטיווען סיסטעם זאל ליכט קאנען ...וועטערט ווערען, כל זמן לאוואל איז געווען ביים ...ער, האבען זיך סיי פוילען און סיי עסטרייך גע־...רעכענט דערמיט, דאס פראנקרייך וועט, בכדי ...דערגרייכען א הסכם מיט די ביידע דיקטאטורען ...געבען די קליינע אנטאנט פאר די וועלף אויף ...צופרעסען. ביי די דאזיגע בעדינגונגען איז ...קליינער געווען מצד עסטרייך און פוילען דאס ...שטרעבען צו דערהאלטען גוטע בעציהונגען מיט דעם ...ארקערן פון די 2 לאגערן. איצט איז אבער די סא־...ארישקייט צווישען פראנקרייך און דער קליינער ...אנטאנט צוריקגעשטעלט געווארען. גלייכצייטיג איז ...סאוויעטרוסלאנד אי ענגלאנד ארויף אויפי דער ...אייראפעאישער בינה אויף אנ'אופן, וואס איז נישט ...גינסטיג פאר די דייטשע און איטאליענישע אמבי־...ציעס. איצט ווייזט זיך ארויס, אז ה' היטלער האט ...צו פערמשפטען דייטשלאנד אויף איזאלאציע און ...איטאליע — ביז צום רעשט אויסשעפען איטאליען ...מיט'ן אביסינישען קריג. עסטרייך און פוילען קא־...נען זיך אלזא נישט ערלויבען אויף צו האלטען ...פון דער ווייט פון די אייראפעאישע כוחות, וואס ...שטעלען זיך אונטער די פעהנער פון רעכט און ארד־...נונג".

א קאמענטאר צום קאמענטאר איז איבעריג.

מ.

היינט 9 אווענט
דער אריגינעלער קאנצערט
פון סיבאגאגאלע מאטיוון
פון דעם בעוואוסטען אמעריקאנער חזנים־צווילינג
ברידער עפשטיין
זעה 9-טע זייט

3½ מיליאן דאלאר-קאמפיין

פראקלאמירט דער דזשאינט אויפ'ן יאהר 1936

ציניצינעטא, 24 (יט״א טעלעגראפיש) דא איז געעפענט געווארען די קאנפערענץ פון „דזשאינט“, אויף וועלכער ס'איז פראקלאמירט געווארען דער קאמפיין אויפ'ן יאהר 1936 אויף א סומען פון 3½ מיליאן דאלאר.

אויף דער קאנפערענץ איז אנגעגעבען געווארען אן'ערקלערונג וועגען דער שטעלונג פון „דזשאינט“ צו דער אקציע פון דער סעמועל-דעלעגאציע אין אמעריקא. אין דער ערקלערונג ווערט געזאגט, אז די 10 מיליאן דאלאר דאס פען געזאמעלט ווערען אין משך פון 4 יאהר און מ'דארף דעריבער נישט האבען קיין ספעציעלע ארגאניזאציעס, נאר קאן אריינגעהן אין די ראהמען פון די שוין עקזיסטירענדע ארגאניזאציעס.

די אקציע פון דער סעמועל-דעלעגאציע

איז א מוסטער פון א נישט ארגאניזירטער פריוואטער איניציאטיוו

וואהל-אקציע צום יודישען וועלט-קאנגרעס הויבט זיך אן אין מערץ

פאריז, 24 (יט״א טעלעגראפיש) היינט האט זיך געענדיגט די סעסיע פון קאמיטעט פאר'ן יודישען וועלט-קאנגרעס.

ס'איז בעשלאסען געווארען, אז די וואהל-קאמפאניע צום קאנגרעס זאל זיך אנהויבען אין חודש מערץ ד. י.

אויף דער לעצטער זיצונג, האט לואי ליפסקי א. אנד. קריטיקירט די אקציע פון דער סעמועל-דעלעגאציע. די רעדנער האבען געזאגט, אז די אקציע איז א מוסטער פון א נישט ארגאניזירטער פריוואטער איניציאטיוו.

נחום גאלדמאן האט אפגעגעבען א בעריכט פון דער לאגע פון די יודען אין פערשידענע לענדער.

א רעדע האט אויך געהאלטען שלום אש אין וועלכער ער האט אונטערגעשטראכען, אז יודען מוזען ווייטער קעמפען פאר זייערע רעכט.

די פארשטעהער פון די רעוויזיאניסטען האבען ערקלעהרט, אז היות ווי דער וואהל-מאדוס איז נישט קיין גענוג דעמאקראטישער, האלטען זיי זיך דערווייל אין רעזערווו וועגען זייער אנטייל אין קאנגרעס.

ברכות און ערמוטיגונג די יודען אין פוילען

שיקט איבער די רבנים-קאנפערענץ אין תל-אביב אין נאמען פון גאנצען יוד. ישוב אין א״י

ירושלים, 24 (יט״א טעלעגראפיש) אין תל-אביב איז פארגעקומען א קאנפערענץ פון רבנים, אויף וועלכער דער רב הראשי פון תל-אביב האט בעריהרט א רייה אקטועלע רעליגיעזע פראבלעמען אין ארץ-ישראל, וועגען בנין הארץ א. אנד.

ס'איז אויך אנגענומען געווארען א רעזאלוציע געגען דעם לעגיסלאטיווען-ראט, און א פראטעסט געגען דעם פראיעקטירטען שחיטה-פערבאט אין פוילען. אין שייכות דערמיט, ווערט א דעלעגאציע פון רבנים אין ארץ-ישראל, ארויספאהרען קיין פוילען, וואו זי וועט זיך בעמיהען ביי דער רעגירונג, נישט צודערלאזען צו דער דאזיגער גזרה.

די קאנפערענץ האט איינשטימיג אנגענומען א רעזאלוציע, אין וועלכער ס'ווערען איבערגעשיקט צו די יודען אין פוילען ברכות און ערמוטיגונג אין נאמען פון גאנצען יודישען ישוב אין ארץ-ישראל.

Proszki od BÓLU GŁOWY dla dorosłych, ze znakiem fabrycznym KOWALSKINA
FABR. CHEM. FARM. AD. KOWALSKI WARSZAWA

פרייסישער פרעמיער געריננג געקומען קיין ווארשא

ווארשא, 24 (טעלעפאניש) דער פרייסישער פרעמיער גערינג איז ריקגעקומען פון זיין יאגד-אויספלוג אין די לאוויעזשער וועלדער.

אנ'אנאנים קאנטרא אשיעק

לאנדאן, 24 (ספ. טעל.) ווי בעקאנט איז דער זיכער סטער קאנדידאט אויף צו בעקומען די נאבעל-פרעמיע פאר דער בעקאנטער דייטשער פאציפיסט אשיעצקי. דער לעצטער מיינונג איז אבער ארויסגעטרעטען די קאנדידאטור פון פראפ. פראנצעסקא ניטי, דירעקטאר פון אינסטיטוט פאר אינטערנאציאנאלע רעכט אין וואשינגטאן.

פון דער פוילישער זייט ווערט די קאנדידאטור אונטערשטיצט.

Radjoodbiorniki
ELEKTRIT C°
zawsze przodują!

Dr. med.
M. JAKOBSON
CHIRURG
Spec. chirurgja Kostna,
D-ra Sterlinga 22
(Nowa-Targowa) tel. 174-42

פאר גאלד
ביזשוטעריע
און לאמבארד-קוויטען
צאהלט די העכסטע פרייזען
אליזאר פיאלקא
פיעטריקאווער 7.

Dr.
Wajnberg
ספעציאליסט פאר לונגען, האַרץ
סקלעראז קראנקהייטען
פיעטריקאווער 45
טעל. 126-02.
נעמט אן פון 9-10 פריה, 3-5 ...

אויערן, נאז און האלז
קליניק
מיט בעטען פון Dr.
Rakowski
פיעטריקאווער 67. טעל. ...
נעהמט אן שטענדיגע קראנקע
אפעראציע א. אז. וו. ווי אויך אמב...
ריישם פון 9-2 און פון 4-8
ביי דער קליניק איז ...
א רענטגען-קאבינעט
פאר דורכלייכטונגען און עלעקטר...

I. SILBERSTROM
Kilińskiego 127
ספעציאל-ארצט פאר הויט, ווענערישע און געשלעכטס-קראנקהייטען
קווארץ-לאמפ, — ראדיקעלע בעהאנדלונג פון איבעריגע האר.
נעהמט אן פון 4-8 אווענט.

Dr. med.
GERSZTAJN
ספעציאליסט פאר אויגען קראנקהייטען
Traugutta 12, tel. 175-10
נעהמט אן פון 11-2 און פון 5 ביז 8
אונבעמיטעלטע — לעטשניצע

כעמיש-באקטעריאלאגישע
לאבאראטאריום
פ. שאץ, לאדז
פיעטריקאווער 37
פיהרט אויס זאמטל. ערצטליכע אנאליזן

LEON FAMILIER
אינערליכע און קינדער - קראנקהייטען
שערפיעג 37 נעבן 6
נעהמט אן פון 5—7 ...

א גוטע איינגעריכטעטע קאנצעסיאנירטע
אין צענטרום שטאדט
מעבל-שרייערייע
ביליגע
וואס בעשטייט פון 1 שער-מאשין 14/4
מיט 70 ווינדעס, אלעס נייעסטער סיסטעם
„Mis“. אויך א מאטאר = טראנסמיסיע,
א פאר טוזענד פייפען מיט דער גאנצער
איינריכטונג, צוליב אבריזע איבערצו-
געבען אדער אויסצופערקויפען.
געגויע אינפארמאציעס אין אדמיניסטר
פון דער צייטונג. 3750

ד״ר העלער
ספעצ. פאר הויט און ווענערישע
קראנקהייטען און מענער - שוואכע
טראוגוטא 8, טעל. 179-89
נעמט אן פון 8-11 און פון 4-8 אווענט,
זונטאג פון 10-2 מיטאג.
פאר פרויען — א ספעציעלער ווארטע-זאל

Dr. med.
J. Nadel
ספעציאליסט פון אקושעריע- און
פרויען-קראנקהייטען
אנדזשעיא 4, טעל. 228-20.
נעמט אן פון 10-12 און פון 5-7 אוו.

Dr. med. Niewiażski
ספעציאליסט פאר טריפער, סיפיליס און
הויט - קראנקהייטען, בעהאנדלונג פון
מענער - שוואכע
אנדזשעיא 5, טעל. 159-40
פראנט, 1טער שטאק
נעהמט אן פון 8-11 און פון 5-9 אווענט
זונטאג און יום טוב פון 9-1 נאכמיטאג.
ספעציעלער ווארטע - זאל פאר פרויען

Dr. med.
W. ŻADZIEWICZ
ספעציאליסט פאר אויערן, נאז, האלז
און קעהלקאפ-קראנקהייטען
Piotrkowska 164, tel. 125-26
נעמט אן פון 5-8 אווענד.

Dr. med.
M. GLAZER
ספעציאליסט פאר הויט-
און ווענערישע קראנקהייטען
ZACHODNIA 64, tel. 185-49.
נעהמט אן פון 12-2 מיטאג און פון
7 ביז 8.30 אווענד.
זונטאג און חגאות פון 10-12 בייטאג.

בעקאנטמאכונג.
די ציימונגס-פערקויפער-סעקציע ביים קליינ-
הענדלער-פאראיין, פריהייטס-פלאץ 3, מאכט בעקאנט, אז שבת
דעם 29 פעברואר, 7 א זייגער אווענט, קומט פאר
א פערזאמלונג פון אלע מיטגלידער
מיט פאלגענדער טאג-ארדנונג: 1) טעטיגקייטס-בעריכט; 2) בע-
ריכט פון דער קויהלען-אקציע; 3) וועגען אפצאהלען פאר שטיין
אין גאס מיט צייטונגען פאר פערגאנגענע יאהרען; 4) בעריכט
וועגען לעקאמארען-שוץ-געזעץ. די פערוואלטונג.
בעמ.: ס'וועט אנטיילנעמען אין דער פערזאמלונג דער
פעראיינס-אדוואקאט ה' א. סאלניק.

געדענקט, שטשעשליווי
ביי
א גרויסער אויסוואהל פון
אריגינעלע בילליצער און
טאמאשאווער סחורות
אויף אנציגער און פאלטענס
פון די בעסטע קוואליטעטען ווי אויך
פערשידענע רעשטען
מיט 30% ביליגער
קומט און איבערצייגט אייך!
R. Szczęśliwy
לאדז, 5 נאוואמיעסקא 5
טעל. 156-09.
נעדענקט פראנט II שטאק.

עלטסטער פעלדשער
ש. דערעש
לוטאמירסקא 4, טעל. 184-78.
נעמט אן פון 8-10 פרי, פון 1.30-4 נ״מ
און פון 6-7 אווענד.

סטארשי פעלדשער
Herszkowiczowa
וואוינט יעצט
זשעראמסקיעגא 4
טעל. 206-05.

רעטשניצע
פאר ווענערישע-קראנקע
מענער - שוואכע און הויט-
קראנקהייטען
פון דאקטוירים ספעציאליסטען
פיעטריקאווער 45
מעטיג פון 9 פריה ביז 9 אווענד.
פרויען און קינדער נעמט אן א פרוי-דאק-
טאר פון 11-1 און פון 5-7 אווענד.
א בעראטונג 3 זל.

הזהרה גדולה
נישט צו נוצען גענז און עופות
אהן באנדעראלען
נעכטען איז אריינגעבראכט געווארען אין דער הא̇לע
עטליכע וועגען גענז פון דער פרעמד, וואס זענען דארט גע-
שחט'ן געווארען דעם פארינען דאנערשטאג און זענען אויף
דעם וועג אויפגעהאלטען געווארען אזוי, אז א חוץ די אלע
חששים איז דאס נאך 3 מעת-לעת א זיכערער איסור דם און
דאס טרעפט אפט.
ועד הרבנים
עם ועד הכשרות לודז.

בעקאנטמאכונג.
די פערוואלטונג פון דער
נאכט-פאגאטאוויע
ביי „לינת הצדק“
מאכט בעקאנט, אז מארגען, מיטוואך, דעם 26-טען
פעברואר ד. י. 8 א זייגער אווענד קומט פאר אין אייגענעם
לאקאל, ציגעל-גאס 17
א פארוואהל-פערזאמלונג
אויף וועלכער אלע מיטגלידער ווערען געבעטען פינקטליך
צו ערשיינען. די פערוואלטונג.

PIERWSZE PRYWATNE
Pogotowie Lekarskie
(1-טע פריוואטע גיכע הילף)
12-333 טעל. זשעלאנא 6
(Legjonów 6)
מעטיג אהן איבעררייס בייטאג און ביינאכט.
גיכע ערצטליכע הילף אין אלע ספעציאליטעטן.

צאהן-ארצט
J. KARMAZYN
Południowa 2
tel. 114-36.
נעמט אן פון 9-1 און פון 3-7 אווענד

DR. MED.
H. KRAUSKOPF
אקושעריע און פרויען- קראנקהייטען
זגערזשער 15, טעל. 113-47
נעהמט אן פון 8.30 ביז 10 אינדערפריה
און פון 4 ביז 8 אין אווענד.

Dr. med.
Z. DATYNER
אורלאג
ספעצ. פאר נירען בלאז און אורין-קראנק.
ZACHODNIA 59a, tel. 148-95
נעמט אן פון 9-11 און פון 6-8 אווענט.

Dr. med.
M. TAUBENHAUS
ספעציאליסט
פאר אקושעריע און פרויען- קראנקהייטען
פערהיטונג געגען שוואנגערשאפט
זגערזשער 11, טעלעפאן 246-09.
נעהמט אן פון 4—8 אווענד.

RZECZPOSPOLITA POLSKA

MINISTERSTWO SKARBU

Ministerstwo Skarbu podaje niniejszem do wiadomości publicznej, że na mocy dekretu Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 14 stycznia 1936 r. o konwersji państwowych pożyczek wewnętrznych (Dz. U. R. P. № 3, poz. 10) oraz rozporządzenia Ministra Skarbu z dnia 17 lutego 1936 r. (Dz. U. R. P. Nr. 12, poz. 114) przeprowadzona zostaje konwersja niżej wymienionych pożyczek państwowych na wypuszczoną na mocy powołanego dekretu 4 proc. Pożyczkę Konsolidacyjną przy zachowaniu niżej podanych warunków.

I. Do konwersji przyjmowane będą obligacje następujących pożyczek państwowych:

1) 5 proc. państwowej renty ziemskiej serji I z kuponem, płatnym 1 czerwca 1936 r.;
2) 5½ proc. pożyczki budowlanej serji II z kuponem, płatnym 15 września 1936 r.;
3) 5 proc. państwowej renty wieczystej serji I z kuponem płatnym 15 grudnia 1936 r.;
4) 4 proc. premjowej pożyczki inwestycyjnej, 3 proc. premjowej pożyczki budowlanej serji I i 6 proc. pożyczki inwestycyjnej — bez żadnych kuponów.

Poza tem będą przyjmowane do konwersji obligacje 6 proc. Pożyczki Narodowej ze wszystkiemi płatnemi po dniu 15 stycznia 1936 r. kuponami (poczynając od kuponu, płatnego 1 lipca 1936 r.), lecz tylko od pierwonabywców tych obligacyj oraz od osób, które otrzymały te obligacje na zasadzie przelewu w myśl obowiązujących przepisów o obrocie obligacjami tej pożyczki.

Obligacje 6 proc. Pożyczki Narodowej bez kuponu, płatnego 1 lipca 1936 r., lecz ze wszystkiemi kuponami dalszemi, oraz obligacje 5 proc. państwowej renty ziemskiej serji I bez kuponu, płatnego 1 czerwca 1936 r., będą również przyjęte do konwersji z tem jednak, że z tytułu konwersji zostaną za nie wydane obligacje 4 proc. Pożyczki Konsolidacyjnej bez pierwszych 2-ch kuponów, płatnych 15 lipca i 15 listopada 1936 r.

Obligacje pożyczek złożonych do konwersji podlegają wymianie na obligacje 4 proc. Pożyczki Konsolidacyjnej w stosunku 100 za 100 wartości imiennej.

Konwersja rozpocznie się z dniem 15 lipca 1936 r. i trwać będzie 10 miesięcy, t. j. do dnia 15 maja 1937 r.

Konwersję przeprowadzać będą: kasy urzędów skarbowych, Bank Polski, Bank Gospodarstwa Krajowego, Pocztowa Kasa Oszczędności, Państwowy Bank Rolny i ich oddziały oraz inne upoważnione do tego przez Ministra Skarbu placówki, których lista zostanie podana do wiadomości publicznej.

Obligacje pożyczek, wymienionych w punktach 1—4, przestają być z dniem 15 stycznia 1936 r. umarzane według dotychczasowych planów i przynosić odsetki oraz wygrane (premje) poza odsetkami przypadającemi za ostatni kupon, którego bieg rozpoczął się przed dniem 15 stycznia 1936 r. Kupony, których bieg rozpoczyna się po dniu 15 stycznia 1936 r. są nieważne. Obligacje te niezłożone do konwersji w przepisanym terminie podlegają umorzeniu według ich wartości imiennej najpóźniej w ciągu lat 30 drogą losowania podług planu umorzenia ustanowionego dla każdej z tych pożyczek rozporządzeniem Ministra Skarbu.

II. 4 proc. Pożyczkę Konsolidacyjną wypuszcza z dniem 15 maja 1936 r. na łączną kwotę imienną 600.000.000 złotych w złocie w obligacjach na okaziciela po 50, 100, 500, 1000, 5000 i 10,000 złotych w złocie.

Oprocentowanie stałe pożyczki wynosi 4 od 100 w stosunku rocznym. Odsetki płatne są za zwrotem odpowiednich kuponów półrocznie zdołu w dniach 15 maja i 15 listopada z wyjątkiem odsetek przypadających za pierwsze dwa kupony, z których kupon pierwszy obejmie odsetki od dnia 15 stycznia 1936 r. i płatny będzie 15 lipca 1936 r., zaś kupon drugi obejmie odsetki za dalszy okres czteromiesięczny i płatny będzie 15 listopada 1936 roku.

Pożyczka podlega spłaceniu do dnia 15 maja 1982 r. drogą dwukrotnego w każdym roku trwania pożyczki, poczynając od dnia 15 listopada 1937 r., umarzania części obligacyj wylosowywanych w tym celu w dniach 15 maja i 15 listopada podług ustalonego planu umorzenia.

Obligacje pożyczki, wylosowane do umorzenia w ciągu pierwszych 10-ciu lat jej trwania, podlegają wykupowi z nadpłatą 20 proc., zaś wylosowane w latach następnych — z nadpłatą 15 proc. ponad ich wartość imienną

Obligacje pożyczki mają wszelkie prawa papierów pupilarnych. Obligacje pożyczki wraz z kuponami oraz przychody od tych obligacyj i kuponów wolne są od wszelkich podatków i danin państwowych i samorządowych.

Obligacje pożyczki w kwocie, nieprzekraczającej 5.000 złotych w złocie wartości imiennej, oraz kupony od tych obligacyj nie podlegają żadnemu zajęciu, nie wyłączając zajęcia z tytułu należności publiczno-prawnych.

Obligacje pożyczki będą przyjmowane według ich wartości imiennej na podatek od spadków i darowizn do kwoty 25.000 złotych w złocie od każdego płatnika tego podatku.

דער נעגוס וויל אַבדיקירען

בכדי צו מאַכען אַ סוף צו דער מלחמה און צו די אינערליכע מחלוקת'ן

לאָנדאָן, 24 (ספּ. טעל.)

פון אדיס-אַבעבא קומט אָן אַ ידיעה, אַז די פּאָזיציע פון דעם קייזער, האַילע-סעלאַסיע איז שטאַרק בעדראָהט. אויסנוצענדיג די שלעכטע קריגס-סיטואַציע, ווילען די פיהרערס פון די שבטים ביטל מאַכען אַלע פּלענער פון דעם נעגוס, בנוגע דער מאָדערניזירונג פון דער מלוכה האַילע-סעלאַסיע, וועלכער איז שטאַרק אָפּהענגיג צוליב דער קאַמפּאַניע, וואָס ס'וועט געפיהרט געגען איהם, זאָל האָבען דערקלערט, אַז ער איז גרייט צו אַבדיקירען אויף 12 יאָהר, בתנאי, אַז די איטאַליענער זאָלען אָפּשטעלען די ווייטערדיגע קאַמפּפען און די ראַסען זאָלען זיך אויפהערען אַרומצוקריגען וועגען דער מאַכט. אין משך פון די 12 יאָהר, זאָל אַביסיניען אַנגעפיהרט ווערען דורך אַ קאָמיסיע פון דער פעלקער-ליגע.

טראַגישער פּאַרפּאַל בעת אַ באָקס-מעטש

פּויזען, 24 (ספּ. טעל.)

אַן אויסערגעוועהנליכער טראַגישער פאַרפאַל איז נעכטען געשעהען בעת'ן באָקס-מעטש צווישען בידגאָשטשער „פּאָלאָניא" און ה. צ. פּ.

בעת דער צווייטער רונדע, האָט אורבאַניאַק בעקומען פון קאָלעזשינסקין אַזאַ שטאַרקען זעץ, אַז ער איז געפאַלען אין חלשות. מ'האָט איהם תיכף אָפּגעפיהרט אין שפּיטאָל וואו ער איז, נישט קומענדיג צום בעוואוסטזיין, געשטאָרבען.

היינט, אדער איבערמאָרגען

ראַטיפיקאַציע פון פראַנצויזיש-סאָוויעטישען אָפּמאַך

פּאַריז, 24 (ספּ. טעל.)

איינס פון די הויפּט-פּונקטען אויף דער זיצונג פון מיניסטאָרען-ראַט, איז געווען די פראַגע, וועגען דער מאָרגענדיגער דעבאַטע אין פּאַרלאַמענט, איבער דער ראַטיפיקאַציע פון פראַנצויזיש-סאָוויעטישען פּאַקט, אויך וועגען טערמין פון דער אָפּשטימונג.

דער בעזוך פון סאָוויעטישען אַמבאַסאַדאָר פּאָטיעמקין ביים מיניסטער פלאַנדען, ווערט אויך קאָמענטירט אין שייכות מיט דעם ענין.

אין די פּאַרלאַמענטאַרישע קרייזען קורסירען ווערסיעס, אַז די אָפּשטימונג וועגען דער ראַטיפיקאַציע וועט פּאָרקומען נאָך היינט. מחמת באַלד נאָך דער רעדע פון מיניסטער פלאַנדען וועט נעהמען אַ וואָרט נאָר איין דעפּוטאַט, און דאַן וועט מען צוטרעטען צו דער אָפּשטימונג. אַנדערע האַלטען ווייטער, אַז די אָפּשטימונג וועט ערשט פּאָרקומען דאָנערשטאָג.

רעדע פון דעפּ. זאַמערשטיין

וואַרשאַ, 24 (טעלעפאָניש)

אויף דער היינטיגער סיים-זיצונג האָט גענומען אַ וואָרט דעפּוטאַט זאַמערשטיין, וועלכער האָט צווישען אַנדערען געזאָגט פאָלגענדעס:

עס איז נישט אמת, וואָס מען וואַרפט אונז פאָר, אַז יודען זענען קאָמוניסטען, פערקעהרט, יודען קאָנען קיין קאָמוניסטען נישט זיין, מחמת דער קאָמוניזם איז אַ שונא פון דער נאַציאָנאַלער אידעע. דאָס וואָס עס זענען יאָ פאַראַן געציילטע קאָמוניסטען, איז עס אַ פועל יוצא פון דער פאַראָרימקייט און דעם אַרויסשטויסונגס-פּראָצעס פון די יודישע מאַסען, וואָס שטופּט זיי אין די רייהען פון די אונצופרידענע.

דעפּ. זאַמערשטיין בעריהרט אויך צוו. אַנד. די געוואַלד-אַקטען, טעראָר, באָיקאָט, וואָס עס ווענדען אָן די ענדעקעס און בעט דעם אינערן-מיניסטער אָנצוווענדען די שאַרפסטע, ריקזיכטסלאָזע מיטלען, צו מאַכען אַ סוף צו די דאָזיגע מעשים תעתועים.

מיר יודען — זאָגט דעפּ. זאַמערשטיין — פערלאַנגען נישט קיין פּריווילעגיעס. מיר זענען בירגער פון זעלבען לאַנד און פערלאַנגען נישט אַנצוווענדען לגבי אונז קיין בעפיהלען, נאָר טאַקע, אַלס בירגער פון פּוילען!

אַרום דעם שחיטה-אַטענטאַט

דער פּרעמיער האָט נישט אויפגענומען די יודישע דעלעגאַציע.

וואַרשאַ, 24 (טעלעפאָניש)

ווי בעוואוסט בעמיהט זיך דער פּרעזעס פון דער וואַרשאַוער קהלה, ה' מאַזור אויפגענומען צו ווערען דורכ'ן פּרעמיער-מיניסטער, קאָשטשאַלקאָווסקי, צוזאַמען מיט אַ דעלעגאַציע, כדי איהם פאָרצושטעלען די פּאָסטולאַטען פון דער יודישער געזעלשאַפט אין שייכות מיט'ן שחיטה-פּראָיעקט.

היינט האָט פּרעזעס מאַזור געזאָלט פאָרשטעלען פאַר'ן פּרעמיער דעם צוזאַמענשטעל פון דער דעלעגאַציע; אויך האָט געזאָלט בעשטימט ווערען די אויפנאַהמס-שעה.

אינדערפריה היינט, האָט צום פּרעזעס מאַזור געקלונגען דער פּערזענליכער סעקרעטאַר פון פּרעמיער קאָשטשאַלקאָווסקי, און ערקלערט: אַז צוליב דעם, וואָס דער פּרעמיער איז שטאַרק פערנומען וועט ער ליידער נישט קאָנען אויפנעהמען די דעלעגאַציע.

די דאָזיגע ידיעה, האָט געמאַכט אַ שטאַרקען איינדרוק.

וואַרשאַ, 24 (טעלעפאָניש)

היינט 2 בייטאָג האָט דער בילדונגס-מיניסטער פּראָפעסאָר שוויענטאָסלאַווסקי, אויפגענומען אַ דעלעגאַציע פון אגודת-הרבנים, אין וועלכער עס האָבען זיך אויך בעטייליגט פאָרשטעהער פון בעלזער רבי'ן.

אין דער דעלעגאַציע האָבען זיך בעטייליגט די רבנים: הרב קאַנאַל, מנחם זעמבא, חיים האָראָוויטש, לאַנדמאַן און ד"ר לאַנגלעבען.

אין אַ שעה'דיגע קאָנפערענץ האָט די דעלעגאַציע פאָרגעשטעלט דעם בילדונגס-מיניסטער די אָנגענומענע רעזאָלוציעס פון אגודת-הרבנים וועגען שחיטה-פּראָיעקט.

דער מיניסטער אויסהערענדיג די פּאָסטולאַטען פ' דער דעלעגאַציע האָט צוגעזאָגט זיך צו בעקענען מיט דעם ענין.

קאַלישער שטאָט-ראַט האָט בעשלאָסען צו פערבאָטען די יודישע שחיטה

וואַרשאַ, 24 (טעלעפאָניש)

דער פעראייניגטער קאָמיטעט צום אָפּוועהר־קאַמף פאַר דער יודישער שחיטה, האָט בעקומען אַ טעלעפאָנישע מיטטיילונג פון קאַליש, אַז דער אָרטיגער שטאָט-ראַט האָט אויף דער היינטיגער זיצונג, מיט אַ מעהרהייט פון 26 שטימען פאַר (ענדעקעס און סאַנאַציע) געגען 25 שטימען (יודען און פּ.פּ.ס.) בעשלאָסען צו פערוועהרען די יודישע שחיטה אין קאַליש.

פּלאַן פון אַ נייער אָרגאַניזאַ[ציע]

אַנשטאָט דער געוועז. „בעב[ע]"

וואַרשאַ, 24 (טעלעפאָניש)

אין די קולואַרען פון סיים רעדט מען [...] געגען ווען אויף דער ביודזשעט-קאָמיסיע פון [...] דער געוו. פּרעמיער קאָזלאָווסקי, אַלס [...] רעפערענט פונ'ם ביודזשעט, האַלטען אַ [...] געגען דעם ביודזשעט פון פינאַנץ-מיניסט[עריום] מען רעכט זיך אויף אַ שאַרפער פּאָלעמיק [...] דעם גענעראַל־רעפערענט און פינאַנץ-מי[ניסטער].

עס האָט זיך פערשפּרייט אַ קלאַנג, אַז [...] דער איצטיגער רעגירונג און דער געוועז[...] קאָוויקעס-גרופּע זאָל קומען צו אַ פערשט[...] און אַז אַלס קרבן זאָל געבראַכט ווער[ען] קאָזלאָווסקי.

מ'זאָגט אויך, אַז אין די באַהעלטעני[...] זאָל פולק. סלאַוועק אַרויסטרעטען מיט אַ[...] אין דער „גאַזעטאַ פּאָלסקאַ" וועגען אַ [...] אַ נייער אָרגאַניזאַציע, וואָס זאָל געשאַפ[ען] אויפ'ן אָרט פון געוועז. „בעבע".

אַנ'אַנצוהערעניש וועגען דעם ענין [...] שוין געפינען אין דער היינטיגער דיסקוס[יע] ביודזשעט פונ'ם אינערן-מיניסטעריום אין [...]

לעצטע דעפּעשען

פּאַריז, 24 (יט"א טעלעגראַפיש)

פּרעזידענט לעברען, האָט היינט אויפ[...] בחום גאָלדמאַנ'ען, וועלכער האָט פאַרגע[...] דעם פּרעזידענט זאָל איבערנעמען די פּרעז[...] דער „געזעלשאַפט פריינד פון ארץ-ישראל". פּרעזידענט לעבערן האָט איינגעשטימט [...] צונעמען דעם פּאַטראָנאַט איבער דער געז[...]

דאַנציג, 24 (טעלעפאָניש) אַלע ציאָנעלע פּאַרטייען האָבען נעכטען אַריינגע[...] אַ בשותפות'דיגען פּראָטעסט צום דאַנציגער [...] געגען די אַנפאַלען פון די היטלעריסטען [...] אַסאָציאַציאָנעלע גרופּען. אונטער'ן פּראָטעסט [...] אונטערגעשריבען די סאָציאַליסטען, קאַטאָליק[ען] דייטש-נאַציאָנאַל".

פּראַג, 24 (ספּ. טעל.)

די פּאָליציי האָט ענטדעקט אין אַ ווילע [...] ווערט בעוואוינט פון אַ דייטשער עמיגראַנט[ען] מיליע, אַ געהיימע דרוקעריי מיט אַ גרויס[ען] געדרוקטע אויפרופען געגען היטלעריזם [...] נען שפּעטער געוואָרען איבערגעפיהרט קיין ד[ייטש]לאַנד.

ס'זענען אַרעסטירט געוואָרען 20 פּער[זאָנען] עמיגראַנטען - קרייזען.

וואַרשאַ, 24 (טעלעפאָניש)

דער היידעלבערגער אוניווערזיטעט [...] פייערט דעם 550־יעהריגען יובל פון זיין [...] האָט צוגעשיקט איינלאַדונגען צום וואַרשאַ[וער] קראָקאַוער אוניווערזיטעט אַנטיילצונעהמען [...] פייערונגען.

וואַרשאַ, 24 (טעלעפאָניש)

דעם 18טען מערץ, 7 אַ זייגער אין [...] דעם נאָמענסטאָג פון מאַרשאַל פּילסודסקי [...] מלוכה פּרעזידענט פּראָפעסאָר איגנאַצי מ[ושצ]יצקי האַלטען אַ רעדע דורכן ראַדיאָ.

וואַרשאַ, 24 (טעלעפאָניש)

מיטוואָך פאָהרט אָפּ קיין פּאַלעסטינאַ [...] פּאַרט עולים קיין ארץ ישראל, דער [...] פון 500 פּערזאָן פאָהרט איבער קאָנסטאַנ[צע].

וואַרשאַ, 24 (טעלעפאָניש)

אונבעקאַנטע פערשוינען, האָבען אי[...] די 2 שוויפּענסטער־שויבען אין לאָגער פון [...] מע ה. פלאַקסבאַום, גראַניטשנאַ 13.

וואַרשאַ, 24 (טעלעפאָניש)

אין פערלויף פון עהערנעכטען זענען 8 [...] געוועזען קרבנות פון גאַסען אָנפאַלען, צווישען [...] פינען זיך: יעקב מאָר, אברהם ערדע, משה [...] יוסף שקלאַוש און אַנדערע, זיי האָבען [...] הילף דורך דער פּאָגאָטאָוויע.

ראַדיאָ־פּראָגראַם

דינסטאָג, ד. 25-טען פעברואַר

6.34 גימנאַסטיק, 6.50 פּליטען, 7.20 [...] פּליטען, 7.55 אינפאָרמאַציעס, 8 אודיציע [...] 11.57 צייט-סיגנאַל, 12.03 ידיעות, 12.15 אודיציע [...] קינדער, 12.30 קאָנצערט, 1.25 הויז-ווירטשאַפט [...] פון אַרבייטס-מאַרק, , 3.12 לאָדזשער בערזע [...] פּאָרט, 3.20 וואַרשאָווער בערזע, 3.30 סאָלאָ[...] פון פּ. ק. אָ., 4.15 פידעל-קאָנצערט פון דער [...] לאָדזשער יודישער פידלערין בראָניסלאַווא [...] טראַנסמיסיע פון לאָדז, 4.45 „גאַנץ פּוילען [...] „די פּוילישע אוצרות" — רעפעראַט. 5.15 [...] 5.50 „שפּראַכען-ווינקעל", 6 סאָליסטען [...] (פּליטען), 6.45 קאָנצערט פון דאַן-כאָר, 7.20 [...] קאָנצערט, 7.35 ספּאָרט, 7.50 אַקטועלער [...] לאַג, 8.10 סימפאָנישער קאָנצערט, 8.45 אודיציע [...] 9 „ווי אַזוי האָט מען זיך געוויילט אין קאַרנ[אַוואַל]" 9.30 יאָהר צוריק" — אודיציע פון לעמבערג [...] געזעגענונג מיט'ן קאַרנאַוואַל", 11 ידיעות [...] טען, 11.05 טאַנץ-מוזיק און לידער (פּליטען)

Dr.
Dołkowski
ציגעל-גאַס 11, טעל. [...]02
ספּעצ. פאַר טריפּער, סיפילים און הויט-[קראַנקהייטען]
בעהאַנדלונג פון מענער-שוו[עכע]
נעמט אָן פון 8—11 בייטאָג און 4-[...]

טעאַטער
„ראַזמאַיטאָשטשי"
ציגעל-גאַס 27 — טעל. 112-25
דיר. ד. צערמייסטער

נאָר 16 גאַסטשפּילען!
פון מיטוואָך, ד. 26 פעברואַר ה. י.

מאָריס שוואַרץ
אַלס ניעשעווער רבי אין זיין סענסאַציאָנעלער וועלט-אויפפיהרונג
יאָשע קאַלב

דראַמע אין 2 טיילען, 26 בילדער פון י. י. זינגער.
דראַמאַטיזירונג און רעזשי:
מאָריס שוואַרץ
מוזיק: לעאָן קוצין. טענץ: ליליאַן שאַפּיראָ.
דעקאָראַציעס: אַלעק טשערטאָוו.
בינע-פערוואַלטער: בן ציון קאַץ.

מאָריס שוואַרץ'ס קינסטלער-אַנסאַמבל:
ד. בלומענפעלד, ה. גאָטליב, א. גאָלדענבערג, וו. גאָדיק, ה. האַרט, י. טורקאָוו, י. אינוויענטאַזש, נ. ליפּמאַן, מ. ליפּמאַן. א. מאַרעווסקי, ק. סעגאַלאָוויטש, א. סאַמבערג, א. קורץ, ר. קליינלערער, ש. ראָזען, ד. שעיעוויטש. ד. שאַפּיראָ, א. שטיין א. אַנד.
אָריגינעלע דעקאָראַציעס, קאָסטיומען און ספּעציעלע ליכט-אַפּאַראַטען פון אַמעריקע.
80 פּערזאָן אויף דער בינע!
בילעטען שוין צו בעקומען אין טעאַטער-קאַסע

Dr. med. Trepman
ספּעציאַליסט פאַר טריפּער, סיפילים און הויט-קראַנקהייטען,
בעהאַנדלונג פון מענער-שוועכע.
זאַוואַדזקאַ 6, טעל. 234-12
נעהמט אָן פון 8—11 פאַרמ. און פון 6—9 אָוונט.
ספּעציעלער וואַרטע-זאַל פאַר פרויען.

Dr. med.
Sadokierski
כירורג פון ציינער און יאַסלעס
Piotrkowska 164 tel. 114-20

די דייטשע אין פּוילען

ווענען געגען דער טעטיגקייט פון די געהיימע היטלער-אָרגאַניזאַציעס אין אויבער-שלעזיען

קאַטאָוויץ, 24 (טעלעפאָניש)

מיר בעקומען אַ רייה אינפאָרמאַציעס, אַז אויפ'ן געביט פון אויבערשלעזיען זענען פאָרגעקומען אַרעסטען צווישען מיטגלידער פון אַ געהיימער דייטשער היטלערישער אָרגאַניזאַציע. פון די קרייזען פון ספּעציאַליסטען אין אויבערשלעזיען קאָן מען זיך נישט אָריענטירען, וואָס פאַר אַן אונטערשיד עס איז צווישען דער אָפיציעלער לעגאַלע היטלערישער בעוועגונג, וועלכע ווערט אָנגעפיהרט דורכ'ן נאַמינירטען סענאַטאָר וויזנער און די צילען פון דער ענטדעקטער נישט-לעגאַלער אָרגאַניזאַציע. דאָס איינציגע, וואָס מ'קאָן פעסטשטעלען איז דאָס, וואָס די אָפיציעלע פיהרער פון דער טאָלערירטער היטלער-בעוועגונג זענען געווען זעהר פאָרזיכטיג בעת די געהיימע בעוועגונג געהאַט וועניגער פּראַקטיק און מעהר טעמפּעראַמענט.

די איצטיגע סיטואַציע האָט דעזאָריענטירט פיל דייטשען אין שלעזיען, וועלכע האָבען געמיינט, אַז אַלע היטלערישע אָרגאַניזאַציעס זענען דערלויבט. אינ'ם דייטשען לאַגער גופא הערען זיך פערשידענע קריטישע שטימען: דער געוועז. סענאַטאָר באַנד האָט אין דער צייטונג „דער דייטשע אין פּוילען" אָפּגעדרוקט אַן אַרטיקעל וועגען דער טעטיגקייט פון די געהיימע היטלערישע אָרגאַניזאַציעס אין פּוילען. באַנד האַלט, אַז די, וואָס אַנערקענען די היטלערישע אידעע קאָנען נישט זיין לאָיאַל צו דער פּוילישער מלוכה. ווער עס האַלט, אַז ער קאָן זיין אַ היטלעריסט און אַ גוטער פּוילישער בירגער, פאַלט אַריין אין סתירות, וואָס מאַכען קאַליע די פּויליש-דייטשע בעציהונגען אין פּוילען.

פון אליעזר יצחק מייזל

דער אמת וועגן דעם שחיטה־פּראָיעקט

אין אונזער לאַנד קומט איצט פאָר א פּרוּב צו מאַכן אַ׳איבערפאַל אויף ד״ר מיליאָנישער יודישער באַפעלקערונג אהן בערויבען זיי פון דער דורך דער פּוילישער קאָנסטיטוציע גאַראַנטירטע גלייכבערעכטיגונג אַ׳אַטענטאַט אויף דער יודישער רעליגיע, אוממעגליך מאַכען פאַר מיליאָנען יודען צו געניסען פון די וויכטיגסטע נאַהרונגס־מיטלען — פלייש, און אונטערשניידען די וואָרצלען פון לעבענס מעגליכקייט ביי צעהנדליגער טויזענטער יודישער פאַמיליעס.

די רעפּוטאַטין מאַדאַם פּריסטאָר האָט אריינגעבראַכט אין סיים א געזעץ־פּראָיעקט צו פערבאָטען די יודישען ריטועלען שחיטה־סיסטעם. איהרע מוטיוון זענען כמעט די זעלבע שקרים, וואָס די ראָסישע שוואַרץ־מאַה'ניקעס האָבען אין יאָהר 1894 אין רוסלאַנד געפּרובט דורך זיי צו פערווערען די שחיטה. נאָר דער אונטערשייד איז דער, וואָס די מאַדאַם פּריסטאָר בענוגענט זיך נישט מיט די רוסישע שקרים, נאָר זי ווייזט נאָך אַרויס איהרע אייגענע לומדות אויך, זי וויים גאָר פון א מיטעל וואו אזוי מען קען פון טרפה פלייש, מאַכען כשר, א מיטעל פון וועלכען קיין איין יודישער און קריסטליכער געלעהרטער וויים נישט... פון דעם זעהט זיך זעהר אויספאַך דערינגען, אז די מאַדאַם דער־ציטאַטן איז פשוט פערפיהרט געוואָרען דורך בייזע פערגיפטעטע נשמות, וועלכע ציהען זייער חיונה פון שמוציגען קוואַל פון ברידער־ און מענשען־האַס; זיי האָבען איהר איינגערעדט דורך מתקעלע בענאַט, בכדי אויסצונוצען איהר איינפלוס און אויטאָריטעט און דורכצופיהרען אזא אונמענשליכען שחיטה־פּראָיעקט.

מאַדאַם פּריסטאָר האָט זיך לגמרי נישט אָפּגעגעבען קיין דין־וחשבון, אז דורך איהר פּראָיעקט באַגעהט זי א האַפּעלטען פערברעכען: א פערשווערונג פון דער אַלטער פּוילישער טראַדיציאָנעלער טאָלעראַנץ און געוויסענס־פרייהייט און פון דער אנהער־קענונג, א חרפה אויף די אַלטע איינוואוינער פון אונזער לאַנד, וועלכע קענען זייער לאָיאַליטעט און איבערגעגעבענהייט בעווייזען דורך היסטאָרישע דאָקומענטען פון הונדערטער יאָהרען. —

דער איבערפאַל אויף דעם יודישען קיבוץ הורבן בעשטעהן די שחיטה איז לחלוטין נישט קיין נייעם אין דער יודישער מאַרטירער־געשיכטע. שוין זייט דריי יאָהרהונדערט פיהלען די יודען פון ציים צו ציים די קין׳שע האַנד, מחמת דעם שחיטה־פּערד. נאָר אין די אַלטע צייטען האָבען אונזערע רשעים געהאַט דעם מוט צו זאָגען דעם אמת, אז זיי מיינען עס, ווייל זיי ווילען צווינגען די יודען אָפּצוזאָגן זיך פון זייער גלויבען; אין די נייעסטע צייטען אָבער, ווען אַלץ רעדט נאָר וועגען הומאַניזם, מענשען־ליעבע און וועגען גערעכטיגקייט, — בער־מיהען זיך אַט די פערטרעטער פון געוויסענס־פרייהייט, די מאָדערנע מיזאַנטראָפּען אונטער דעם מאַנטעל פון צער־בעלי־חיים, פערווענדען זיך אויף וויסענשאַפטליכע בערעכנונגען און פּוצען זיך מיט פּלוצלינג עקאָנאָמישע אויפשטעל־לונגען, כדי מיט פאַלשע ציפערען צו פערטייבען דאָס געוויסען פון דער עפענטליכקייט.

עס איז פשוט שטוינענד, ווי אזוי פחוי פּריסטאָר לאָזט זיך נעלאָזט פערפיהרען דורך אונוויסענדע, דורך דעם געפּיט ,,זאַכקענער''. אַלע אמת׳ע פאַכ־מענער אויף דעם געביט פון מעדיצין, פיזיאָלאָגיע, טעכניק און הומאַניזם ווייסען, אַז אין יאָהר 1908 האָט דער בעקאַנטער יודיש־דייטשער געלעהרטער ד״ה. הילדעסהיימער אַרויסגעגעבען א זאַמלונג פון מיינונגען, וואָס די גרעסטע אייראָפּעאישע וויסענשאַפטס־קאַפּאַציטעטען האָבען זיך אַרויסגע־זאָגט וועגען דער יודישער שחיטה. 457 וויסענשאַפטס־לייט און זאַכקענער האָבען זיך אַרויסגעזאָגט, אז יודישע שחיטה איז דער הומאַניטאַרישסטער סיס־טעם פון טויטען א בהמה, דאָס פלייש איז געזונד־טער און היגיענישער און פיל פון זיי רעקאָמענדירען די קריסטליכע פליישער צו בענוצען די שחיטה בעטריבונג, ווייל עס פּרעגט זיי נישט קיין כור נאָר שאַדען''.

צווישען די געלעהרטע געפינען זיך אַזעלכע נעמען ווי די פּראָפעסאָרען רודאָלף ווירכאָף, וו. פּראַ־יער, עמיל די בוא רעימאָנד, א. שאַווטא (געגעראַל־אינספּעקטאָר פון וועטערינאַריע אין פראַנקרייך) א. אַ.

אויך די בעריהמטע פּראָפעסאָרען פון די לעמ־בערגער און קראָקאָווער אוניווערזיטעטען, ד״ר י. אַלמאַן, י. נאָוואַק, קוזשערא א. אַנד. גיבען די זעלבע מיינונג וועגען דער ריטועלער יודישער שחיטה.

יעדער איינער פערשטעהט, אז די מיינונגען פון אַזעלכע וויסענשאַפטס־לייט זענען נאָך מעהר ווי טויזענט — אזוי פיל געלעהרטע, ווי פאַר סתם מענשען, וועלכע האָבען וועלכע ס׳איז פערשטענדע־ניש פאַר דעם הײַנטיגען ענין — בכדי זיך איבערצו־צייגען, אז דער גאַנצער פּראָיעקט (פון פערבאָטען די שחיטה) איז געבויט נישט אויף וויסענשאַפטליכע יסודות, נאָר אויף רייגער שנאה צום יודישען פאָלק און נאָר דאָס איז דער איינציגער מאָטיוו פון פער־באָטען דעם שחיטה־סיסטעם.

עס בלייבט אָבער א פּאָר ווערטער נאָך צו זאָגען וועגען די בלומרייכע עקאָנאָמישע אַרגומענטען, אז די קריסטליכע באַפעלקערונג ליידט דורך דער יודי־שער שחיטה, ווייל דאָס פלייש, וואָס ווערט פערקויפט דעם קריסטליכען קאָנסומענט, איז טייערער ווי דאָס כשר׳ע.

איך גיב דאָ איבער א קליינע ציפערען ־ אויפ־שטעלונג פון לאַנדווער האָטעלען.

כמעט אַלע בהמות פון צום שחט׳ען, פון דורך סוחרים טויטרקויפט, ווערען געקויפט און פער־קויפן אויפן לאַנדווער פיהמאַרק, דער פרייז פון דער בהמה ווערט פעסטגעשטעלט דורך דער אָפּ־ציעלער פליישבערזע לויט נעוויכט פון דער בהמה לעבעדיגערהייט. עס איז דעריבער לעכערליך צו גלויבען, אז דער יודישער פליישהענדלער קאָן האָבען וועלכען ס׳איז איינפלוס אויפן פרייז פון פלייש. אויסער די 15 זל. אָפּצאָהל, וועלכע ס׳נעהמט די פערוואַלטונג פון שחיטה־הויז פון יעדער בהמה, נעהמט דער יודישער שוחט פון 3 ביז 5 זל. פאַר יעדען שטיק (לויט דער וואָג). דורכדעם מאַכט אויס דעם יודישען פליישער אַנ׳ערך פון 4 ביז 5 גראָשען טייערער אויף יעדען קילאָ. היות ווי דער אונטער־שטער טייל פון דער בהמה (וועלכע איז אגב פיל גער־שמאַקער פון דער פאָדערשטער) קען נישט געטריי־בערט ווערען, ממילא טאָר עס דורך יודען נישט בער־נוצט ווערען, דער דאָזיגער אונטערשטער טייל, ווערט אלזא פערקויפט דעם נישט־יודישען פליישער מיט 15־20 פּראָצענט, אונטערן פרייז, נישט אריינרעכער־נענדיג דאָס שחיטה געלד. עס קומט דעריבער אויס, א״ דער יודישער קאָנסומענט, ווערט אויסער דער שחיטה בעלאַסטונג, נאָך געצוואונגען צו בעצאָהלען פאַר דעם כשר׳ן פלייש מיט 15־20 פּראָצענט טייערער. די ראָזיגע בעלאַסטונג נעהמט אָבער די יודי־שע בעפעלקערונג אויף זיך איינטאָנציגען טומווילינג שוין צוליב דעם, וואָס זי דערפיהלט הורכחעם איהרע רעליגיעזע פּאָרשריפטען, עס איז ווירקליך שווער צו גלויבען, אז די פּראָיעקט מעבערין פון שחיטה־פּער־פּאַט נעהט עס באמת אזוי שטאַרק אין לעבען איינ־צושפּאַרען דעם יודישען קאָנסומענט די 15 גראָשען אויף זיין כשר שטיקעל פלייש...)

און טאַך אין זאַך איז דערביי גאָר כאַראַקטע־ריסטיש: לויט אָפיציעלע סטאַטיסטישע ציפערען איז אין יאָהר 1935 געשחטעט געוואָרען אין דעם לאָדזשער שחיטה־הויז 44.250 גרויסע בהמות, 91.355 קעלבער, שעפּסען, קאָזעס.

נעהמענדיג אין בעטראַכט, אז יעדער בהמה וועגט דורכשניטליך בערך 250 קילאָ און אז די העלפט פון אַלע מיליאָנען געשחטעטע קילאָ פלייש, האָ־בען די יודישע פליישהענדלער אָוועקגעגעבען דעם נישט־יודישען קאָנסומענט, מיט 15־20 פּראָצענט אונ־טערן ווירקליכען פרייז, זעהט זיך בעשיינפּערליך דער גרויסער נוצען וואָס די ריטועלע שחיטה האָט געבראַכט די נישט־יודישע בעפעלקערונג — מיליאָ־נען קילאָ, דאָס בעסטע פלייש, האָבען זיי בעקומען פאַר א ביליגען פרייז!

אמת, אז דער יודישער קאָנסומענט מוז דורכ־דעם צאָהלען 20 גראָשען טייערער, און קריגט נישט אזא גוט פלייש, נאָר דאָס טוט דער יודישער קאָנסו־מענט גוטווילינג, בעשטייערט זיך, כדי ער זאָל ריכטיג ערפילען די פּאָרשריפטען פון זיין רעליגיע, און קיי־נער האָט נישט דאָס רעכט איהם צו שטערען.

דער פּראָיעקט איז אויך אַרגומענטירט, מיט א נישט־ריכטיגע בעהויפּטונג, אז דורך דעם שחיטה־סיסטעם, וואָס די האַלז־פעל ווערט דורכגעשניטען, ווערט די פעל בעשעדיגט, און דורך דעם ליידט דער פרייז פון פעל.

קוואַליפיצירטע גאַרבערס שטעלען נעמליך פעסט אז לויט די מאָדערנסטע מעטאָדע, ווערט דאָס שטי־קעל פעל פון קאָפּ, אנדערש בעהאַנדעלט, און עס ווערט אָפּגעשניטען פון די גאַנצע פעל, כדי צו פער־שפּאָרען נישט נויטיגע אויסגאַבען.

אפילו דאָס פעל וואָס קומט פון אויסלאַנד איז דער קאָפּ־טייל כמעט שוין אין גאַנצען אָפּגעשניטען. דער געפּלאַנטער נעזעץ פּראָיעקט נעגען דער יודישער שחיטה, האָט סיי פון פיזיאָלאָגישען, סיי פון הומאַ־ניטאַרען און אויך פון עקאָנאָמישען שטאַנדפּונקט קיין שום בעגרינדונג.

מיר פיהלען זיך שטאַרק געטראָפען און עס בלוטיגט אונזער האַרץ, ווייסענדיג אונזער גערעכטיגקייט און זעהענדיג די גלייכגילטיגקייט פון די גרויסע נישט יודישע וויסענשאַפטס־קאַפּאַציטעטען ווי זיי קוקען שווייגענדיג צו, ווי דער אַשמדאַי־גייסט האָט זיך אַר־ריבערגעכאַפּט אין אונזער לאַנד און פערפּעסטעט דאָס הייליגסטע פון פוילענס אוראַלטע טראַדיציע: די פּרינציפּען פון אמונה און מענשען־ליבע.

דאָס יודענטום איז פול מיט האָפנונג און גלויבען, אז דער אַלמעכטיגער וועט אונז שיצען און די געטליכע גערעכטיגקייט וועט דאָך זיגען.

צי וועט דייטשלאַנד ענדערן איהר פּאָליטיק

צוליב די מעכטיגע ענגלישע בעוואָפנונגען?

די געפּלאַנטע בעוואָפענונגס ־ פּראָיעקטען פון דער ענגלישער רעגירונג הערען נישט אויף צו אינ־טערעסירען די עפענטליכע מיינונג פון דער וועלט. לויט עס שרייבט די אויסלענדישע פּרעסע, איז גאַנץ מעגליך אז די ענגלישע בעוואָפענונגען וועלען גורם זיין אַנ׳ענדערונג פון דער אָריענטאַציע פון דער דייט־שער פּאָליטיק. אין פראַנקרייך האָבען די ענגלי־שע בעוואָפנונגס ־ פּראָיעקטען געמאַכט א שטאַרקען איינדרוק. עס ווערט דאָרט בעטראַכט אלס א נע־שעהעניש פון וועלט בעדייטונג און עס איז איבע־ריג צוצוגעבען אז אין פראַנקרייך איז מען פון דער ווענדונג זעהר צופרידען. די בעציהונגען צווישען ענגלאַנד און פראַנקרייך האָבען הערשריכט אזא שטימונג פון סאָלידאַריטעט, אז קיין איין פראַנצויז קען נישט בעטראַכטען די ענגלישע בעוואָפענונג אלס א פיינדליך שריטער. מיען מאַנג פון די געשעהענישען פיהלען זיך ביידע פעלקער געשטעלט דורך דער גע־שיכטע אויף איין זייט פון דערזעלבער באַריקאַדע. דער דאָזיגער געדאַנק הריקט אויס דאָס, וואָס מען פיהלט איצט אין פראַנקרייך.

אין דער אייראָפּעאישער פּרעסע האָט זיך לעצ־טענס בעוויזען א ידיעה אז די ענגלישע בעוואָפע־נונגען זענען א רעזולטאַט פון דער ענגלישער עג־טוישונג אין דער פעלקער־ליגע און אין סיסטעם פון קאָלעקטיווער זיכערקייט. דאָס איז אָבער נישט ריכ־טיג. די ענגלענדער האָבען שטענדיג טענה׳ט אז די אנהענגער פון שלום, די פריינד פון דזשענעווע און בע־טייליגטע פון קאָלעקטיווען סיסטעם, מוזען זיין שטאַרקע מאַכט, בכדי צו צוזעהען וואָס די בעשלי־סען פון דער פעלקער ליגע, און ווער פערשטעהט דאָס נישט, אז די ליגע וועט זיין שטאַרק אויף אזויפיל, וויפיל עס זענען שטאַרק איהרע מיטגלידער? די פראַנצויזישע צייטונג ,,טאַן'' דער אָפיציעלער אָר־גאַן פון אויסערן מיניסטעריום האָט אין די לעצטע חדשים זעהר אָפט איבערגעחזרט דעם דאָזיגען גע־דאַנק: א בעוואָפנעטע ענגלאַנד איז א בעוואָפנעטער שלום!

300 מיליאָן פונט שטערלינג אויף בעוואָפענונגען איז זעלבסטפערשטענדליך א זעהר גרויסע סומע, א היפּנאָטישע. אָבער א נאָך גרעסערע בעדייטונג ווי די דאָזיגע צעהנדליגער מיליאָרדען פראַנק איז דער ענג־לישער ענטשלוס צו שטעהען אויף דער הויך פון דער אויפגאַבע, ענגלאַנד מאַכט איז קיינמאָל נישט געמאָסטען געוואָרען דורך די רייכטומער וועלכע מען, נאָר עס זענען געגומען געוואָרען אין אכט איהרע מעגליכקייטען — און זיי זענען אונבעגרענעצט. קיין שום מלוכה אין דער וועלט קען זיך נישט אין דער בעציהונג פערגלייכען מיט דער ענגלישער אימפּער־ריע, די 300 מיליאָן פונט וועט ענגלאַנד נישט מיד מאַכען. פון דער דאָזיגער אָפּשאַצונג פון די קלאָר׳ מאַלע ענגלישע מעגליכקייטען איז אויסגעוואַקסען דער בעקאַנטער היסטאָרישער אָפאָריזם: ,,ענגלאַנד פערשפּילט אַלע שלאַכטען, א חוץ דער לעצטער''.

עס איז דעריבער נישט קיין וואונדער וואָס מיט דער דאָזיגער מאַניפעסטאַציע פון בריטישן ווילען צו קראַפט ווערען שוין געשפּיגען פערשיעדענע לעגענ־דעס. עס האָבען זיך פערשפּרייט קלאַנגען אז ליט־ווינאָוו פאָהרט קיין מאָסקווע, עפּעס א שאָטען פון אמת איז פאַראַן אין דער דאָזיגער ידיעה, ווייל זי איז אפילו אָפּגעלייקענט געוואָרען, אָבער געוויסע גע־שפּרעכען אין מאָסקווע טעגען איהר א גרונד, אָבער עס האָט זיך מאָלר נעפינען די אויפקלערונג פון דער ענדערונג אין די שטימונגען אין מאָסקווע: די הער־כעוועטערונג פון רוסלאַנד צו ענגלאַנד און די ענגלי־שע בעוואָפענונגען..

דער זעהר ערנסטער אָבער טישט שטענדיג סאָליד אינפאָרמירטער ,,דיילי העראַלד'' מעלדעט כמעט ווער־גען א רעוואָלוציאָנערער איבערקערעניש אין דער דייטשער אויסערליכער פּאָליטיק. האָהענבערג און די אנדערע וואָס שטופּען דייטשלאַנד אויף מזרח, זאָר־לען האָבען פערלוירען דעם איינפלוס און די רייכס־ווערער, וואָס איז געטריי ביסמאַרקס טראַדיציע, וואָלט געוואָלט בעשיינען מיט רוסלאַנד די ,,אַלטע פריינד־שאַפט''. און אזוי ווי דאָס לעצטע וואָרט אין די דייט־שע ענינים געהערט נישט צו די ציווילע אינטעליגענטען נאָר צו מחנה־דיקע גענעראַלען, זאָל היט־לער — לויט די דאָזיגע מעלדונגען — זיין גרייט צו א פּאָליטישע רעוואָלוציע מיט ראַטען פערבאַנד אונטערן מאַנטעל פון א עקאָנאָמישע דערנעהענטע־רונג... די סיבה? — די פראַנצויזיש־ענגלישער סאָ־וויעטישע דערנעהענטערונג און די ענגלישע בעוואָ־פענונגען.

אין דער פּאָליטיק איז געפעהרליך עפּעס מיט דער גאַנצער זיכערקייט צו בעשטעטיגען אָדער אָפּצו־לייקענען, דאָך וועט זיין קלוגער נישט צו גלויבען אין די אויבערטערמאַנטע סענסאַציאָנעלע קלאַנגען אזוי לאַנג ווי זיי וועלען זיך נישט אַריינריסען אין לעבען מיטן כוח פון אַנגרייפּענדען אמת. עס פער־שטעהט זיך אז די פראַנצויזיש־ענגליש ־ סאָוויעטי־שע דערנעהענטערונג האָרף לויט דער השערה פון איהרע אַנהענגער אַרויסגערופען אזא אויסגיכטער־דען איינפלוס, אלס א מיטעל צו פערשטאַרקען דעם שלום וואָלט זי געדאַרפט אַרויסרופען אזא עפעקט, אָבער פון פּראָיעקטירען ביז פערווירקליכען איז א גרויסער מהלך, און דער אייראָפּעאישער לאַגע איז נאָך פאַראַן א סך נישט קלאָרע פאַקטען, אז מען זאָל שוין איצט קענען אונציכענען די קאָנטורען פון דער צוקונפט.

א ביישפּיל: די טינטאַמיגע פאַר איטאַליען געשעע־הענישען אויפן אָפריקאַנישען קריגס פראָנט, האָבען לויט דער אַלגעמיינער אָננענומענער מיינונג נעד האַרכט אויף וועלכען עס איז אופן ענדערען די לאַגע פון איטאַליעניש־אַביסיניש קאָנפליקט, אָבער ווער קען פאָראויסזאָגען אין וואָס פאַר א ריכטונג צו וועט דאָס דערנעהענטערען דעם סוף פון דער מלחמה אָדער פערקירצען? צי וועט איטאַליען ווערען פרייד־ליכער געשטימט צוליב די סאַנקציעס אָדער פער־פעהרט, וועט ווערען נאָך מעהר פערביסען?

אזוי אויך די לאַגע אין אייראָפּאַ. אַלץ איז פער־הילט אין אומבעוואוסטזיין. עס קלינגען נאָך הויך די שטימען פון די פעסימיסטען, און עס איז ווייניג דאָ פון וואָס זיך צו פרעהען. אויב נאָך צוויי און צוואַנציג יאָהר נאָך 1914 פיהלען נאָך די מערב־אייראָפּעאישע מלוכות, די טרעגער פון דער גאַנצער מענשליכער קולטור די נויטווענדיגקייט זיך צו בעוואָ־פענען ביז צו די ציהן, נאָר אויב דער גורל איז שוין אזא איז דאָך פאַר די פריינד פון שלום א גרויסע טרייסט דאָס בעוואוסטזיין אז צום קראַפט צו פער־טיידיגען דעם שלום שטרעבט איינס פון די גרעסטע און פרידליכסטע פעלקער אויף דער וועלט.

א דייטשער דיכטער דערצעהלט וועגן געפאַנגענעם לאַגער

אין דער ,,גרויסער וועלט ביהנע'' איז פערעפענט־ליכט א אינטערוויאו מיט דעם בעקאַנטען דייטשען דיכטער לודוויג רען, וואָס איז א לענגערע צייט גע־זעסען אין קאָנצענטראַציע־לאַגער און איז איצט בעפ־פרייט געוואָרען. רען דערצעהלט:

די אויסלענדישע צייטונג האָט געבראַכט ידיעות וועגען דער שלעכטער בעהאַנדלונג פון די אַרעסטיר־טע, דריי אַזוינע האָבען געפיהרט אָסיעצקי, מאַרג־לער, חען אין פּאָליציי פּרעזידיום בכדי זיי אָנצוגע־צייגען דעם פערשטעהער פון דער אויסלענדי־שער פּרעסע. דאָס צימער פון שעף פון דער געהיימער מלוכה פּאָליציי, הר. דיהלס, ער אליין הר. דיהלס איז אַרויסגעקלעטערט אויף זיין שרייב־טיש בכדי געבוי צו קענען אָבסערווירען די לאַגע. אין יעדען ווינקעל פון צימער איז אוועקגעשטעלט געוואָרען איינער פון די אַרעסטירטע. הינטער איהם א קרימינאַל־בעאַמטער אין ציוויל. דאַן זענען אַריינגעלאָזט געוואָרען די אויסלענדישע זשורנאַליסטען, רען האָט דערצעהלט וועגען די רייניגונגען אין אַלטען יוסטיץ־ראַט בראַהע. ,,איהר מוזט איינטערוויוירען פאַר דעם מענש'', האָט רען לעזאָגט צו איינציגע זשורנאַליסטען, וואָס האָ־בען זיך געמאַכט נאָטיצען. דער אגענט איז שנעל צי צו דיהלס און עפּעס איהם איינגערוימט. דער שעף האָט אויסגעשפּריצט די הענד. עס מוז פעסטגע־שטעלט ווערען — האָט ער געשריגען — ,,אז די פּאָליציי האָט איהם נישט געשלאָגען''. ,,עס זענען פאַראַן אַנדערע מלוכהשע פאָרמאַציעס...''

ווייטער האָבען רען און אָסעצקי פּראָטעסטירט געגען דער רעכטלאָזיגקייט פון זייער לאַגע, דען האָט זיך בעקלאָגט אויף דער שלעכטער ערנעהרונג. דיהלס קען שוין מעהר נישט אויסהאַלטען. ,,הער מאַרג־לער'' — שרייט ער — רען זאָגט אז דאָס עסען איז שלעכט. איז דאָס אמת?'' א פּויזע. ,,ניין, דאָס עסען איז גוט''. זאָגט מאַרגלער. די זשורנאַליסטען ריגע־לען; אַרום אָסיעצקין און רענען. די בעאַמטע ווערען נערוועזער. שנעל ווערען די זשורנאַליסטען צוריק־געשטויסען. ,,מיינע הערען'' — שרייט רען — איהר האָט די געלעגענהייט צו זעהען ווי פריי מיר קע־נען מיט אייך רעדען''.

די געפאַנגענע האַלטען זיך צוזאַמען, ווען עס קו־מען נייע פרעגט מען זיי אויס וואָס מ׳הערט אין דרויסען. אין דייטשלאַנד, אין דער וועלט (ווען עס קו־מען נייע און לאַכען — זאָגט רען — דאַן זענען דאָס חברים.) אריינגעשמוגעלטע צייטונגען געהען פון האַנט צו האַנט. עס ווערט טעגליך שטודירט דער האַנדעלס טייל. די אַרעסטירטע ווייסען גאַנץ גענוי ווי עס האַלט מיט דער טאַלער רעכענונג. זיי בערעכענען ווי לאַנג דאָס קען נאָך געדויערען. עס רעגירט קיי־נער נישט. אָבער דער יונגער בלאָנדער פריינד פון שטורמטאַנט האָט זיך אויסגעהאַנגען איבער דער טיהר אין קלאָזעט.. המיטהראָגים שטומע איז אריינגע־דרונגען אין תפיסה. דאָס געבראַכט קראַפט. אפילו אין דער תפיסה צייטונג (זי ווערט געדרוקט אין דער וואָלדהיימער תפיסה) געפינען זיך בעריכטען פון ראָמען ־ פערבאַנד אונבער דער ענטוויקלונג פון ביי־לאַגס פון אויסערליכען האַנדעל, איבער דער וואַקס סענזער שטאַל־פּראָדוקציע. אמאָל א רעדע פון מאַ־כאַטשעווסקי, ווי האָט געזאָלט געבען א בעגריף ווער־גען דער געפעהרליכקייט פון די סאָוויעטישע בעוואָ־פענונגען, אָבער פאַר די אַרעסטירטע איז עס געווען ווי זיי וואָלטען אין ענגען תפיסה הויף מאַרשירט צו־זאַמען מיט דער רויטער אַרמעע.

רען האָט נאָך פון די קריגס־צייטען פריינד; אומ־בעקאַנטע, אנאָנימע. אויף דעם וועג צו פערהער האָט איהם א פּאָליציי בעאַמטער צוגעפליסטערט: ,,הער קאָמאַנדיר פיהרער, איהר דערקענט מיך נישט? איך בין דער ווייצע פעלדפעבעל.. און דאָ דערנעבען זיצט נאָך איינער פון דער קאָמפּאַניע. קענען מיר נישט עפּעס טוהן פאַר אייך?

אין טאָג פון דער שלאַכט ביי דינאַנט איז דער הויפּט וואַכטמייסטער פון דער תפיסה צו צו רענען: ,,ווייסט איהר וואָס פאַר א טאָג מיר האָבען היינט?'' — ,,דער 23 אויגוסט'' האָט רען געענטפערט — ,,דאָס איז דער טאָג פון דינאַנט''. איך בין דאָרט גע־ווען''. — ,,איך אויך'' — האָט געזאָגט דער וואַכט־מייסטער; ,,אָבער איך וויל נישט נאָך אמאָל, די יונ־גע חברה דאָרט מאַכען א טומעל, זאָלען זיי, ווען זיי ווילען''.

איינמאָל האָט מען רענען געפרעגט צי עס וועט איהם זיין אנגענעהם אויפצונעהמען ראָזענבערגן ביי זיך אין תפיסה קאַמער, ,,עס וואָלט געווען פאַר מיר און פאַר דער רעזשענבערג אין א גלייכער מאָס פיינ־ליך'' — האָט געענטפערט רען.

קולטור-ענטוויקלונג אין ביראָ-בידזשאַן

אָפּקלאַנגען פֿון קאַגאַנאָוויטש'ס באַזוך

מאָסקווע (יט"א) די טעג הויבט אָן אין ביראָ-בידזשאַן ערשיינען אַ געזעלשאַפֿטליך-פּאָליטישער און ליטעראַריש-קינסטלערישער זשורנאַל.

רעדאַקטאָר פֿון'ם קינסטלערישן טייל פֿון זשורנאַל וועט העכסט וואַהרשיינליך זיין דוד בערגעלסאָן, וועלכער באַזעצט זיך אין ביראָ-בידזשאַן, וואו ער וועט פֿערברענגען מעהר ווי אַ העלפֿט פֿון יאָהר.

צוזאַמען מיט בערגעלסאָן'ען האָט זיך אויף שטענדיג באַזעצט אין ביראָ-בידזשאַן דער באַקאַנטער יודישער קאָמפּאָזיטאָר און זאַמלער פֿון פֿאָלקסלידער מילנער, וועלכער האָט אָרגאַניזירט אַ גרויסן כאָר אין ביראָ-בידזשאַן און וועט אָנפֿיהרען מיט דער גאַנצער מוזיקאַלישער בילדונג אין געגענד.

אין ביראָ-בידזשאַן ווערט פֿערענדיגט די אויפֿבויונג פֿון אַ גרויסן קלאַנג-קינאָ. די צענטראַלע ביבליאָטעק אין ביראָ בידזשאַן צעהלט שוין קרוב צו 100.000 ביכער.

עס האָט זיך געעפֿענט אין ביראָ בידזשאַן אַ שול פֿאַר פּאַרטיי- און סאָוויעט-אַרבייט, עס קומט שוין פֿאָר דער אויפֿנעהם פֿון סטודענטען אין דעם ניי-געעפֿענטען מעדיצינישען און באַרג-מעטאַלורגישען טעכניקום. עס האָבען זיך, ווי מען מיילט מיט פֿון ביראָ-בידזשאַן, גוט פֿערפֿעסטיגט און אויסגעוואַקסען דער פּעדאַגאָגישער און לאַנדווירטשאַפֿטליכער טעכניקום'ס. דער טעאַטער איז געוואָרען אַ וויכטיגער קולטור-פֿאַקטאָר פֿון ביראָ-בידזשאַן. עס ווערט געפּלאַנט צו אָרגאַניזירען אַ פּעדאַגאָגישער אינסטיטוט, אַ לאַנדווירטשאַפֿטליכען אינסטיטוט, אַ מוזעאום און אַ גרויסע דרוקעריי פֿאַר דער ביראָ-בידזשאַנער ציטונג און פֿאַר'ן פֿערלאַג.

אַ שטאַרקען אָפּקלאַנג האָט אין גאַנץ ראַטען-פֿערבאַנד געהאַט קאַגאַנאָוויטש'עס באַזוך אין ביראָ בידזשאַן. אויף אַ ספּעציעלער פֿערזאַמלונג פֿון ביראָ-בידזשאַנער פּאַרטיי-אַקטיוו, וואָס איז לכבוד איהם פֿאָרגעקומען, איז מיט אַ רעדע אין יודיש אַרויסגעטרעטען דער רוס ראָכי, שעף פֿון ביראָ-בידזשאַנער גאַרניזאָן. נאָך דער רעדע דריקט איהם קאַגאַנאָוויטש פֿעסט די האַנד, באַגריסענדיג וואַרים פֿאַר זיין בעהערשען די יודישע שפּראַך. (ווי באַוואוסט, זענען אַלע נישט יודען, וועלכע פֿערנעהמען פֿעראַנטוואָרטליכע פּאָסטענס אין דער יודישער אויטאָנאָמער געגענד, פֿערפֿליכטעט געוואָרען צו ערלערנען די יודישע שפּראַך, צוליב וואָס עס זענען פֿאַר זיי אָרגאַניזירט געוואָרען ספּעציעלע קורסן מיט אַנ'ענטפֿער אויף אַלע רעדעס און באַגריסונגען איז קאַגאַנאָוויטש אַרויסגעטרעטען אין אַ שעה'דיגער הייסער רעדע, וואָס איז פֿיל מאָל איבערגעריסען געוואָרען דורך שטורמישע אַפּלאָדיסמענטן. קאַגאַנאָוויטש האָט זיך אויספֿיהרליך אָפּגעשטעלט אויף אַלע זייטען פֿון דער אַרבייט פֿון דער יודישער אויטאָנאָמער געגענד, אויף די אויפֿגאַבען, וואָס שטעהען פֿאַר דער אָנפֿיהרערשאַפֿט פֿון דער געגענד און אויף דער פֿליכט צו ענטוויקלען אין דער געגענד די נאַציאָנאַלע שפּראַך. א. ד. גל.

קאָמישער ראָמאַן פֿון צוויי פּרוּוען און איין מאַן,

וואָס האָט זיך געענדיגט טראַגיש פֿאַר דעם מאַן

דושאָזעפֿין קאָרדען פֿון טשיקאַגאָ האָט ערשט געענדיגט אַ הויך-שול און שוין בעקומען אַ חתן. און קיין חידוש איז עס נישט, וואָרום דושאָזעפֿין איז אַ שעהנע ברינעטקע און ווייס ווי אַזוי אָנצוטון זיך, אַז זי זאָל פֿערכאַפּען דאָס אויג פֿון יעדען מאַנסביל.

איהר חתן איז שוין געווען אַ פֿערהייראַטער מאַן און האָט שוין אַפֿילו געהאַט אַ קינד. אָבער אויך דאָס האָט דושאָזעפֿינ'ען נישט אָפּגעשראָקען.

„און אַז ער האָט אַ ווייב איז וואָס?" האָט דושאָזעפֿין זיך אַליין געפֿרעגט און זיך אַליין געענטפֿערט: „אַז ער האָט אַ ווייב מיט אַ קינד, טאָ זאָל ער אָפּ'גט'ן דאָס ווייב און מיט מיר חתונה האָבען".

און פּונקט ווי זי האָט אָפּגעמאַכט מיט זיך אַליין, האָט זי אויך אָפּגעמאַכט מיט דעם יונגענמאַן. דער יונגערמאַן, דער חתן, הייסט עס, איז דושיימס היידען, 23 יאָהר אַלט: זיין פֿרוי, עליס, איז 21 יאָהר אַלט; זייער קינד איז צוויי יאָהר אַלט; די געליבטע, דושאָזעפֿין, איז 18 יאָהר אַלט.

אָט האָט איהר אַלע פֿיר, וואָס זענען דאָ געווען פֿערמישט אין אַ ליבעס-שפּיל. יואָס האָט זיך אָנגעהויבען זעהר לייכט, אַז איהר ווילט אַפֿילו קאָמיש, ווייל דושאָזעפֿין, די געליבטע, האָט דעם גאַנצען ענין נישט געוואָלט נעהמען ערנסט.

איז אָט דער קאָמיזם געטריבען געוואָרען פֿון דער אַכצען-יעהריגער סטודענטקע אַביסעלע צו ווייט: לעצטען ניי-יאָהר איז זי געקומען צוגאַסט צו דעם מאַן וואָס האָט זי ליב און מיט יועמען זי האָט געוואָלט חתונה האָבען אַזוי גיך, ווי ער וועט נאָר קריגען אַ גט פֿון זיין פֿרוי.

ווען די פֿרוי היידען האָט דערזעהן ביי זיך איהר מאַנ'ס ליובאָוניצע, האָט זי געבעטען דעם מאַן, אַז ער זאָל זיי ביידען לאָזען אַליין.

ווען ער איז צוריקגעקומען, האָט ער, א... איבערראַשונג דערזעהן, אַז די צוויי פֿרויען ... נאָך צו קיין אָפּמאַך נישט געקומען. האָט ... די מעשה אַביסעלע פֿערדראָסען.

„טאָ פֿאַרוואָס-זשע האָב איך אומזיס... פֿטר'ט די צייט ?"

די פֿרוי היידען האָט איהם בערוהיג... געזאָגט, אַז עס ווענדט זיך נאָר אין איהם... גענומען איהר קינד נעבען זיך און זיך ... געשטעלט נעבען דער 18-יעהריגער ליובאָ... און געפֿרעגט איהר מאַן:

— איצט ווען מיר שטעהען דאָ אַלע... איינעם, קלייב זיך אויס די פֿרוי, מיט ווע... דו ווילסט פֿערבלייבען!

דער יונגערמאַן האָט זיך אויסגעקליב... געליבטע.

דאָס שטיבעלע איז געווען אויסגעפּוצ... חדרים'לער האָבען געלאַנצט מיט'ן ניי-יאָ... פֿרוי היידען האָט געוואָלט מאַכען אַ שעהנ... טוב. זי האָט זיך נישט געריכט, אַז איהר ... זאָל איהר אָפּטון אַזאַ שפּיצעל און אַריינב... זיין ליובאָווניצע צו איהר אין שטוב.

ווען היידען האָט זיך אויסגעקליבען ... ליבטע אַלס די פֿרוי, מיט וועלכער ער זיל... פֿון איצט אָן און ווייטער, איז די פֿרוי ... אַריין צו זיך אין צימער און געזאָגט, אַז ... זיך פֿערפּוצען און וועט נאָך אפֿשר הייננ... אַ סוף צו אַלעם: זי וועט אָפּטרעטען ... איהר מאַן דעם וועג און זאָל ער זיין ... מיט דער פֿרוי, אין וועלכער ער איז פֿער...

פּלוצים האָט זיך פֿון שלאָפֿצימער דער... אַ שאָס. דערנאָך האָט עפּעס אַ פֿאַל געט... דער ערד מיט אַזאַ קראַך, אַז די לעמפּלעך ... זשיראַנדאָלען האָבען אָנגעהויבען צו טאַנצען.

מען איז אַריין אין שלאָפֿצימער און דער... ווי עליס (די פֿרוי היידען) ליגט אַ טויטע א... ג...'י בלוט.

באַלד איז אָנגעקומען פּאָליציי און מען ... דאָס פּאָרל געבראַכט אין אויספֿאָרשונגס-אַמט... מען האָט זיי ביידען געשטעלט אונטער אַ ... פֿערהער. היידען האָט געענטפֿערט אויף אַלע... מיט אַזאַ נאַאיוויטעט, אַז דער בעאַמטער ... איהם אָנגעקוקט, ווי אַ צודרעהטען. אָבער ... מעהר קאָמיש איז געווען דושאָזעפֿין. זי האָט ... פֿון דעם גאַנצען עסק געמאַכט אַ שפּאַס און ... לעצט געזאָגט, אַז זי וויל גאָר אינגאַנצען ... ענטפֿערן אויף די פֿראַגען.

— וואָס קעהר איך זיך דאָ אָן איצט... האָט זי געפֿרעגט. — מילא פֿריהער, ... געוואָלט היירעטען דזשיימס'ן, אָבער איצ... ער איז אַנ'אַלמן מיט אַ קינד וויל איך ... במילא נישט.

האָט ער איצט נישט קיין ווייב או... קיין געליבטע.

דאָס לעבען אין ארץ-ישראל

ידיעות פֿון דער יודישער טעלעגראַפֿען אַגענטור

צו דיזענהאָפֿס 75-יעהריגען יובל.

תל אביב. אויף דער לעצטער זיצונג פֿון תל-אביבער מאַגיסטראַט איז בעשלאָסען געוואָרען צו פּייערען דיזענהאָפֿס 75-יעהריגען יובל, וועלכער פֿאַלט איין אין עטליכע וואָכען אַרום. עס איז געוועהלט געוואָרען אַ ספּעציעלע קאָמיסיע פֿון מיטגלידער פֿון דער שטאָט פֿערוואַלטונג, וועלכע זאָל אויסאַרבייטען דעם פּלאַן פֿון דער פּייערונג.

פֿערהאַנדלונגען צווישען האַנדעלס-קרייזען פֿון ענגלאַנד און א"י.

ירושלים. ווי דער „האָרץ" טיילט מיט, וועט ה' ז. הופֿיען, גענעראַל דירעקטאָר פֿון דער אַנגלאָ-פּאַלעסטינא באַנק, בעת זיין באַזוך אין ענגלאַנד פֿיהרען האַרטע פֿערהאַנדלונגען וועגען די געשעפֿטליכע ווירטשאַפֿטליכע באַציהונגען צווישען א"י און ענגלאַנד. אין די היגע געשעפֿטקרייזען זאָל זיך אויך בעטייליגען דער פּראַזידענט פֿון אינדוסטריעלער-פֿערבאַנד אין א"י ה' שענקער.

ענטוויקלונג פֿון דער העברעאישער אוניווערזיטעט.

ירושלים. די העברעאישע אוניווערזיטעט, וועלכע האָט פֿאַר דער לעצטער צייט דורכגעמאַכט אַ בעדייטענדע ענטוויקלונג, צעהלט איצט 106 וויסענשאַפֿטליכע מיטאַרבייטער, די צאָהל סטודענטען האָט ווייט איבערשטיגען 600. עס זענען געשאַפֿען געוואָרען נייע מעגליכקייטען צו שטודירען כעמיע, סטודענטען, וועלכע האָבען בּיז'איצט שטודירט אין אויסלאַנד וועלען איצט האָבען די פֿולע מעגליכקייט צו פֿערענדיגען זייער שטודיום אין ירושלים.

דער פֿאַקולטעט פֿאַר פֿיזיקאַלישער כעמיע האָט שוין אויך אָנגעהויבען די אַרבייט אין אייגענעם בנין עס האָבען אויך אָנגעהויבען די אַרבייט די צוויי לאַבאָראַטאָריעס אויף צו שטודירען די סיבות פֿון ראַק קראַנקהייט, די צוויי לאַבאָראַטאָריעס זענען פֿאַר ראַדיאָלאָגיע און עקספּערימענטאַלער פּאַטאָלאָגיע, עס זענען צוגעקומען צוויי נייע ספּעציאַליטעטען אין די לימודים פֿון דער אוניווערזיטעט: אורבעאָלאָגיע פֿון שניטען אין א"י.

די אוניווערזיטעט האָט אָנגענומען די נייטיגע שריט אַז עס זאָל וואָס שנעלער פֿערענדיגט ווערען דער אוניווערזיטעט קלוב אויפֿן הר הצופֿים, אין וועלכען עס וועלען זיך געפֿינען אַ רעסטאָראַן פֿאַר די סטודענטען און וויסענשאַפֿטליכע מיטאַרבייטער, ווי אויך ספּעציעלע זאַלען פֿאַר לעקציעס, פֿייערליכע אונטערנעהמונגען א.א.וו.

וואָס דער עמק פֿאָדערט פֿון דער רעגירונג.

ירושלים. אויף אַ בעגעגעניש מיט רעגירונגס-פֿאָרשטעהער אין נהלל האָבען פֿאָרשטעהער פֿון עמק אַרויסגעשטעלט פֿאָלגענדע פֿאָדערונגען: דער צאָל אויף גרייפּ-פֿרוטען און אָראַנזשען זאָל ווערען קלענער, עס זאָלען אויפֿגעשטעלט ווערען ספּעציעלע בנינים פֿאַר פֿאָלקס-שולען (ווי אויך פֿאַר דער לאַנדווירטשאַפֿטליכער שול פֿאַר מיידלעך. אין די רעגירונגס-אַמטען און אין די געריכטען זאָלען אַמטירען יודישע בעאַמטע. די רעגירונג זאָל אָפּשטעלען די פֿאַלען פֿון די אַראַבישע פּאַסטוכער אויף די יודישע פֿעלדער. עס זאָלען זיך געפֿינען אין דער פּאָליציי מעהר יודישע פּאָליציאַנטען, די רעגירונג זאָל געבען שטיצע דעם צענטראַלען שפּיטאָל אין עמק און זאָל דורכפֿיהרען די נייטיגע שאָסייען.

וויכטיגע בעשלוסען פֿאַר די בעלי-נחלאות אין עפֿולה.

ירושלים. נאָך אַ רייהע קאָנפֿערענצען צווישען דער שטאָט פֿערוואַלטונג פֿון עפֿולה מיט דער יודישער אַגענץ אין ירושלים וועגען די בעלי נחלאות אין עפֿולה, וועלכע וואוינען אין חול און ווילען זיך באַזעצען אויף זייער באָדען, זענען אָנגענומען געוואָרען פֿאָלגענדע בעשלוסען:

1) די אַלע בעלי נחלאות וועלכע האָבען 20 דונאַם אַקער באָדען אין עפֿולה פֿערמאָגען 500 פֿונט, מוזען בעקומען אונאָפּהענגיג פֿון זייער עלטער גלייך אַ סערטיפֿיקאַט.

2) בעלי נחלאות וועלכע פֿערמאָגען אין מזומן נאָר 250 פֿונט און זענען בעלי מלאכות וועלען רעקאָמענדירט דורך דער אַגענץ צו די א"י אַמטען, זיי זאָלען גלייך בעקומען סערטיפֿיקאַטען.

3) קינדער פֿון בעלי נחלאות וועלכע פֿערמאָגען קיין געלד נישט, בעקומען המלצות פֿון דער שטאָט-פֿערוואַלטונג אין עפֿולה צו דער אַגענץ, וועלכע בעטראַכט און בעשליסט אין יעדערען פֿאַל בעזונדער.

אין פּוילען געפֿינען זיך 450 משפּחות, וועלכע פֿערמאָגען ערד אין עפֿולה, און האָבען ביז איצט נישט געהאַט קיין מעגליכקייט זיך צו בעזעצען אויף זייער ערד.

ק. מלאַד

דאָן-דאָמינגאָ

ראָמאַן

26

נאָכדרוק אין אַ טאָג - ציטונג, אַפֿילו טיילווייז — פֿערבאָטען.

גאַנצע הויזער זענען אַראָפּגעריסען געוואָרען, כדי די גאַסען זאָלען ווערען פֿרייער און ברייטער.

עס זענען אויסגעשניטען געוואָרען בערג, וואָס האָבען אַרויסגעשטאַרצט ביי די אויסגאַסען פֿון ים און זיך הנעוודיג געהויבען געגענאיבער דער שטאָט. די בערג זענען אונטערגעשניטען געוואָרען און מיט דער הויזער ערד פֿערשאָטען די ברעגען פֿון ים און אַזוי אַרום געשאַפֿען נייע ווטנע לופֿטיגע אוועניעס.

דאָס, וואָס מען האָט אַרונטערגעשניטען די איינציגע ווילדע שיינקייט און פֿריי געלאָזט דעם צוים פֿאַר די כוואַליעס, וואָס האָבען געשטורעמט פֿון דעם צעשויממטען ים ביי לעמע און פּראַיע קאַיאַ, וואָלט דאָס פֿאָלק גוט אויפֿגענומען, ווען נישט די גרויסע גנבות וואָס זענען אָנגעגאַנגען ביי דער דאָזיגער עפֿענטליכער אַרבייט.

די בעפֿעלקערונג פֿון אַלע טיילען לאַנד האָט געשמוזט צאָהלען שטייערן אַפֿילו אויף אַזעלכע זאַכען וואָס זענען געווען געוועהנליכע נויטווענדיגקייטען.

די בעאַמטע האָבען זיך נישט בעגנוגענט מיט אומדירעקטע שטייערען, וואָס די פּראָדוצירער פֿון די אַרטעלען אָדער די אימפּאָרטירער האָבען געצאָהלט נאָר מען האָט נאָך אַרויסגעצוואונגען אויף יעדער קלייניגקייט אַנ'עקסטראַ אָפּצאָהל.

אויף יעדער זאַך איז געהאָנגען אַ מאַרקע, אָנהויבענדיג פֿון אַ קעסטעלע שוועבעלעך ביז אַ נאָדעלע, פֿון אַ שוך, ביז אַ זאָק, פֿון אַ שטיק מעהל ביז נאָדלען, פֿון יעדען איינצעלנעם מאָלצייט איז גענומען אַנ'עקסטראַ אָפּצאָהל און פֿאַר ליגען עמיצען אַ גמילות-חסד האָט די רעגירונג גענומען איהר חלק — אַ שטייער.

וועלענדיג זיין נאָך מעהר גאָטספּריינדליך פֿאַר דעם געקרוינטען קעפּעל, האָבען אויך די שטאָט-פֿערוואַלטונגען בעשלאָסען צו פֿערשטופּען אין די זייטיגע געסלעך אַריין דעם גאַנצען אָפּפֿאַל, וואָס האָט אַמאָל פֿערנומען אַ חשובען אָרט אין די הויפּט שטאָט.

די פּלאַנטאַטאָרס, די אייגענטימער פֿון קאָנצעסיעס, בעזיצער פֿון מינעס האָבען געבאָרגט, אָדער האָבען געקראָגען געבאָרגט פֿון זייערע באַנקירען געלד פֿאַר בראַזיליעס וועגען, געלד פֿאַר פּאַראַדען און אויפֿנאַהמעס, פֿאַר מיליטערישע און פּאָליטישע דרייידלעך.

די וועלכע זענען געווען ממונה אויף דעם אויסגעבען פֿון געלד, האָבען פֿאַר זיך גאַנץ גענוג פֿערשלונגען, אַליין האָט מען געזאַמעלט אוצרות אין די אויסלענדישע בענק, און פֿון די אינוואַייטער האָט מען געשלעפּט, טעריסען, געצופּט און זיי געגעבען דלערפֿאַר שפּילעכלעך און מונדירען, שווערדלעך פֿעהנער און פּאַטריאָטישע מאַניפֿעסטאַציעס.

אַרום דער הויפּט - בערזע אין סאַנטאָס איז דאָס אַלץ אויסגעפּלאָנעוועט געוואָרען. יעדען טאָג עפּעס אַנ'אַנדער אויפֿטו, וואָס זאָל זיין אין חסכּם מיט דער אויסלענדישער געלט-הערשאַפֿט און דעם לאַנד פֿון יונגען זוכינגען מאָרגען. די פּרעסע, מיטן אויסנאַהם פֿון עטליכע ציטונגען, זענען געווען בעהערשט אי פֿון די, וועלכע האָבען אויפֿגעבלאָזען די שטימונגען פֿון נאַציאָנאַלען רוהם, אי מיט די, וועלכע האָבען מיטגעהאַלטען מיט דער טאַקטיק פֿון דער אָנגעוואָרפֿענער פּאָליטיק פֿון דער פּרעמדער בורזשואַזיע.

ווי איבעראַל האָט זיך דאָ דער כּוח פֿון געלט שטאַרק אָנגעוועהן. די אויסלענדישע מאַכט איז נעהמען צונויפֿגעבונדען, ווי די צווילינג-בערג, מיט דעם אויסלענדישען איינפֿלוס. איבערריגענס, דער פּרעזידענט פֿון לאַנד, דער פֿאַקטישער הערשער איז סיי ווי אויסגעוועהלט געוואָרען לויט אַ וואונק פֿון יענעם כּוח, וועלכער האָט געשפּריצט הערשאַפֿט, אונטערדריקונג, פֿערשקלאַפֿונג, מיזעריע פֿאַר די איינגעבוירענע מיט אַזאַ פֿעסטער האַנט און זימערקייט, אַז די גאַנצע „העמאָקראַטישע" מאַשין, דער קאָנגרעס און פּאַרלאַמענט האָבען נישט געקענט אָן זיך נישט געוואָלט מענעשטשלען.

כמעט יעדער פּרעזידענט האָט געענדיגט זיין פֿער יאָהר דערמיט, וואָס עס איז פֿערקויפֿט געוואָרען אַ ניי ענטדעקטער מינעראַל-אוצר, קוואַלען פֿון אייל, אַדער גאָלד - גרודע.

פֿערקויפֿט האָט עס נישט דער שטאָט, ווייל וואָס איז חען דער שטאָט אויב נישט אַנ'אייגענטום פֿונ'ם „אויסגעוועהלטען" דורך די שטימען ביי פּריווילעגירטע בירגער, בעזאָרגט דורך יענע הענט, וואָס זענען פֿרעמד הא און פּאָלעפּאָטעווען מיט משהי זיכערקייט ווי ביי זיך אינדערהיים ?

אט דער „ערשטער בירגער" פֿון לאַנד פֿלעגט „אוועקשענקען" דעם אָדער יענעם מאָנגאָט אַ מינע, אָדער אַ קאָנצעסיע פֿאַר כמעט אייביגע יאָהרען. פֿלעגט שוין יענער, אַזוי ווי אַ העפֿליכער ענגליש-מאַן, צוריק שענקען הונדערט טויזענט פֿונט אַזוי זיך, אַ מתּנה - אויסדרוק צום פֿאַרשטעהער פֿון בראַזיליאַנער פֿאָלק.

די „ראָד פֿון דער סאַנטאָסער בערזע האָט אויך געוואָהנט העדפּאַר, אַז צום גערזאַנק פֿון פֿאָלק זאָל נישט צוגעלאָזען ווערען די פֿערשידענע „ווילדע" העיונות פֿון אומצופֿרידענהייט, פֿון פּראָטעסט, פֿון אָקציע און אַרויסטריט.

(אַ, ווי די קאַלטע, אויסגערעבענטע ענגלענדער האָבען גוט געקענט דעם הייסען, דעם אימפּ... ריטען, אויפֿקאָכעדיגען כאַראַקטער פֿונם ב... נער. זיי האָבען גוט געוואוסט, אַז ביי אַזאַ ... לאַנג ווי זיי גיבען דעם „פּרימיטיווען" פֿ... זיך אָנצינדען אַזאַ בלאָזיג פֿייער, ווי אין ד... ווען זייערע איינאָפּעער זענען געווען די ... און אויסערליכע הערשער פֿון דעם יונגען ...

זיי האָבען געוואוסט, אַז מיט דער בלויז... וועלען זיך די אונטערטעניגע נישט אונטער... דער אַרבייט אויף די פּלאַנטאַציעס, אַזנ... גליהענדיגע שטראַהלען פֿון אויפֿגאַנג ביז ... גאַנג פֿון טאָג.

זיי האָבען געוואוסט: בלויז פֿאַר מיט... די בראַזיליאַנער, און טיילווייז די אַריבערגע... פֿון סקאַנדינאַוויע נישט גיין אין די פֿאַב... דרייצעהן, פֿירצעהן שעה אין מעת-לעת פֿאַר ... טיגען געהאַלט, פֿאַר אַ געהאַלט, וואָס האָט ... דערלויבט צו וואַוינען ערגעץ אַנדערש ווי ... קנייטשען פֿון די אייביג טריפֿענדיגע שטיינ...

ביי אַזאַ לאַגע וואָלט דאָס בראַזיליאַנ... נישט אויסגעהאַלטען און זיך אָפּט ... נאָך יעדען מאָל „איינשטילען" האָט די ... זשוואַזיע געצוונגען די מיזעריע אונטער... גיכט" און איהם צוזאַמען מיטן מיטעלשט... גער אַריינגעוואָרפֿען און אַזאַ אַוואַרט-קאָ... אַז מען זאָל זיך נישט אַרויסדרעהען פֿון ד... נער הויט.

איבערן גאַנצען לאַנד זענען איינגעפֿ... וואָרען לאָטעריעס, נאַציאָנאַלע און פּריוואַ... בע, וואָס די פֿעדעראַלע רעגירונג האַלט א... אַזעלכע פֿון די בעזונדערע פּראָווינץ - שטאַ... פֿערפֿלייצונג פֿון צעטעלעך אין אַלע פּאַ... די טויש-הייזער, שופּס-קאָנטאָרען, ציגאַר... מען, קאַפֿעען, אומעטום זענען צעהאָנגען ... ביגע פּאַפּירלעך. מיט לעמענדאַרע נומער...

(פֿאָרטזעצונג קומט)

האַנדווערקעריי און האַנדעל

„וויסענשאַפטליכע“ שילדערונג
פון דער יודישער קאָאָפּעראַציע אין פּוילען

אין „ספּולדזיעלטשי פּשעגלאָנד נאַוקאָווי“ איז אָפּגעדרוקט אַ גרעסערער אַרטיקעל פון ה׳ צ. לאַגיעווסקי וועגן די קאָאָפּעראַטיוועו פון די נאַציאָנאַלע מינדערהייטען אין פּוילען. אין דער הויפּטזאַך בעשטייט דער אַרטיקעל פון סטאַטיסטישע טאַבעלעס, וועלכע ענטהאַלטען פערשידענע ידיעות וועגען די דייטשע, אוקראַאינישע, יודישע און טשעכישע קאָאָפּעראַטיוועו. אַז אַ סטאַטיסטישע צונויפשטעלונג האָט איהר נוצען, ווייל זי גיט אַ בעשטימטע בעגריף וועגען דער קאָאָפּעראַטיווער בעוועגונג ביי די נאַציאָנאַלע מינדערהייטען, הגם דורכאויס נישט קיין דייטליך און פולקאָם בילד. דער מחבר האָט זיך אָבער נישט בעגנוגענט מיט דער סטאַטיסטיק, ער האָט צוגעגעבען צו איהר אַ קורצען טעקסט, און אויף וויפיל מיר קאָנען אורטיילען לויט דעם יודישען אַרטיקעל, האָט ער אָנשטאָט אַ וויסענשאַפטליכען אַנאַליז, געגעבען א רייהע נישט בעגרינדעטע, נישט ריכטיגע און בפירוש טענדענציעזע בעהויפּטונגען.

„די קאָאָפּעראַטיוועו פון די מינדערהייטען שטעלען מיט זיך פאָר דורכאויס אַנ׳אויסגעשפּראָכען פּאָליטישע בעוועגונג“, פּסקנט קאַטעגאָריש ה׳ לאַגיעווסקי. די אוקראַאינישע קאָאָפּעראַציע שטיצט זיך פּרינציפּיעל אויף די אייגענע קרעפטען. די יודישע קאָאָפּעראַציע איז געבונדען מיט יודישען אינטערנאַציאָנאַלען קאַפּיטאַל. די דייטשע קאָאָפּעראַציע און די טשעכישע ווערען געשטיצט דורך די מלוכות (דייטשער רייך און די טשעכאָסלאָוואַקיי)“.

מיט אַ געפיהל פון עקל פון לייענט מען אין אַנ׳ערנסטען קאָאָפּעראַטיווען זשורנאַל די וועטע ווערטער וועגען דעם „יודישען אינטערנאַציאָנאַלען קאַפּיטאַל“, וואָס זענען אונז פון דער אַנטיסעמיטישער פּראַזעאָלאָגיע אַזוי גוט בעקאַנט און האָבען דעמזעלבען טעם ווי די אינטערנאַציאָנאַלע יודישע „אַנאָנימע מלוכה“. אַ קאָאָפּעראַטאָר, וועלכער פּערמעסט זיך צו שילדערן פאַר די פּוילישע לייענער די יודישע קאָאָפּעראַציע, וואָלט זיך געמעגט מטריח זיין און זיך גענוי בעקענען ווער זענען עס די אָרגאַניזאַציעס „יקא“ און „דזשאָינט“, וועלכע ערטיילען קרעדיטען דער יודישער קאָאָפּעראַציע. עס וואָלט איהם דעמאָלט זעהר לייכט געווען זיך צו אינפאָרמירען, אַז דאָס זענען אַבסאָלוט אַ פּאָליטישע אָרגאַניזאַציעס, און אַז ביידע זענען זיי אין פּוילען טעטיג דורך עקספּאָזיטורען, וועלכע געפינען זיך אונטער דער קאָנטראָל פון דער פּוילישער רעגירונג.

וועגען „יקא“ שרייבט ער אַליין, אַז דאָס איז אַ פונדאַציע, און פון די בעריכטען, וועלכע „יקא“ פּערעפענטליכט יאָהר־יעהרליך, איז אַזוי לייכט זיך צו איבערצייגען אין איהר אַבסאָלוטער א פּאָליטישקייט. וואָס אָנבעלאַנגט „דזשאָינט“ וואָלט דער מחבר געוויס געקאָנט דערגיין, אַז די הילפס־געלדער פון „דזשאָינט“ שטאַמען אין גאָר אַ גרויסען טייל פון די פּוילישע יודען, וועלכע האָבען זיך בעזעצט אין די פעראייניגטע שטאַטען. אָט אַזוי זעהט אויס דער „אינטערנאַציאָנאַלער יודישער קאַפּיטאַל“, וואָס מיט איהם איז כלומרשט געבונדען די יודישע קאָאָפּעראַציע אין פּוילען.

אַז די יודישע קאָאָפּעראַטיוועו האָבען אין פערלויף פון די גאַנצע יאָהרען, אפילו אין די צייטען פון דער גוטער קאָניונקטור, געהאַט נישטיגע קרעדיטען פון די מלוכה־שע בענק און האָבען נישט געקאָנט עקזיסטירען אָהן אויסלענדישער הילף, דאָס פערשווייגט דער מחבר, און דער לייענער מעג זיך מיינען, אַז יודען האָבען נישט אַנדערש געוואָלט ווי שאַפען אַ מלוכה אין אַ מלוכה, און דערפאַר זענען זיי אָנגעקומען צו דעם „אינטערנאַציאָנאַלען יודישען קאַפּיטאַל“. דער מחבר ציטירט אין זיין אַרטיקעל די גאַנצע קאָאָפּעראַטיווע פּרעסע, און דאָ וואָלט ער דאָך געקאָנט געפינען די אַלע דאַטען און אינפאָרמאַציעס אויב עס וואָלט איהם געגאַנגען אין אַנ׳אָביעקטיווער וויסענשאַפטליכער שילדערונג.

אָבער ה׳ לאַגיעווסקי האָט געדאַרפט האָבען זיין בעהויפּטונג, כדי צו דערווייזען די טענע וועגען דער שעדליכקייט פון דער מינדערהייטס־קאָאָפּעראַציע.

„די מינדערהייטס־קאָאָפּעראַ־טיווען קאָנען בעזיצען געוויסע פּאָזיטיווע שטריכען פונ׳ם שטאַנדפּונקט פון דער געגעבענער נאַציאָנאַליטעט, זיי קאָנען פערשטאַרקען דעם צובונד צווישען די עמיגראַנטען און זייער פאָטערלאַנד, — נישט געאַכט דערויף זענען זיי פאַר דער געגעבענער בעוועגונג שעדליך, ווייל זיי ברענגען צו אַ ווייטגעהענדיגער צעברעקלונג און אַזוי אַרום ווערען געשאַפען עקאָנאָמיש שוואַכע קערפּערלעך... מען קאָן אָבער נישט פערשווייגען אויך די פּאָזיטיווע זייטען פון דער מינדערהייטס־קאָאָפּעראַציע פאַר אונזער מלוכה. די מובילענצען אָדער דעפּאָזיטען, וואָס די קאָאָפּעראַטיוועו בעקומען פון אויסלאַנד, האָבען אַ געוויסען איינפלוס אויף אונזערע פינאַנסען, און דער עקספּאָרט פון די אַגראַר־פּראָדוקטען דורך די דייטשע און אוקראַאינישע קאָאָפּעראַטיוועו פערגרעסערט די אַקטיווקייט פון אונזער האַנדעלס־בילאַנס“.

דער אָפּשניט פון ה׳ לאַגיעווסקי׳ס אַרטיקעל, וועלכער איז געווידמעט ספּעציעל דער יודישער קאָאָפּעראַציע איז אויך טענדענציעז און פאַלש.

וויבאַלד ה׳ לאַגיעווסקי׳ס שילדערונג איז אין גרונט פאַלש, איז נישט נויטיג זיך אָפּצושטעלען דאָ אויף קלענערע פעלערן אין זיין אַרטיקעל, ווי למשל אויף דעם פאַקט, וואָס די סטאַטיסטיק פון די יודישע נישט־קרעדיט־קאָאָפּעראַטיוועו איז פאַרגעשטעלט מיט צופעליגע דאַטען. מיר זענען שוין סיי־ווי־סיי בערעכטיגט צו מאַכען דעם אויספיהר, אַז די אַרבייט פון ה׳ לאַגיעווסקי איז נישט קיין וויסענשאַפטליכע אָפּהאַנדלונג. זי עס וואָלט זיך געפּאַסט פאַר אַ וויסענשאַפטליכען קאָאָפּעראַטיווען זשורנאַל, זי גיט אַ פאַלשע פאָרשטעלונג וועגען דער יודישער קאָאָפּעראַציע, זי אונטערשטרייכט נעגאַטיווע מאָמענטען, וועלכע בילדען נישט דעם עיקר אין אונזער בעוועגונג, זי פערשווייגט דעם פּאָזיטיווען אינהאַלט פון דער יודישער קאָאָפּעראַציע אין פּוילען.

ס'איז אַ פראַגע פאַר יעדען צאָהל־ער
צו דעצידירען צו ער זאָל צאָהלען ריטשאַלט אָדער נישט

די וואָך איז אין צענטראַלען קלייןהענדלער־פעראיין, פּאָמאַרסקאַ 15, ברייט אַרומגערעדט געוואָרען די פראַגע פון אומזאַץ־שטייער אין פאָרם פון ריטשאַלט.

לויט דער פעראָרדנונג (דז. נ. 4 פּאַז. 106 פון 10 פעבר. ד.י.) און צירקולאַר פון פינאַנץ־מיניסטעריום ל.ד.פּ. 36301|4|36 וועלען געניסען פון ריטשאַלט אַלע אָהן אויסנאַהם קלייןהענדלער, וועמענס אומזאַץ פאַר׳ן יאָהר 1935 איבערשטייגט נישט 50.000 זל. די שטייער־סטאַווקע פאַר ריטשאַלט איז פעסטגעשטעלט אויף 1½ פּראָצענט, אַלזאָ די גרעסטע גרופּע וועט צאָהלען 750 זל. דער שטייער איז צאָהלבאַר אין 4 ראַטעס. דאָס פערטיילען די צאָהלער צו דער ענטשפּרעכענדער גרופּע (גרופּעס זענען פאַראַן 26) געהער אויסשליסליך צום שטייער־אַמט, וועלכער וועט דאָס אַדורכפיהרען אויפ׳ן סמך פון מאַטעריאַל, וואָס דער שטייער־אַמט בעזיצט. אין די פאַלען, ווען דער שטייער־אַמט בעזיצט נישט קיין מאַטעריאַל, מוז דער אומזאַץ פעסטגעשטעלט ווערען דורך עקספּערטען.

ביז׳ן 31 מערץ מוז די שטייער־מאַכט צושיקען די שטייער־צאָהלער, די שטייער־צעטלען, אויב דער צאָהלער פיהלט זיך בע׳עוולה׳ט, קען ער אין פערלויף פון 14 טעג פאָדערן שריפטליך פון שטייער־אַמט איהם צו פעררעכענען צו אַ קלענערער גרופּע, דעמאָלט מוז דער שטייער־אַמט אַרויסרופען דעם פּעטענט און מיט איהם אונטערהאַנדלען. אויב דער צאָהלער קען נישט אַדורכקומען מיט׳ן שטייער־אַמט קען ער זיך אָפּזאָגען פון ריטשאַלט און ער ווערט געשאַצט אינדיווידועל. די וועלכע וועלען נישט דערהאַלטען די שטייער־צעטלען (צאָהל־נאַקאַזען) קענען ביז׳ן 15 יוני אַריינטראָגען אַ ביטע וועגען אַנערקענען דעם ריטשאַלט.

די האַנדווערקער, וועלכע זענען אין הסכם מיט׳ן אוסטאַוו וועגען אומזאַץ־שטייער איינגאַנצען בעפרייט פון צאָהלען אומזאַץ־שטייער, זענען אויך בעפרייט פון ריטשאַלט.

אַלע אָנקלאַגען פון ווירטשאַפטליכע אָרגאַניזאַציעס בנוגע דעם אויסמעסטען פון אומזאַץ־שטייער מוזען בעטראַכט ווערען און פערענטפערט ווערען.

אַ ברייטע דיסקוסיע האָט זיך ענטוויקעלט איבער דער פראַגע, וואָס איז בעסער, צו צאָהלען אומזאַץ אין פאָרם פון ריטשאַלט אָדער ווערען יעדעס יאָהר אינדיווידועל געשאַצט? ווי די פּראַקטיק האָט אונז געוויזען, איז מיט׳ן שטייער־אַמט שווער אַדורכצוקומען, דאָס האָבען מיר געזעהן ביים לעצטען שאַצען דעם הכנסה־שטייער. און געוויס וועלען די שטייער־אַמטען (אפשר נישט אַלע, איז דער „ל“עסטער טייל) שטעלען דעם ענין אולטימאַטיוו, אָדער בעשטיין אויפ׳ן ריטשאַלט אין דער אויסגעמאָסטענער הויך פון שטייער־אַמט, אָדער געניסען פון אינדיווידועלען שאַצען. וועגען פערקלערען דעם ריטשאַלט קען מען זיך נישט ווענדען צו די אַפּעלאַציאָנס־קאָמיסיע, מיט׳ן אינדיווידועלען שאַצען דאַגעגען — יאָ. — מ׳קען זיך פעררופען אויף עקספּערטען מ׳קען זיך אַליין פערטיידיגען אויף די זיצונג פון דער קאָמיסיע. א.א.וו. די פראַגע וואָס איז בעסער איז אַנ׳איינדיווידועלע, דעריבער דאַרפען זיך די מיטגלידער אין יעדען פאַל פערשטענדיגען מיט זייערע אָרגאַניזאַציעס.

ס׳איז כדאי אונטערצושטרייכען, דאָס אין צירקולאַר ווערט געזאָגט, אַז די צאָהל פון די, וואָס געניסען פון ריטשאַלט, דאַרף זיין קלענער ווי ביז איצט.

די יודישע דרוקעריי־בעזיצער
איז קאַמף פאַר זייער ווייטערדיגער עקזיסטענץ

שטיצענדיג זיך אויפ׳ן בעשלוס פון דער אַלגעמיינער יעהרליכער פערזאַמלונג, וועלכע האָט געגעבען די ברייטסטע פולמאַכטען דער ניי־געוועהלטער פערוואַלטונג אַדורכצופיהרען די פעיבעסערונג אין דער דרוקער־בראַנזשע, האָט טאַקע די פערוואַלטונג זיך אַ נעהם־געטון צו אַנ׳אינטענסיווער טעטיגקייט.

אויף דער זונטאָג׳דיגער פערוואַלטונגס־זיצונג, אין וועלכער עס האָבען אויך אָנטייל גענומען די מיגלידער פון די פערשידענע קאָמיסיעס, זענען קודם־כל ערלעדיגט געוואָרען די לויפענדע עניינים און באַלד דערנאָך האָט די דאָזיגע זיצונג הויפּטזעכליך זיך פערנומען מיט דער פראַגע פון ביוראָ אין אונגעהערליכער קאָנקורענץ מצד די בעזונדערע מיטגלידער פון דער קאָרפּאָראַציע.

נאָך לאַנגע ויכוחים, אין וועלכע עס האָבען אָנטייל גענומען די ה״ה: שייניאַק, מאַשענבערג, פעליקס, שימשיאָ, ווייכקאָפּף, קופּערמאַן, זוערטהיים, סאַדאָק־ערסקי און צעדערבוים, איז די פערוואַלטונג געקומען צום הסכם, אַז כדי נישט צו פערלירען די שוין־געוואונענע פּאָזיציעס, וועלכע זענען מיט אַזוי פיל שווערע מיה און אַרבייט ערוואָרבען געוואָרען, מוז דאָס ביוראָ צוריק אויפגעלעבט ווערען ביז צו דער מדרגה, אַז עס זאָלען ערפילט ווערען די האָפנונגען, וועלכע זענען דערויף געלעגט געוואָרען. צו דעם צוועק האָבען אַלע אָנוועזענדע אין דער צאָהל פון אַנ׳ערך 25 פּערזאָן באַלד אויפ׳ן אָרט איינגעלעגט וועקסלען אויף 500 זל., וועלכע זאָלען דינען אַלס גאַראַנטיע, אַז אויף להבא וועלען זיי זיך שטרענג צופּאַסען צו די אָנגענומענע בעשלוסען, וועלכע זענען סוף־כל־סוף נאָר אויסען די טובה פון אַלע מיטגלידער. די דאָזיגע איינגעלעגטע וועקסלען וועלען אָבער נישט אויסגענוצט ווערען בלויז אין דעם פאַל פון בעגעהן אַ חטא בנוגע דעם ביוראָ, נאָר זיי וועלען אויך זיין אַ גאַראַנטיע בנוגע דער אונערליכער און אונדערלאַזבאַרער קאָנקורענץ, וועלכע הערשט איצט אין דער דרוקער־בראַנזשע. נישט־קוקענדיג אויף דעם לעצטענס געוואונענעם שטרייק פון די דרוקער־אַרבייטער, וועלכער האָט במילא געדאַרפט טייערער מאַכען די פּראָדוקציע, און צום סוף האָבען מיר גאָר צו פערצייכענען פאַלען, וואָס עס ווערט געאַרבייט אָהן יעדער קאַלקולאַציע, און אָפּטמאָל נאָך ביליגער, ווי פאַר׳ן שטרייק.

די פערוואַלטונג האָט דעריבער איינגעזעהן, אַז עס איז נישטאָ קיין אַנדערער אויסוועג ווי בינדען די מיטגלידער מיט דער פערפליכטונג פון איינלייגען וועקסלען און צו דעם צוועק איז בעשטימט געוואָרען אַ טערמין פון 2 וואָכען, כדי די בעזונדערע מיטגלידער זאָלען די דאָזיגע וועקסלען צושטעלען. אין פאַל, ויעז אימיצער פון די מיטגלידער וועט זיך אָפּזאָגען אונטערצוואַרפען דעם דאָזיגע בעשלוס, וועט ער קודם־כל בעטראַכט ווערען אַלס שעדיגער אין וועלען פערבעסערען די לאַגע פון דער דרוקער־בראַנזשע און במילא אויך אַלס שעדיגער פון זייגע אייגענע אינטערעסען. די דאָזיגע מענשען וועלען מעהר נישט האָבען קיין פּלאַץ אין דער קאָרפּאָראַציע און וועלען אויסגעשלאָסען ווערען אַלס מיטגלידער פון דער דרוקער־משפּחה. דערמיט וועט זיך נאָך אָבער די אַקציע נישט פערענדיגען. געגען די אַלע אויסגעשלאָסענע מיטגלידער וועט די קאָרפּאָראַציע אָנגעהמען אַלע רעכטליך־פאָרגעזעהענע סאַנקציעס, וועלכע וועלען זיי מאַכען פאַר פולשטענדיג אונשעדליך.

דער דאָזיגער בעשלוס איז אָנגענומען געוואָרען נאָך אַ לאַנגע ישוב־הדעת, ווייל די פערוואַלטונג איז געקומען צום הסכם, אַז עס טאָר באַין־אופן נישט דערלאָזט ווערען, אַז אַ קליינע גרופּע מיטגלידער זאָלען דערפיהרען דערצו, דאָס מ׳זאָל פון דער דאָזיגער בראַנזשע נישט קענען אַרויסציהען בכבוד אַ שטיקעל ברויט.

די פערוואַלטונג איז אָבער אין דער בעסטער האָפנונג, אַז סוף־כל־סוף וועט זיך די קליינע גרופּע מיטגלידער אַרומזעהן און זיך אָפּגעבען אַ דין־וחשבון וועגען דער ערנסטקייט פון מאָמענט, און אַז מיט׳ן איינלייגען די וועקסלען וועלען זיי אַרויסווייזען זייער גוטען ווילען צו דער אַקציע פון דער פערבעסערונג פון דער בראַנזשע און דערמיט וועלען זיי אויך פערשפּאָרען די נישט־דאַנקבאַרע אַרבייט ביים אויספיהרען וועלכע־נישט־איז סאַנקציעס, וואָס וואָלטען זיכער פאַר אַ טייל מיטגלידער געווען זעהר נישט געוואונשען.

(ווייטערדיגע האַנדווערקער־ידיעות זעה ווי׳טע זייט)

אויף דער וואָך
עקזאַמינאַטאָרען?

אַ בעזונדער טרויעריג קאַפּיטעל — פון דעם המטען פאַר׳ן יודישען האַנדווערקער־צעכען — איז דער ענין עקזאַמינאַטאָרען.

ווי עס איז בעוואוסט איז זייט די האַנדווערקער האָט געשאַפען די עקזאַמינאַציע קאָמיסיעס מייסטער־געזעלען און קוואַליפיקאַציע, האָבען צכען אויפגעגעבען קאַנדידאַטען אויף עגזאַרס.

בעת׳ן אויפגעבען די קאַנדידאַטען, האָבען זיך אָפּגעטון גרויסע אַרומרייסענישען ביים וועלען די קאַנדידאַטען.

עס זענען געווען אַזעלכע פאַלען, אַז א סטאַרשי אונטערגעשריבען איין קאַנדידאַטען ליסטע און סטאַרשיס אַ צווייטע און ביידע ליסטעס זענען געשיקט געוואָרען דער האַנדווערקער קאַמער. עס פערשטעהט זיך וואָס פאַרא פּנים דאָס געהאַט אין דער קאַמער און ווי אַזוי מ׳האָט איבערהויפּט פערקוקט אויף די פאָרשלאַגען יודישע צעכען.

די אַרומרייסענישען אין די צעכען האָט בעען די האַנדווערקער קאַמער אַליין צו בעשטידי עקזאַמינאַטאָרען אָהן דער הסכמה פון זונדערע צעכען. אויסערדעם איז פון אַלע דריידערע קאָמיסיעס ד. ה. פון די מייסטער, געזעאין קוואַליפיקאַציע קאָמיסיע געשאַפען געוואָרען קאָמיסיע.

איצט קומען פאָר זיצונגען פון דער פערוואַלטונג די האַנדווערקער קאַמער אויף וועלכע ס׳ווערען געוועהלט עגזאַמינאַטאָר׳ס פאַר די בעזונדערע ן. די ענדערונג מצד דער האַנדווערקער קאַמער געשאַפען א בהלה צווישען די פאָרשטעהער בעזונדערע צעכען.

עס אַלט געווען טאַקע, זעהר ריכטיג און פערדליך, אַז אַזאַ פעראָרדנונג מצד דער קאַמער איינברענגען אַנ׳אויפרעגונג. עס איז טאַקע ולה, אַז עגזאַמינאַטאָרען אין וועמענס האַנד דער גורל פון בעל מלאכה זאָלען בעשטימט דורך דער קאַמער אָהן פערשטענדיגונג פון און טאַקע אין דער ריכטונג האָט בעדאַרפט געטון ווערען דאָס צו בעקעמפען.

אויב די ביז איצטיגע האַנדלונג פון די צעכען געווען אַ נישט ריכטיגע, האָט מען בעדאַרפט נאַס מיט דער קאַמער אויסגעפינען אַנ׳אַנדערן וועג ווי אַזוי דעם ענין צו דערלעדיגען.

ווי עס ווייזט זיך אָבער אַרויס, האָט נישט די רונג געשאַפען די בהלה, נאָר א גאַנץ אַנדערער טאַנד.

— די פראַגע ווערט טראַקטירט פון א גאַנץ רען אויסגאַנג; ערשטענס איז פערקלענערט רען די צאָהל מאַנדאַטלעך, און דאָס פערטיילען די „בענקלעך“ האָט זיך אַרויסגעגליטשט פון דער פון די פאָרשטעהער פון די צעכען.

צוליב דעם האָט זיך איצט אָנגעהויבען א זעהר עשישע מלחמה צווישען די ביזאיצטיגע עגזאַמינאַטאָר׳ס און בכלל צווישען די פאָרשטעהער פון צעך.

איינער אויפ׳ן צווייטען זוכט פערשידענע, איינער איז דעם צווייטען חושד, אַז ער איהם „אונטערגעשטעלט א פיסעל“, מ׳לויפט זוכען פּראָטעקציעס און ס׳ווערען אויסגעטראַכט מעשיות וואָס זענען נישט געשטויגען און געפלויגען.

די אונטערשטע שורה דערפון איז, אַז ס׳שאַפט נייער מאַטיוו צו שנאה צווישען די יודישע מלאכות.

עס איז שוין די העכסטע צייט, אַז די האַנדווערמאַסע זאָל זיך בעזינען און פערשטעהן, מאַנדאַט אין וועלכע ס׳איז אינסטיטוציע איז קיין פּריוואַטער ענין... און אַזאַ צושטאַנד שטענדיג ברענגען שאַדען די אַלגעמיינע אינטערעסען פון די מאַסען, ווי עס האָט שוין בעוויזען ראַקטיק, אויך אַפילו דער פאַקט, וואָס איז איצט העען אין דער האַנדווערקער־קאַמער אין דער פון די עגזאַמינאַטאָר׳ס.

מען מוז זיך אָפּגעבען א דין וחשבון, אַז אַזוי ווי דער בעשטאַנד וועט דויערען קען נישט צי קיין שלום אין די רייהען פון די יודישע מלאכות.

י. רעדלום.

סמאַריאַל פון קליינהענדלער פעראיין
וועגען לאָקאַל־שטייער פון האַנדעלס־לאָקאַלען

אין צוזאַמענהאַנג מיט דעם, וואָס בקרוב וועט פינאַנץ־מיניסטעריום אַרויסגעבען אַנ׳אויספיהר אָרדנונג צום לאָקאַל־שטייער, האָט דער צענטראַלער קליינהענדלער־פעראיין פּאָמאַרסקאַ 15, זיך געווענדעט מיט אַ מעמאָריאַל אין וועלכען ס׳ווערט בעוויזען, אַז דער אַרט. 2 פונקט 3 דאַרף אינטערפּרעטירט ווערען אויף דעם אופן, אַז פון לאָקאַל־שטייער זענען בעפרייט ביז דריי־צימערדיגע לאָקאַלען, אויב איין איזבע (שטוב) ווערט בענוצט פיהרען א מסחר ד. ה. אויב דער לאָקאַל בעשטייט אַ געוועלב און אַ שטוב מיט אַ קוך איז דער בעזער לאָקאַל בעפרייט פון צאָהלען לאָקאַל־שטייער. אויך דאַרפען בעפרייט ווערען לאָקאַלען אין פאַל, ווען איין איינציגע שטוב אערט בענוצט בעוואוינען און גלייכצייטיג צום מסחר אָדער קסטעל...

נייער פאלקסבלאט

דאס לאדזער לעבן

נייער פאלקסבלאט

דינסטאג, 25 פעברואר · ב׳ אדר תרצו

זון-אויפגאנג 6.10
זון-אונטערגאנג 5.07

בעשלוס וועגן אנ׳עווענטועלן שטרייק אין דער טעקסטיל-אינדוסטריע

וועט אנגענומען ווערן אין פערלויף פון היינטיגן טאג

(א) נעכטען איז פארגעקומען א קאנפערענץ ביים ארבייטס אינספעקטאר וויזשיקאווסקי מיט די פארשטעהער פון דער אינדוסטרי און די פראפעסיאנעלע ארבייטער פעראיינען.

צו דער קאנפערענץ זענען איינגעלאדען געווארען די פארשטעהער פון פאבריקאנטען - פעראיין, פון דער טעקסטיל אינדוסטרי, דער לויין פאבריקאנטן-פעראיין און די פארשטעהער פון די נישט-ארגאניזירטע פירמען אייזערט, שווייקערט, קוטנער, זיל-בערשטיין, ווידזשעווער מאנופאקטור און קרעטשונג. די ארבייטער פעראיינען האבן זיך געשטעלט צו דער קאנפערענץ, דאמענט זענען נישט געקומען קיין פארשטעהער פון די פאבריקאנטן, פעראיינען. די פעראיינען האבן צוגעשיקט א בריוו אז זיי האלטן דערזען דעם קאלעקטיווען אפמאך פון יאהר 1933, זיי האלטן דעריבער, אז דער ענין איז פולשטענדיג אויפגעקלערט און זיי זעהען נישט די נויטיגקייט פון פיהרען אונטערהאנדלונגען.

די פארשטעהער פון די נישט-ארגאניזירטע פירמען האבן ערקלערט אז זיי האנערירן דעם קאלעקטיווען אפמאך.

אין נאמען פון די ארבייטער פעראיינען האט גע-נומען א ווארט ה׳ וואלטשאק, וועלכער האט זען אז די פאבריקאנטן הרעהען זיך ארויס פון קאנפערענץ און דערפיהרן אז דער קאנפליקט פערשארפט ווערען.

היינט וועלן אין ארבייטס אינספעקטאראט קומען קאנפערענצן מיט די פאבריקאנטן געגן פון לאדזשער קרייז. די ארבייטער פעראיינען אפגעלעגט די דעציזיע וועגן שטרייק ביז היינט 4 א זייגער נאכמיטאג.

נאד 1000 קינדער פון ארבייטסלאזע

וועלן דערנעהרט ווערן אין לאדז

די סאציאלע הילפס-אפטיילונג ביי דער לאדזשער וואיעוואדשאפט אינפארמירט אונז, אז לויט דער איניציאטיוו פון דער געזעלשאפט צו פערשפרייטן דעם פראפילעס פון סאציאלער שוץ איז בעשלאסען געווארען צו ארגאניזירן אין לאדז א צוגאב-דער-נעהרונגס - אקציע פאר 1000 קינדער פון ארבייטס לאזע עלטערן.

דאס פערברייטערן די דערנעהרונג פון די קינ-דער איז נאך מעהר נויטיג צוליב דעם וואס נאך אלע אנשטרענגונגען זענען די מיטלען, וואס זענען גענומען געווארען אין דער פארם פון נדבות נישט גענומען אויף צו דערנעהרען ארימע קינדער.

די דערמאנטע געזעלשאפט האט זיך געווענדעט צום מאגיסטראט, אז ער זאל אנפיהרען מיט דער אקציע אויפ׳ן חשבון פון דער געזעלשאפט בדאי צו דערמאהנען, אז אין איצטיגן ווערען דערנעהרט אין לאדז 18 טויזנט בעת די בעהערדעטישען זענען פאראן פאר 30 טויזנט קינדער.

בלוטיגער אנפאל אויפ׳ן אלעקסאנדערער שאסיי

2 פערזאן שטערבליך פערוואונדעט

(א) אויפ׳ן אלעקסאנדערער שאסיי האט מען געפינען צוויי שווער פערוואונדעטע מאנספערשוינען דאס איז געווען דער 31-יעהריגער יוזעף סטאך און זיין ברודער קאושימיעזש סטאך.

מ׳האט ביידע פערוואונדעטע געבראכט קיין לאדז און ארויסגערופן צו זיי די פאגאטאוויע, דער דאקטאר האט פעסטגעשטעלט, אז ביי יוזעף איז אויפגעשניטן דער בויך, אזוי אז די אינגעווייד זענען ארויס. אין א בעוואוסטלאזן צושטאנד האט מען איהם אפגעפיהרט אין שפיטאל, קאזימיר סטאך איז געווען פערוואונדעט אין ברוסט און אויך ער איז אפגעפיהרט געווארען אין שפיטאל. ווי ס׳ווייזט זיך ארויס זענען ביידע געגאנגען געהענדיג אויפ׳ן שאסיי. בעפאלען געווארען פון אונבעקאנטע פערשוינען, וועלכע האבן זיי פסק געווען אויף אזא אופן.

פאליציי האט אונטערגענומען אן אויספארשונג צו כאפן די אנפאלער.

ווידער 2 פאלען פון היינ[טיגע] מעדינע אין לאדז

פון 16-טען ביז׳ן 22-טען פעברואר [...] דער געזונטהייטס - אפטיילונג ביי דער שטאט [...] וואלמאנונג אנגעמעלדעט געווארען פאלגענדע [...] פון אנשטעקענדע קראנקהייטן: בויך-טיפוס [...] לען, דיפטעריט 15 פאלען, שקארלאטין 31 [...] מאזלען 51 פאלען, רויז 7 פאלען, קאקלוש [...] לען, קימפעט-הייץ 3 פאלען, הייטע מעדינע 2 [...]

זעלבסטמארדען

(א) אויף נאפיורקאווסקא 114 האט זיך [...] סמ׳ט מיט עסיג-עסענץ די 24-יעהריגע [...] שטעגאנעל, די פאגאטאוויע האט זי אפגעפיהרט [אין] שפיטאל.

אויף פיאלקאווסקי 28 האט זיך דערשאסן [...] 48-יעהריגער סטאניסלאוו קארלוצקי. אין [...] ליכען צושטאנד איז ער אפגעפיהרט געווארען [אין] שפיטאל.

אויף אנ׳ענגליכען אופן האט געפרובט [...] לעבען צו נעמען דער 20-יעהריגער מיכאל [...] סקי אויף לעשנא 23, אין גסיסה איז ער [...] געווארען אין שפיטאל.

אויף גאפלאנסקא גאס האט זיך פערסמ[...] סובלימאט די 30-יעהריגע וולאדיסלאווא [...] א שווערען צושטאנד האט מען איהר [...] אין שפיטאל.

Dr. med.
AL. FORSZANSKI
כירורג
נעמט איצט אן: אין דער לעטשניצע „POMOC" לימאנאווסקי 1 (רוג באלוטער פלאץ) פון 11—[...]
טעל. 101-29.
פריוואט-וואוינונג פעטריקאווער 101
פון 5—7 אוונט. טעל. [...]-76
פאר ארבייטסלאזע — הנחה.

[Dr.] med. L. Berman
צעגעלניאנא 15. טעל. [...]-07
ספעציעל-ארצט פאר מענער - שוועכ[...] האנדלונג און סעקסועלע בער[...]
נעמט אן פון 8—11 און פון 4—8 [...]
זונטאג פון 9—1 פארמיטאג
פאר אונבעמיטעלטע לעטשניצע - [...]

טעאטער „ראזמאיטאשטשי"
ציגעל-גאס 27.
דיר.: ד. צעלמייסטער.

| היינט אדער קיינמאל נישט! |
לאדז! — זיי געזונט!
היינט. דינסטאג, פונקט 9 אוונט
גראנדיעזע
געזעגנונגס-פארשטעלונג
2 גרויסע פראגראמען פאר 1 קליינעם בילעט
I.
די גלענצענדע סאטירע
תל-אביב
II.
די פרעכטיגע הומארפולע רעוויע
סערטיפיקאטן
נוצט אויס די געלעגנ-הייט, ווייל אזא אוונט טרעפט זיך ניט יעדן טאג!

לאדזער יודען!
אזוי ווי אונז איז אונמעג-ליך צו גיין צו יעדען פון אייך זיך געזעגענען — פערבעטען מיר אייך אויף היינט אין טעאטער „ראזמאיטאשטשי" צו דער לעצ-טער געזעגנונגס - פארשטעלונג, וואס וועט זיין עפעס אזוינס און אזעלכעס...
מיט פריינדליכען גרוס:
יצחק נאזשיק, שמואל לאנדוי, זישע קאץ, לילי ליליאנא, אייזיק ראטמאן, יוליא פלוים, לעאן ליב-גאלד, עווא שטאהפעדער, לעאן פאסווינער, מרים מאניעלא, פסח קערמאן, העלא מעלאמעד, טוביה ראזענבערג, שמואל שעפ-טעל און דיריגענט ישראל שייעוויטש

בילעטן פון 11—2 און פון 5 נאכמ. ביי דער קאסע.

דער קאמף מיט שנארעריי

און די יודישע ווירטשאפטליכע ארגאניזאציעס

מיט לאנגע חדשים צוריק האט דער פוילישער סוחרים-פעראיין אין לאדז אויפגעהויבען די פראגע וועגן רעגולירען דעם ענין „שנארער". דער ענין האט געזאלט רעגולירט ווערען אויפ׳ן זעלבען אופן וואס אין פויזען, ד. ה. יעדער סוחר און פירמע בעשטייערט זיך מיט א יעהרליכען אפצאהל, דאס שנארעריי ווערט געשטערט, יעדער שנארער, וועל-כען די פאליציי טרעפט אין דער שטאט ווערט אריינגעפיהרט אין מאגיסטראט, דער מאגיסטראט גיט דעם ארימאן אריין אין א שטאטישער אינסטי-טוציע, ד. ה. מ׳קליבט איבער אפפאל, מיסט א.א. און דערפאר בעקומט דער שנארער צו עסען, אנ-צוטון, וואוינונג א. א.

דער צענטראלער קליינהענדלער-פעראיין פא-מארסקא 15, האט דעמאלט אנגעוויזען, אז מיט דעם ענין דארף זיך פערנעהמען די יודישע קהלה און נישט די יודישע סוחרים-ארגאניזאציעס, די יודישע קהלה דארף זארגען, אז פאר יודישע שנא-רער זאלען זיין איינגעארדענט בעזונדערע אינסטי-טוציעס. און נישט פאר אלע, געמיינזאמע, פאר יודען און קריסטען. מיט דעם ענין איז דעמאלט שטיל געווארען. איצט האט ווידער דעם ענין אויפ-געהויבען דער לאדזער שטאט-פרעזידענט. ס׳איז אויסגעארבייט געווארען א ספעציעלער סטאטוט פאר אזא אינסטיטוציע.

ס׳איז אויך נעכטען פארגעקומען אין שטאט-ראט א קאנפערענץ וועגן דעם ענין. אויף א ספע-ציעלער פערזאמלונג אין צענטראלען קליינהענדלער-פעראיין, פאמארסקא 15, איז דער ענין ברייט ארומ-גערעדט געווארען און צום סוף איבערגעגעבען גע-ווארען דער פערוואלטונג, וועלכע האט צו דער קאנפערענץ ביים שטאט-פרעזידענט דעלעגירט די ה״ה: ראטמאן, כארי, סעגאל און פרייס. צו דעם ענין וועלען מיר נאך צוריקקעהרען.

שטאטישער בודזשעט איבער-געשיקט אין וואיעוואדזטווע

(א) דער שטאטישער בודזשעט אויפן יאהר 1936/37 וועלכע איז אנגענומען געווארען דורכ׳ן ביראט ווערט היינט איבערגעשיקט צום בעשטעטי-גען אין דער וואיעוואדזטווע.

עטליכע צעהנדליג פאלען פון אויסגליטשען זיך

(א) די גליטש אויף די טראטוארען האט גענ-טען נאך אפגעהאלטען, בעזונדערס אין די הינטער-גאסען, די פאגאטאוויע איז ארויסגערופען געווארען צו עטליכע צעהנדליג ליכט און ערנסטע פאלען פון פערוואונדעטע ווערען ביי׳ם אויסגליטשען זיך.

ווי שווערמלער נאך א רעגען

מעהרען זיך די נאצי-ארגאניזאציעס אין לאדז

היינטיגע וואך איז אין לאדז געשאפען געווא-רען א נייע פאליטישע ריכטונג אונטער׳ן נאמען „סטראניצטווא דעמאקראטישנע" דער פראגראם פון דער נייער ריכטונג איז זעהר נאהענט צום פראגראם פון די נאציאנאל-סאציאליסטען.

איבערגעפאהרען געווארען דורך א וואגען

(א) אויף זגערושער גאס איז איבערגעפאהרען געווארען דורך א וואגען דער 34-יעהריגער אהרן קופערמאן פון לימאנאווסקיעגא 13. ביי דעם איבער-געפאהרענעם איז צובראכען געווארען א פוס און ער איז פערוואונדעט געווארען אויפ׳ן גאנצען קערפער.

די פאגאטאוויע האט איהם אפגעפיהרט אין שפיטאל.

א שרפה

(א) אויף ציגעל-גאס 106 איז צוליב אונפאר-זיכטיגקייט אויסגעבראכען א שרפה. די פייערלע-שער האבען די שרפה ליקווידירט.

צוגאב פאבאר-קאמיסיע

ווער דארף זיך צו שטעלן

(א) דעם 28. ד. ח. 8 פריה וועט אין לאקאל פעטריקאווער 165 אנהויבען אמטירען די צוגאב-פאבאר - קאמיסיע.

צושטעלען דארפען זיך די פאבאראווצעס פון יאהרגאנג 1914 און עלטערע, וועלכע האבען זיך נאך ביז איצט נישט געשטעלט צו די פאבאר-קא-מיסיע. צושטעלען דארפען זיך די פאבאראווצעס, וואס וואוינען אויפן שטח פון די 1, 4, 6, 7, 10, 12, 13 און 14-טער פאליציי - קאמיסאריאטען און האבען דערהאלטען נאמענטליכע אויפפאדערונגען פון דער שטעטישער סטאראסטווע.

אפטייקען.

היינטיגע נאכט - דיזשורען

(א) היינט בייכאכט דיזשורירען: ה. דוטקיעוויטש (זגערזשער 87), י. הארטמאן (פזשעזשינער 24), י. הישפאנסקי (פריהייטס-פלאץ 2), א. פערעלמאן (ציגעל-גאס 32), י. צימער (וואולטשאנסקא 37), וו. דאנילעווסקי (פעטריקאווער 127), פ. וואיטשיצקי (נאפיורקאווסקיעגא 27).

הלאנו-קינא-טעאטער
ZACHETA
זגערזשער 26.
היינט און פאלג. טעג!
די פריילעכסטע קאמעדיע [...] צייטען!
Wiktor — [...] Wiktorja
אין די הויפט-ראלען:
RENATA MILLER
i HERMAN HIEMIG
— II —
אלס אויסערן פראגראם ווערט געגעבען דער פילם א. נ.
„די לעצטע ליבע"
מיט Albert Basserman
i Hans Jaray
אנהויב 4 נאכמ. שבת און זונטאג 12 בייטאג.

א סיום-הספר-תורה-פייערונג אויף דער פעפער-גאס
(געזעהען, געהערט און פערצייכענט)

…א אלמן ישראל! יודען וועלען איביג בליי-
…— יודען.

…האט צו מיר די טעג געזאגט א היגער … האט ער מיר געוויזען צוויי איינלאדונ-… דייטשלאנד. איין איינלאדונג צו א בר … פון זיין אייניקעל אין פראנקפורט, … צווייטע איינלאדונג צו א זילבערנער חתונה … א שוואגער אין בערלין גופא.

… — זאגט דער יוד — ביי די געפרוגטע … וואס יודען לעבען איבער אין „דריטען רייך" … נאך מוט צו מאכען שמחות, מוז מען זאָ-…

„לא אלמן ישראל"!

… וועלען איביג בלייבען — יודען!

… דער יוד איז גערעכט, האב איך מיך איבער-… דעם היינטיגען זונטאג.

… זונטאג־נומער פון „נייעם פאלקסבלאט" גע-… אנ'אנאנס פון דער „חברה כנסת בחורים" … פעפער גאס 17, אין וועלכער די חברה לאדענט … א סיום הספר תורה.

… די אנאנס איז דער שרייבער פון די שו-… מיטן רעדאקטאר אוועק אויף דער פעפ-… אין הארץ פון דער יודישער נויט און אר-… א קוקטען, ווי אזוי די דאזיגע יודען זעטען … ביי א סיום הספר־תורה. אין דער צייט, … נויט און ארימקייט איז אזוי גרויס, ווען מ'-… אויס פון הונגער, ווען מ'איז נישט זיכער … מארגען, אין א צייט פון רדיפות, פערפאל-… און גזירות — אויב אין אזא צייט קומען … צוזאמען פייערען א סיום־הספר־תורה, … אזא שמחה ביוואוויינען.

אויף דער פעפער-גאס.

…'ן טויער אויף דער פעפער גאס 17 איז … אויף דער גאס הערט מען אז אויבען אויפן … שטאק איז פרעהליך, דער ארקעסטער … און חברה קליינוואַרג אויף דער גאס האל-… אינטער.

… מ'טפען זענען בעלאגערט פון קליינוואַרג וואס … זיך אריינכאפען אינעווייניג. זעהען זיי אנקומען … ווארשענעם, בעפאלען זיי איהם:

— העט נאר, הערט נאר, נעמט מיך מיט!...

דער „זאל"

… „זאל" פון דער חברה איז „דעקארירט", … פארביגע לענטעס. פאפירענע לאמטערנעס, און … שטער שמחב — א בופעט מיט „כל טוב", ווי: … פלעצלעך, הערינג, ברויט מיט ווארשט, גאלער … פעטע הערינגלעך, ראלמאפסען, געזאַלצענע אר-… ארדעוואסער, ביער, און אנדערע „פשיטמאטש-… נעבען בופעט הענגט א שילדעל מיט אנ'אויפ…:

„קאסע בופעט".

… חברה יונגוואַרג שטעהט ביים בופעט. מאנכע … זיך צו „נאשען" א זאלץ פלעצעל מיט … שטיקעלע הערינג אויפגעשטאכען אויף א זאַ-… און די איבעריגע בענגיגען זיך מיט — קו-… און שלינגען שפייעכץ.

… גרויסער „זאל" איז העל בעלויכטען. צוליב … שמחה האט מען גענומען „אויף אפּגויץ" א גרוי-… ביים טיש זיצט דער סופר א גריין-… יוד, א הדרת פנים מיט א לאנגער שניי-וויי-… באָרד, ס'קאפעל פערוקט אויפן שפּיצקאָפּ, און … האנד האלט ער די נאַדזיגע פען, די צווייטע … האלט ער אויפן סאמעטענעם מענטעלע, וואס … דאס ספר. נעבען איהם זיצט א יונגער … הוראה, ביי די זייטען — די בעלי־שמחה, די … פון דער חברה. אנדערע בחורים לויפען ארום … פלירוויסע בענדלעך אויף די לאצען, דאס זע-… ארדנער, וואס היטען די ארדנונג.

… „זאל" איז אפגעטיילט, ספעציעלע בענק … דא זיצען ווייבער און מיידלעך. וואס קו-… מיט קנאה אויף די מאנספילען, וואס זיי האבען … צו שטעהן אזוי נאהענט פון דער הייליגער …

… צווישען דעם „עזרת נשים" און דעם „אויבען-… פערנעמט פלאץ דער

„סימפאָנישער אָרקעסטער"

… קאפעלע בעשטעהט פון פיער „קאפעלושען" … ווי „יודישע היטלעך".

… „קאפעל־מייסטער" איז א קליין חסידיש יוד-… ווי א ביער־פעסעלע, קורצע פיסעלעך. … מיט קארעקעל, טראגט א געהאקטע יופיצע פער-… מיט א גארטעל, א ברייט יודיש היטעל פון … ס'קריכט ארויס א סאמעטען קאפעל. ס'פנים … צו דערקענען פון וואס פאר א קאליר … מחמת ס'איז איינגעראמט אין א געדיכטער … באָרד, אדורכגעוואַרפען מיט זילבערנע …

… דער יוד מיטן קאפעל, איז דער „קאפעל־מיי-…", נעבען איהם — דער „ערשטער פידלער", א … יודישער יונגערמאנטשיק מיט א בלאנד בערדעל. … א לאנגע קאפאטע מיט אויסגעפוצטע שטיוועל. … די פאה'לעך פערקעמט אונטער די אויערען — … אין דער „ערשטער פידלער".

… פערט דאס קורצע יודעלע אן מיט דער קאר-… האלט אונטער דער נאמבע זיין פידעלע און … צו מיטן פיסעל צום טאקט.

דאס אויפרופעכץ.

… קאפעלע זיצט, און ער, דער „קאפעלמייס-… שטעהט און זעהט ער אנקומען עפעס א „העכ-… גיט ער א צייכען צום „ערשטען פידלער":

— „הענעך, א „טוש" פאר לייזער אפּאטש-…

— „הענעך" א „טוש" פאר אנשעל אמשינאַ-…

… זיך באלד דער „ערשטער פידלער" צום פי-דעלע, די קאפעלע נאך איהם און מ'שפילט אויף א „טוש".

דער חזן מיטן כאר

נאך די ערשפּטוטגס חערע פון א בחור, וואס רעדט ארום די בעדייטונג פון אונזער תורה, חיזוק הדת, שטעלט זיך אויס דער חזן מיט די משוררים, דער חזן א ביחדיג דאר יודעלע מיט א קאפעלוש איבער די אויערען, די משוררים אויסגעבליכטע, אויסגעוואוק-גערטע, קרענקליכע, יודישע יונגעלעך, דער חזן „מוישטירט" 'זיי, און זיי... זיי קוקען מיט אויסגע-שטאַרצטע אויגעלעך אהין... אהין אין צווייטען חדר, פון וואנען עס ווינקען און רייצען די „גוטע זאכען". די קנאקעדיגע זאלץ־פלעצלעך, די פרישע שטיקלעך ברויט מיט פעטע ווארשט. דער צאפּעלדיגער טאלער, דער הערינג, און דער באלאָן זאָדעוואסער.

דא הערט מען פון די קינדער אזעלכע שמועסען:

— אוי, משה'לע, וואלט איך יעצט געוואלט עסען אזא שטיקעל ברויט מיט ווארשט!

— און איך, מענדעלע, ווען מ'לאזט מיך צו צום טיש, וואלט איך אריינגעזוקט צוויי שטיקלעך ברויט מיט גאלער!

זאגט א דריטער:

— מאטעלע, דו האסט שוין אמאל געגעסען ווארשט?

— יא, אבער שוין לאנג, אויף דער מיהמע סור-טשעס „טנאָיעם".

דער חזן „מוישטירט" זיי, און זיי.. זיי ציהט אהין, צו די „גוטע זאכען", וואס זיי זעהען נאר אמאל אין חלום.

אונטערהערענדיג דעם שמועס, זאגט דער רע-דאקטאר צום חזן:

— חזן, נאט איך געלד, און קויפט פאר אייערע משוררימלעך ברויט מיט ווארשט.

דער חזן א צעפלידערטער לויפט צום בופעט; האנדעלט אויס א ספּעציעלען „הנחה־פּריז", און ווען די קינדערלעך בעקומען די „מתנה" פּינקלען מיט אמאל, זיי עסען לאנגזאם, א ביס, און א קוק ביי זיי די אויגעלעך, ס'איז א שאד אריינצוכאפּען אויפן שטיקעל ווארשט, א שאד, וואס עס ווערט ווייניגער...

איינער פון די אָרדנער גיט א וואונק, און דער חזן מיטן כאר זינגען „מה טובו". די קינדערלעך צעלאַזען זיך אויף זייערע סאפּראנדלעך — א מחיה צו הערען.

מ'שרייבט אותיות"

דער שמש, אנ'אלטער יוד, רופט אויס:

— מודיענו ר' צבי נחום ב"ר שרגא אלתר מרדכי מיט כתיבות האות.

ווי נאר ר' צבי נחום שרייבט אויף דאס אות, ווינשט דער שמש:

— מזל טוב.

דא גיט דער קאפעל־מייסטער א וואונק צום „ערשטען פידלער":

— הענעך, מזל־טוב!

דא גיט דער „ערשטער פידלער" צוזאמען מיטן „קאפעל־מייסטער" און דער קאפעלע א שפּיל־אויף:

טע—רא—טא... טא—טא... טא—טא... רא—טא—טא—טא... א.אז.וו.

אזוי געהט עס כסדר, דער שמש רופט אויף. זאגט מזל־טוב, דער קאפעל־מייסטער גיט א וואונק, און דער „ערשטער פידלער" ציהט אויס דעם שמי-ציג און מ'שפּילט אויף דעם טע—רא—טא—...

נאכן שרייבען די אותיות, נעהמט מען „צו ביי-סעלעך" מ'טרינקט לחיים. מ'פערבייסט מיט לעקיך. מ'ווינשט זיך, מ'זאל דערלעבען צו פייערען שמחות אין ארץ ישראל — דערמיט האט זיך שפּעט אין אווענד פערענדיגט די סיום הספר תורה פייערונג אויף דער פעפער־גאס 17.

אוועקגעהענדיג פון דער דאזיגער שמחה, האב איך מיך דערמאהנט אין די ווערטער פון דעם יוד, וואס האט געזאגט:

— לא אלמן ישראל!

אב—נעק

קליינער פעליעטאָן
פשתים עליד...

צי'ט'געליינט? — זאגט שמיל־שמעלקי — אַ נייע מעשה! אַ גאַר נייע מעשה — אָקאָרשט פון דער נאָדעל ארויס! מ'גייט שוין ווייטער שעכטען...

צי'ט'דאַך אוודאי געהערט, אַז נעכטען איז געווען א גרויסע אסיפה אין דער ראדעמעיסקא אויף דער פאמאַרסקא. מ'זאָל גיין אָפּשאַפען דאס בעטלעריי?

— נו?

— וואָס, נו?... וואָס פערשטייט איהר דאָ נישט?... ס'מאַכט זיך דאָך אַ נייע סכנה פאַר דער באוואמיע'סקא־גאס, און פאַרוואָס טאקע נישט פאַר גאַנץ לאָדז סוחרים, און פאַרוואָס טאקע נישט פאַר'ן גאנצען ביסעל איצטיג יודישקייט? וואָס טייטש? וואָס הייסט עס עפּעס מ'גייט אָפּשאַפען בעטלעריי אין לאָדז, בעת אונז אלע זענען מיר בבחינת עניים ואביונים, און ס'האַלט שוין באלד דערביי, מ'זאָל איינער צום צווייטען גיין אין די הייזער אריין?!.

וואָס טייטש, מ'גייט פיהרען א קאַמף מיט די בעטלער?.. הע?...

און ביז יעצינדער האָט מען דען ווייניג גע-פיהרט אזעלכענע קעמפּפע? הע?..

ווייניג איז זיי, אַז מ'קעמפט מיט יודען דורכ'ן אַרויסרייסען דאָס לעצטע שטיקעל ברויט פון מויל?.. דורך צווינגען בעטלערס און שנאָרערס, גאנצענע מתים און האַלבע מתים אויסצוקויפען פאטענטען אויפ'ן דלות און צאָהלען פאָדאַטקעס — ווייניג דאָס אַלץ. גייט מען נאָך גיין קעמפען אויפסניי מיט די אָרימעלייט?

וואָס ווע'ט מען דען ביי זיי אויסקעמפען, וואָס?..

וואָס זאלען זיי די קאליקעס־אַרמעע ביי דעם בית החיים למשל — צוריקגעבען: די קוליעס מיט די הויקערס, מיט די בלינדע אויגען, מיט די גע-שוואָלענע וואַסערדיגע קעפּ, מיט די ברעכען, מיט די מערידען פּראמיסיאַן?!!.

וואָס ווילען זיי — די לעצטע „באזשענדושיע פּראצע" צונעהמען? הע?..

וואָס קאָן מען דאָ נאך קעמפען? וואָס גייט מען דאָ ווידער אָפּשעכטען?... ס'אַרא נייע יודישע שחיטה איז ע'ט ווידער אויף זייערע קעפּ און לייב און לעבען, הע?!.

ס'טו געהערט א מעשה — קאַמף מיט בעטלע-ריי! מ'עט מיר גיין, זעהסטו, שטערען, כ'זאָל מיך אוועקשטעלען כעני בפתח פאַר'ן רבונו של עולם און בעטען ביי איהם, מ'זאָל שוין איינמאַל־פאַר־אַלע מאָל פטור ווערען פון אַלע יודישע צרות און שלעק און משלחת'ן!?!

מ'זאָל שוין איינמאָל־פאַר־אַלעמאָל אויסגעלייזט ווערען, טאטע זיסער!

שמילשמעלקי

דאס איז שוין נישט קיין צופאל...

מיט אנ'אונבארחמנות'דיגער קאנסעקווענץ האט לאדז — די שטאט פון קוימענס דאס מאל צוגענומען אלע גרעסערע געווינסען פון דער מלוכה־לאטעריע.

דאס הויפט־געווינס פון דער 1־טער קלאס 100 טויזענד זל. אויף № 183796 זענען צוגעפאלען די איינוואוינער פון אונזער שטאט.

אויך דאס גרויסע געווינס פון דער ערשטער קלאס די 50 טויזענד זל. האבען זיך אויך פערטיילט די לאדזשער איינוואוינער. עס פעהלט אונז, אז אזא בעדייטענדע סומע ווי 150 טויזענד זל. וועט בעקרעפ-טיגען די טאשען פון די פעראָרימטע איינוואוינער פון אונזער שטאט.

מיר ווינשען אלע אנטיילנעמער פון דעם גליק-ליכען צופאל ווי אויך דער פירמע קאפּטאל, ביי וועלכער די בידע לאסען זענען געקויפט געווארען.

3 יאהר טורמע
פאר אויסהאקען בידע אויגען

(א) נעכטען איז פאָרגעקומען דער פּראצעס געגען יאן אוטשארעק, סטעפאן אוטשארעק און סטאניסלאוו קראשינסקי, וועלכע זענען בעשולדיגט געווארען, אז בעת אַ געשלעג אויף נארוטאוויטש גאס האָבען זיי אזוי צושלאָגען א געוויסען קאוואל-טשיק, וועלכען זיי האָבען אויסגעהאקט בידע אוי-גען און ער האָט פערלוירען די ראיה. דאָס געריכט האָט פערמשפט יאן אוטשארעק אויף 3 יאהר טורמע, די איבריגע אָנגעקלאגטע זענען בעפרייט געווארען.

זאַל פילהאַרמאָניע
20 נאַרוטאָוויטשאַ 20

גרויסע איבערראשונג פאר בעל־מנגנים!

היינט נור איין איינציג מאל!
דינסטאג, דעם 25־טען ד. ח. 9 אזייגער אווענט טרעטען אויף
אין זאַל פילהאַרמאָניע

די אמעריקאַנער
עמוד־קינסטלער
די חזנים־
צווילינג

די ברידער
עפשטיין

(געבוירענע אין אמעריקא)

וועלכע עס פרעזענטירט פאר לאדז דער אמעריקאנער אימפרעסאריא נייטן קלומאק
די חזנים־קינסטלער — די ברידער עפשטיין
האבען בעגייסטערט א וועלט מתפללים מיט זייער מתיקות־דיג זינגען און
קינסטלעריש דאווענען.

אין פראגראם:
אריגינעלע סינאגאגאלע מאטיוועז!!

בילעטען פון 54 גר. ביז 3 זל. צו בעקומען אין קאסע פון פילהאַרמאָניע.

שיכורים רופען ארויס א בלוטיגע אוואנטורע
שווער פערוואונדעט א דורכגעהער

(א) נעכטען ביינאַכט ארום האלב 12 איז אויף ע:ג פּאלקאווסקא און וואלטשאנסקא פּאַרגעקומען א בלוטיגע אוואנטורע, דאס האָט דער 28 יעהריגער … שאַרלאווסקי פון פּיאלקאווסקא 28 האבען געטראפען 2 שיכורים איהם … פערוואונדעט. … ס'איז געקומען צו אנ'אוואנטורע, בעת וועלכער איינער פון די שיכורים האָט ארויסגעכאפּט א רע-… און אויפגעהויבען … קוילען האָט געטראפען שאַרלאווסקי אין פנים און … איהם שווער פערוואונדעט. די פּאגאטאָווע האָט איהם אוועקגעפירט אין שפּיטאל. פאליציי האט די שיכורים … פאר … וואס שארלאווסקי האט געטראפן, דאס זיינען זיגמונט און … פּרוי אויף … און סטאניסלאוו אלאשיק.

קיין פּאַלעסטינע
אינדיווידועלע רייזעס
שלאף־וואַגאָנען
3־טער קלאס
בעשפייזונג אין צוג
און אויף דער שיף
צוריקקעהר דורך טריעסט, מארסעל א.ז.וו.
הנחה־בילעטן קיין קאנסטאנצע
קויף און פערקויף פון פרעמדע וואלוטעס
Wagons Lits Cook
פּיעטריקאָווער 68
טעל. 170-70.

דאס בעריהמטע אמעריקאנער חזנים-צווילינג ברידער עפשטיין

טרעטען היינט אויף אין פילהארמאניע

איבער אייראפא מאכען איצט א קאנצערט-טורניר די בעריהמטע ברידער עפשטיין, וועלכע זענען אנערקענט געווארען דורך דער גאנצער חזנישער און מוזיקאלישער וועלט אלס די בעסטע צווייטע חזנים אין דער איצטיגער צייט. ביידע ברידער בעזיצען וואונדערפולע לירישע טענאר-שטימען, וועלכע אייגנען זיך ספעציעל צו סינאגאגאלער מוזיק און דעריבער האבען זיי זיך דערווייטערט פון דער קאנצערט-עסטראדע און זיך געווידמעט דער חזנישער מוזיק. אויף דעם געביט פייערען זיי טאקע טריומפען אומעטום, וואו נאר דאס צווילינג-פאר איז ארויסגעטרעטען מיט קאנצערטען. זייערע נגינות און תפילות שמידען צו דעם צוהערער און לאזען אויף איהם איבער א נישט-פארגעסליכען איינדרוק.

אין ווארשא האבען די ברידער עפשטיין אויפגעטרעטען מיט אנ'אונגעהויערען ערפאלג.

נעכטען איז געקומען קיין לאדז דער אמעריקאנער אימפרעסאריא ה' טימאן סלאמאק, וועלכער האט די ברידער עפשטיין געבראכט קיין אייראפא.

אין לאדז וועלען די חזנים-ברידער עפשטיין נאר ארויסטרעטען מיט איין קאנצערט היינט, דינסטאג אין אווענד אין פילהארמאניע.

געשאפען א קאמיטעט

אויף צו בעהעלפען די בעטלערייי אין לאדז

[illegible] פון ווייצע-פרעזידענט קאנלאווסקי, איז נעכטען אין זיצונגס-זאל פון דער לאדזער זעלבסט-פערוואלטונג פארגעקומען א זיצונג פון פארשטעהער פון דער מאכט און פון געזעלשאפטליכע טוער וועגען שאפען אין לאדז א שטענדיגען קאמיטעט צו בעקעמפען די בעטלעריי.

נאך א לאנגע ריידע אויפקלערונגען איז געווענט געווארען א ציטוואוויליגער קאמיטעט פון 15 פערזאן אויף אונטערצושטיצען דעם סטאטוט. אין קאמיטעט זענען צ.א. אריין די יודען: פרעזעס פישעל ליבערמאן, ראטמ. פיאטר כארי, ראבדזשינסקי און אדוו. שיכאכעוויטש.

פון סטאטוט, וואס איז פארעשטעלט געווארען דער פערזאמלונג, איז נאך א דיסקוסיע, אין וועלכע ס'האבען זיך בעטייליגט די האמדווערקער - פארשטעהער אויסגעשטראכען געווארען דער פונקט, וועגען שאפען א צוואנגס-ארבייטער - הייזער, מחמת זיי וועלען זיין א קאנקורענץ פאר די האנדווערקער.

נאכ'ן בעשטעטיגען דעם סטאטוט פון דער מאכט, וועט פארקומען א גרויסע פערזאמלונג פון פארשטעהער פון אלע היגע געזעלשאפטליכע אינסטיטוציעס, וועלכע וועט פון זיך וועהלען א פערוואלטונג אויף אנצופיהרען מיט דער ארבייט צום קאמף מיט דער בעטלעריי און אנגזור שטאט.

נאך וועגען די אפיטראפען פאר סאציאלער הילף

בריף אין רעדאקציע

חשובע רעדאקציע! אין צוזאמענהאנג [illegible] וואס אין דער רשימה פון די קרייז-אפיעקונעס פאר סאציאלע הילף ביי דער לאדזער שטאט-פערוואלטונג, געפינט זיך נישט קיין איין יוד, ערלויב איך מיר זיך צו ווענדען, דורך דער פערמיטלונג פון אייער צייטונג צו ה' פישעל ליבערמאן אלס מיטגליד אין געראט און צו ה' בנימין רוס, אלס מיטגליד פון דער סאציאלער הילפס-קאמיסיע ביי דער שטאט-פערוואלטונג.

איך פרעג די דערמאהנטע הערען וואס זיי טראכטען צו טון, אז די יודישע רעכט און כבוד אין דער הינזיכט זאל צוריקגעשטעלט ווערען, וואס טראכטען זיי צו טון, אז די בלוטיגסטע אינטערעסען פון דער ארימסטער יודישער בעפעלקערונג זאלען נישט זיין הפקר, איך רעכן, אז אויב די שוועלן וועט נישט אויסגעבעסערט ווערען, דארפען זיי ציהען דערפון די געהעריגע קאנסעקווענצען.

מיט דרך ארץ פ. כאהן.

טוציעס, וועלכע זענען פעראינטערעסירט, אז זייערע פארשטעהער זאל בעשטימט ווערען אלס אפיעקונעס פאר סאציאלע הילף, זאלען אויפגעבען די נעמען און אדרעסען פון די קאנדידאטען צו איהם אין דער קהלה-קאנצעלאריע.

אנ'ענטפער דעם ה' ב. רוס

מיר האבען געגעבען דעם בריף פון ה' ב. רוס, אין וועלכען ער פערענטפערט זיך, פארוואס ער איז נישט געקומען צו דער זיצונג פון דער קאמיסיע, וועלכע האט געדארפט בעשטימען די געזעלשאפטליכע אפיעקונעס.

דער בריף פערענטפערט אבער גארנישט, וואס הייסט, אז עס קען זיך טרעפען, אז מ'קומט נישט אמאל צו א זיצונג? דאס קען זיך טרעפען אויב עס האנדעלט זיך וועגען אנ'אורנטליכע יודישער אסיפה און נישט רעמאלס, ווען מען איז איין יודישער פארשטעהער אין אנ'אינסטאנץ, וואס די יודישע אינטערעסען דארפען געהיטען ווערען. אזא ענין טאר זיך נישט טרעפען, ווייל דא האנדעלט זיך וועגען ספנות נפשות, די פערענטפערונג פון ה' רוס איז בכלל קיין פערענטפערונג נישט און ער טראגט וויטער א טייל פון דער שולד דערפאר, וואס עס איז געשעהן

מעלדונג פון ראטמאן ליבערמאן

ראטמאן ליבערמאן בעט אונז מיטצוטיילען, אז היות ווי ס'איז פערהאן אנ'אויסזיכט, אז ס'זאלען דאך בעשטימט ווערען עטליכע יודישע אפיטרופסים, בעט ער אלע געזעלשאפטען און אינסטי

2 פראצעסן פון פרויען

וועלכע האבען אויסגעבערגט זייערע געליבטע די אויגען

נעכטען האט דאס קריידגעריכט בעטראכט 2 פראצעסען פון פרויען, וועלכע האבען אויסגעבערנט זייערע געליבטע די אויגען.

אין ערשטען פראצעס איז געווען אנגעקלאגט א געוויסע לעאקאדיא וואזשניאק, וועלכע האט בעגאנגען מיט זאלץ-זויער איהר געליבטען גאלענצקי און איהם אויסגעבערנט אנ'אויג. דאס געריכט האט זי פערמשפט אויף א יאהר טורמע.

אין צווייטען פראצעס איז געווען אנגעקלאגט די 34-יעהריגע העלענא פלוסקאטא, וועלכע האט אויסגעבערנט די אויגען פון איהר מאן. דאס געריכט האט זי פערמשפט אויף אנדערהאלבען יאהר טורמע.

לאבוזאוואטע שטיק

נעכטען אווענד, בעת יעקב בענדער (שרודמיעסקא 71) האט זיך געפינען פאר'ן טויער אויף וואלטשאנסקא 117, ווי ס'געפינט זיך א פאלקסשולע, זענען פון טויער ארויס עטליכע יונגע כוליגאנעס, ארענטליך צושלאגען בענדערן און אראפגעכאפט איהם דאס היטעל פון קאפ.

דער בעפאלענער בענדער איז אוועק אין 10-קאמיסאריאט, וואו ס'איז צונויפגעשטעלט געווארען א פראקאטאל אויפ'ן ארט. אויך האט מען זיך אין קאמיסאריאט פעראינטערעסירט מיט'ן יוד, און א פאליציאנט איז ארומגעלאפען ביי די יודישע אייגנטימער אין גאס, און געברענגט בעג דערן א יודיש היטעל, ער זאל נישט דארפען א היים געהן אין רעגען אהן א היטעל און זיך נישט פערקיהלען.

אוואנטורניקעס פערטשעפעט די מלוים פון א יודישער לויה

נעכטען ווען ווייט אויף בזשעזשינער גאס איז אדורכגעגאנגען די לויה פון א געוויסען לעווין, האבען יונגע כוליגאנעס פערטשעפעט די מלוים זיי אומגעווארפען אין בלאטע און אפילו געשלאגען, ס'איז ארויסגערופען געווארען די פאליציי, וועלכע האט צוויי פון די אוואנטורניקעס פערהאלטען.

KINO TEATR

MIRAŻ

11 LISTOPADA 16

היינט און פאלג. טעג!

די פרעהליכסטע מוזיקאלישע קאמעדיע פון פוילישער פראדוקציע א. ג.

„WACUŚ"

אין די הויפט-רולען:

Adolf Dymsza

Jdzia Andrzejewska

Ćwiklińska

Dr. med. H. LUBICZ

ספעציאליסט פאר הויט, ווענערישע און געשלעכטס-קראנקהייטען

צעגעלניאנא 7 (פריהער 43), טעלעפאן 141-32

ספראכשטונדע'ן 8-10. 12-2 און 5-8 אווענד

Dr. REICHER

אלודביאווא 28, טעל. 93-120

ספעציאליסט פאר מענער - שוועכע - בעהאנדלונג

סעקסועלע בעראטונגען פון פסיכא - אנאליזען

נעמט אן פון 8-11 פון 5-8 אווענד.

זונטאג און חגאות פון 9-1

געווינסען:

דאס I-טע שטענדיגע טעגליכע געווינס

25.000 זל. אויף נומר 136925

דאס IV-טע שטענדיגע טעגליכע געווינס

25.000 זל. אויף נומר 157043

20.000 זל. אויף נומר 184842

10.000 זל. אויף נומר 100996

5.000 זל. אויף נומר 179324

זענען שוין געפאלען אין דער I-טער קלאס ביי

NOLANOW

געדענקט! וואלאנאוו מאכט רייך!

ציהונג פון דער מלוכה-לאטעריי

1-טע קלאס — 4-טער טאג

100,000 zł. — 183796.

10,000 zł. — 26466.

5,000 zł. — 67920, 80702. 146264, [illegible]

2,000 zł. — 43715.

1,000 zł. — 6959, 18963, 32492. 77311, [illegible], 166224, 169283, 168667. 182819.

500 zł. — 3606, 24985, 27358, 93294, [illegible], 72186, 148780, 161967, 162697, [illegible]

400 zł. — 30156, 73439,75265, 126612, [illegible], 136874, 94041, 142245, 161750, [illegible]

300 zł. — 4641, 1498, 46038, 42284, [illegible], 81407, 111278, 143765. 155867, [illegible], 189473.

150 zł. — 2774, 3075, 12307, 18778, [illegible], 24039, 25733, 38602, 38888, 37225, [illegible], 47239, 47869, 47281, 48258, 51284, [illegible], 59942, 61848, 66740, 70063. 81691, [illegible], 90525, 92848, 96166. 100090, [illegible], 102416, 105091, 115537. 117058, [illegible], 124900, 144535, 152177. 155514, [illegible], 165970, 168391, 168592, 170137, [illegible], 189761.

Wygrane po 50 zł., z literą s po 100 zł.

[illegible] 49 589s 823s 85s 1082 235s 384 479 92 [illegible] 70s 127 65 396 404 578s 638 798 881 976 [illegible] 37 62 539 637s 4068 103 207 92s 469 617 [illegible] 743 5001 22 129s 441 45 85 516s 70 751s [illegible] 6061 271s 73s 592s 651 745s 53 7233 472 [illegible] 90s 98s 613 72 73 756 813 55 62s 901 85s [illegible] 492s 500 43 710 849 9024 221 35 317s 65 [illegible] 82 913 77s.

[illegible] 57 135 248s 312 449 77s 79 851s 97 971 [illegible] 236 556 635 803 12049 70 535 634s 90 [illegible] 880 13050s 197 277 385s 450 620s 78s [illegible] 945s 14943 46 100 279s 346 402 502 60 [illegible] 55 851s 15061 70s 77s 127 89 98 200s [illegible] 695s 853 945s 16034 47s 350 470 505s [illegible] 755 59 981s 96s 1711[illegible] 46 69 64 [illegible] 53s [illegible] 821 916s 71s 18096s 119 224 54s 599 [illegible] 717 963 19213s 615s 82s 847s 996.

[illegible] 252 83 312 99s 403s 520 49 831s 914 [illegible] 27s 90s 227 364s 652 812s 44 950s 86s [illegible] 204 502 681 90s 838 23021 210 333 523 [illegible] 798s 24036s 167s 337s 421s 25 36 685s [illegible] 814 909s 25012 44s 177 179s 383 539 55 [illegible] 96 917 26153 316 67 401 27174 337 466 [illegible] 786s 939s 28036 397 471 86 521s 75s 826 [illegible] 94s 29374s 558 664s.

[illegible] 202s 6 94s 493 629s 55 951s 87 31072s [illegible] 482s 533s 608 78s 843s 54 s57 900 1 26 45 [illegible] 269s 545s 691 764s 844 33036s 311s 69 [illegible] 205 17s 90s 98s 382s 416 517s 64s 710s [illegible] 102 70s 216 32 30 407 587 665s 77 36257 [illegible] 911 37067 240 668 749 916s 57s 98113 203 [illegible] 74s 39208s 69 318s 33s 45 447s 67 762

[illegible] 347 93s 520 47 713 60 992s 41088s 192s [illegible] 432s 634 89s 887 42188s 387 463 640 724s [illegible] 43052 99 233 84 400 519s 613 975s [illegible] 725s 989s 45021 49 140s 43 255s 334 445 [illegible] 46000s 460 85s 155s 217 414 690 813 24 [illegible] 305 431 710s 22 857s 74s 48109s 528 [illegible] 49111 13s 33s 489 847 992.

[illegible] 97 388 428 552 621 700 994 51050 222 [illegible] 416s 601s 900 31 88s 53053s 72s187s [illegible] 360 64 98s 404 24 35s 519 610s 807 54062s [illegible] 367s 463 715 72 82s 871s 55075 226s [illegible] 854 56263 446 55 57238s 41s 456 61 523 [illegible] 375 558 87s 94 626 806 59135 48 216 68 [illegible]

[illegible] 101 712s 72 80 808s 903 61013 75 188 71 [illegible] 80 525s 35s 680 826 62468 95 63431s 675 [illegible] 64176 359 702 69 815 65141 99 330s 46 [illegible] 594 728s 66007 43 129s 87s 92 402s [illegible] 686s 740 87 91 828s 952s 67081s 182 [illegible] 448s 544 90 855 78 68314s 58s 418s 603 [illegible] 14s 97s 69205s 333 421 584 874 97 [illegible] 360s 493 702 71019 116 65s 81s 92 218 [illegible] 78s 741 66s 80 983 72007s 131 363s [illegible] 73102s 366s 94s 406s 537 617 73s [illegible] 74225 473s 756 98 919s 75280 395 463 [illegible] 13s 946s 76125s 406 56 603 41 78 93 [illegible] 921s 77300 494 579 730s 996s 78116s [illegible] 606 700 34 65 79376 86s 516 690s 93. [illegible] 174 210 369s 560 605s 17 830 81379s [illegible] 25s 91 82050s 118 44 442s 596s 658s [illegible] 83164 454 583 610 708 50s 835 925s

84224 63 723 828 89 85062s 121 95 365 445 517s 603s 54 88 98 790 86279s 449 535 69s 748 848s 87053 587s 644 88002s 84s 119s 41 85s 277 97 382s 441 508s 680s 89029s 127s 527 709s 846 911s 45s.

9002 128s 485 708 17s 25 937 91064s 125 39s 232s 522 777 902 92313 433s 53 535 757 846 936s 81 93170 204s 34 70s 618 79s 97 807s 917 84003 113 63 207 401 712 88s 819 933 95064s 266 330s 660s 80s 842 7s 96042 569 652s 75 738s 832 39 967 97301s 511s 91 812 85 957s 98038 164 74s 285 93s 310 421 546 802 99042 62s 91s 179 413s 558 59 751.

100118 94 307 667 959 101201 60 64s 90 520 675 704s 7 816 102103s 338 596 961 103006 127s 242s 385 465 504 59 83 844 104017 58 87 160 448s 630 812 20 967 105197 281s 344s 61s 443 816 106079 369s 86s 571s 658 819 912s 107194 251s 77 386 539s 956 108036 167 255 300 31 446s 666s 92 737s 66 853s 56 109202 77s 957 771s 831 904

110104s 38s 88 289s 370s 77s 407 10s 79s 97 636 735s 92s 984s 111048 164s 669 785 849s 946s 112392 469 611 894 113015 95 184s 206s 363 500 43 855 114019 82s 227 733 39 816s 87 115126 216 35 306 62s 575 634 56s 87s 703 42s 805 28 74 914s 116059 208 45s 562 640s 702 25 804 117032 204s 379 468 549 69 95 751 118046 135s 211s 315 61 655 898 976 119057 297 370 481 684 830s

120041 90s 99 233s 445 688 734 41 87s 820 93 933 121289s 303s 486 89 122046 79s 208 46 617 757 822s 93 123066 166 379 674s 926 124044s 114 275 87 309 715 841s 125159 376s 90s 96 126437 40 88 616s 91 718s 57s 71 127203 583 806 22 67 951s 128217 589 649s 790 892 919s 25 81 129073s 519 761 931s 55s.

130023 63s 123 36s 366 513 51s 623 51s 858s 902 131015 236s 93 398 419 553 838 924 38 90 132096s 668s 736s 40s 69 133318 523 753s 79s 919 78s 134363 630s 792 912s 135078 201 412 67 582 86s 611s 810 32 916 136083s 740 818s 971 137073 235 524 762 138003 16 209s 24 376 459 918 139014 42s 69 166s 93 434s 45 72 698 99 702 951

140241 445 56 538 652 68 756s 808s 958 141026 29s 97 170s 74 846 982s 94 142152s 267s 317 34 474 936 58 143004s 275 347s 700 83s 862s 144085 176s 627 722s 849 55 77s 934 145393 701 12s 864s 146038s 102 5 321s 450 1 531 57s 87 636 88 810 18s 91s 944 147120s 88 209s 351s 402 632s 36 700 46s 148210s 32 44s 73 335s 41 416 86 623 755 149082 496s 513 627 82s 743s 894

150031s 63 414s 526 737 85 856 151032 107 285 632 45s 152181s 307s 40 462s 525 705s 66 957 64s 153062 575 665 876 930s 154000 86 92s 190 246 323 457 630 50 73 864 978 155148 307s 587 635 765 941 156471 593s 666 91s 749 97 888 951s 157087s 130 558 82 637s 827 158067s 133 226s 599s 612 159197 685 848 994

160451 85 980 161063s 291s 323s 45 57s 79 480 617 750 877 987s 162303 432s 596 700 163072s 83s 292 301s 16 421 504 14 675s 799 801 164110 37s 53 378 420s 94s 543 669 784s 999 165427 57s 545 612s 19s 822 24 908 166077s 251s 354s 511 999 43s 65 167106 313 409 26 539 735 815 98s 168058s 125s 313s 81s 85s 436s 55 78 587s 634 82s 787 875s 169180 271 494 573 693 711 911 37

170323 618 805 997 171159 360s 414 551 85s 172058s 87s 96 478 89 901 27s 173054 89 122 54 95s 322s 501 83 90 7 787 869 942s 92 174055s 124s 95 265 371 469s 71 528 37 75 606s 728 849s 175118 75 222 341 402s 605 32 50 915 47 176000 149 84 426 457s 984 177140s 51s 369s 502 842 953 178054 65 100 234 9 369 423 535 42 676 77 782 835 58 951 179170s 388 700 944s

180160s 246 493s 603 710 181113 294s 894 182254 557 611s 84s 808 31 183208 306s 3 78s 90s 514 904s 66 184142s 294 316s 422 32 512 632 83 735 185039s 54 439 718 86s 859s 982s 186301s 709 933s 187274 535 94s 188010s 257 387 407 673s 760 869s 922 189530 602s 711s 830 960.

190017 111 250s 310 405s 555 56 703 191061 82 95s 126 424s 83 95s 546 622s 818s 76 926 34 192049s 243s 592 693 788 91 855s 980s 193160s 253s 67s 683 798s 194355 417s 712s 823s 29s 925.

W drugiem ciągnieniu padły następujące wygrane:

25.000 zł. — 157043.

5.000 zł. — 86024.

2.000 zł. — 192876.

1.000 zł. — 41212 121301 124184 155819.

500 zł. — 4585 10525 17863 32501 65946 83653 87433 114289 163364.

400 zł. — 3731 26301 32904 36836 67355 99096 123677 140776 142169

(ווייטערדיגע טאבעלע זעה ו'-טע זייט)

...פון דר. סאלאמאן בערנארד ראבינזאן

נעכטען איז פון טהרה-הויז, פאַרגעקומען די ... פון היגען בעקאַנטען דאָקטאָר און אָנגעזעהע... געזעלשאַפטליכען עסקן, ד״ר סאַלאָמאָן בער... ראַבינזאָהן.

...געלייטען דעם נפטר צו זיין אייביגער רוה, ...געקומען אַ גרויסער עולם און פאַרשטעהער ...געזעלשאַפטליכע אינסטיטוציעס און דאָקטוי...

...נאָך דער טהרה האָט זיך פאַרמירט אַ טרויער... אין שפּיץ פון צוג זענען געטראָגען געוואָרען ...: פון די שילער פון דער ערשטער יודישער ...ציע, (ווי דער נפטר איז געווען פערוואַלטונגס...לד) פון דער פערוואַלטונג פון לינת-החולים, ...דער פערוואַלטונג פון די יודישע גימנאַזיעס,

פון דאָקטוירים א. א.

ביים קבר האָבען דעם נפטר מספּיד געווען: ד״ר הערשפינקעל — אינ׳ם נאָמען פון די דאָקטוירים פון דער „אובעזפּיעטשאַלניע", ד״ר טאַרטאַקאָווער — פון דער געזעלשאַפט פון די יודישע גימנאַזיעס אין לאָדז, דירעקטאָר פערלמאַן — פון דער ערשטער יודישע גימנאַזיע, ד״ר לאַנדקאָפּף — פון דאָקטוירים פון לינת-החולים און איינער פון די הונדערטער יודישע פאַציענטען, וועמען דער נפטר האָט געהיילט.

נאָכ׳ן פערשיטען די ערשטע לאָפּאַטעס ערד, האָט דער זוהן פון נפטר געזאָגט קדיש, און דער גרויסער עולם מלוים איז אַוועק אין אַ געדריקטער שטימונג.

...אנטווערקער עקספּאָזיטור פּיעטרק. 20

...ן זייגער-מאַכער, יובילירער, גראַ... ...ייער און פערגילטער צעך, זאַוואַד... 4 ...

...טאָג איז אין לאָקאַל פון צעך, זא... ...4 ביי דער אָנוועזנהייט פון ד״ר לו... ...ויטש פאָרגעקומען וואַהלען און האָבען גע... ...ר פאַלגענדע רעזולטאַט: אלס סטאַרשי איז ...לט געוואָרען ה׳ י. פּיאַלקאַ, פּאָדסטאַרשים: ...ם, יאַסקאָוויטש און ערעליסט. אין דער פּוער...טע: גליקסמאַן, לאַסמאַן, אַרעסמאַן, פריגען, רער...סין, פּאַפּיערניק, יאַנאָווסקי, קאַץ. קאַנדידאַ... האַרימאַרא, גליקליך, בערעסטיצקי, רעוויזיאָנס ...יע: זאַיאָנטשקאָווסקי, הערקאַרן און פרידמאַן.

...ר מיטגליד אין דער קרעדיט-קאָמיסיע ביי ...א. פערוואַלטונגס - מיטגליד פון דער האַנד...ער ה׳ י. פּיאַלקאַ גיט איבער, אַז אין ק. ק. א. ...ך דאָ צו פערטיילען קרעדיט פאַר האַנטווער... 48,000 זל. אַ האַנטווערקער, וועלכער נויטיגט ...ן קרעדיט און איז קרעדיט - פעהיג און האָט ...עטע ושיראַנטען קאָן בעקומען אַ קרעדיט פון ...ר הונדערט זל. און אַזאַ פאַל קאָן דער קרעדיט ...יכען ביז 3000 זל.

...אַראַקטעריסטיש אָבער איז, וואָס שוין ביי די ...ן כעסיע פון קאָמיטעט זענען נישט געקומען ...ין טאָג־אָחדותנג קיין ווענדונגען פון יודישע ...וערקער, וועגען וואָס ס׳ווערט אויפמערקזאַם

גענומען, צו זאָלען שוין די יודישע האַנטווערקער זיין אַזוי גוט סיטואירט, אַז זיי נויטיגען זיך נישט אין קיין קרעדיטען?

מיר ווענדען די אויפמערקזאַמקייט צו אַלע יודישע האַנטווערקער, וועלכע נויטיגען זיך אין קרעדיטען, אַז זיי זאָלען אָפּגעבען ביטעס אין דער ק.ק.א. דורך דער האַנטווערקער-קאַמער, אָדער דירעקט אין ק. ק. א, אָנגעבענדיג גוטע זשיראַנטען וועלען אונזערע פאַרשטעהער זיך בעמיהען, אַז אויך די יודישע בעלי-מלאכות, וועלכע נויטיגען זיך אין קרעדיטען זאָלען זייערע ביטעס בעריקזיכטיגט ווערען.

הונטאָג איז אין לובלין פאַרגעקומען אַ ראַיאָן-צוזאַמענפאָהר פון די האַנטווערקער די אָפּטיילונגען פון דער לובלינער וואָיעוואָדשאַפט. צום דערמאָנטען צוזאַמענפאָהר איז פון וואַרשאַווער צענטראַלע דעלעגירט געוואָרען דער וו. פּרעזעס פון צענטראַל-קאָמיטעט ה׳ אדוו. י. ווייצמאַן. איבעראַל אין גאַנץ פּוילען קומען איצט פאָר אַזעלכע ראַיאָן-צוזאַמענפאָהרען, וועלכע דינען אַלס צוגרייטונג צום נאָהענטען האַנדווערקער קאָנגרעס אין וואַרשאַ.

אַ ענליכען צוזאַמענפאָהר איז פאָרגעקומען דעם 9-טען ד. ח., וואו ס׳האָבען אָנטייל גענומען האַנדווערקער-פאַרשטעהער פון קראָקאָווער וואָיעוואָדשאַפט, פון זאַגלעמביא, קעלץ, סאָסנאָוויעץ, טשענסטאָכאָוו, וולאָצלאַוועק, פון לאָדז האָט זיך אין דעם דערמאָנטען צוזאַמענפאָהר בעטייליגט אונזער פאַרזיצער אדוו. יוסף ווייצמאַן.

פּראָיעקט פון דער שאַכטעל-מאַכער קאָרפּאָראַציע

וועגען אַפּמאַכען מיט לערן-יונגלעך איז ראַזינען פאַד

די פערוואַלטונג פון דער שאַכטעל-מאַכער...אָראַציע האָט אַריינגעטראָגען אין דער האַנד...ס-קאַמער פאָלגענדען פּ־איעקט וועגען לערן...גע אין שאַכטעל-פאַך. 1) דאָס לערנען זאָל ...ן 2 יאָהר; 2) בעת דער לערן-צייט מוז ...טערמינאַטאָר לערנען אין דער פאַך-שול. פאַר ...רעגולערען קומען אין שול אַריין איז פאַראַנט...וואָרטליך דער טערמינאַטאָר און דער וואַרשטאַט...האַלטער; 3) דער. אָפּמאַך מיט דעם לערן-יונגעל ...רעגיסטרירט ווערען אין דער קאָרפּאָראַציע ...בעשטעטיגט ווערען דורך דער האַנדעלס-קאַמער ...אין הסכם מיט די פאַרשריפטען וועגען אינדוסטרי

רעכט מוז דאָס לערן-יונגעל פאַר׳ן אַריינטרעטען אין דער לעהר פאַרשטעלען אַ צייגניש פון דאָקטאָר וועגען זיין געזונד-צושטאַנד. 4) אין ערשטען האַלבען יאָהר מוז דאָס לערן-יונגעל פאַרדינען 5 זל. אַ וואָך, אין צווייטען האַלבען יאָהר 10 זל. אין צווייטען יאָהר וועט זיין לוין בעשטימען אַ פאַך-קאָמיסיע, אָפּהענגיג פון די פעהיגקייטען פון דעם לערן-יונגעל; 5) דאָס אַנולירען דעם אָפּמאַך צווישען וואַרשטאַט-בעזיצער און דעם לערן-יונגעל קען פאַרקומען נאָר דעמאָלט, ווען איינער פון די צדדים האָט דעם אָפּמאַך געקינדיגט 3 חדשים פאָראויס.

...דער אמת וועגען שטרייק

אין דער פירמע האַטבורסקי פּיעטריקאָווער 42

...דער פאַראיין פון האַנדעלס - אָנגעשטעלטע פּעט...ווער 61 בעט אונז צו פערעפענטליכען פאָל... קאָמוניקאַט:

...דער קאָנפליקט איז אויסגעבראָכען צוליב דעם, ... ה׳ האַמבורסקי האָט געקינדיגט 2 אָנגעשטעלטע ... מיליטעריש פאַראויסגעזאָגט וויטערדיגע קינ...גען, הגם בנוגע די קוואַליפיקאַציעס פון די ...ריטע אָנגעשטעלטע האָט ער נישט געהאַט ...ט פאַרצוואַרפען. די קינדיגונג מוז דעריבער בע...ט ווערען אַלס נקמה פאַר דער הוספה-אַקציע, ...איז דורכגעפיהרט געוואָרען אין דער פירמע ... צעמבער פ. י. די אָנגעשטעלטע האָבען אַרוים ...געלט אַ פאַדערונג וועגען צוריקציהען די קינ...ג און צוגעטראָטען צום שטרייק, נישט פערלאָ...ען דעם לאָקאַל. דער אינהאַבער פון געשעפט האָט ...געגערופען שיקאַנעס קעגען די אָנגעשטעלטע ...ם נישט צו בעהייצען דעם לאָקאַל אַפילו אויף ...ע רעכנונג פון די אָנגעשטעלטע, נעמט צו די ...ען א. אז. וו.). אויפ׳ן דריטען טאָג זענען צו...קומען צו אַ סאָליראַרען שטרייק די אַרבייטער ...ער האָוקעריי און בוכבינדעריי. דער פאַרשלאַג ...ער אַרבייטס - אינספּעקטאָר וואָס האָט געוואָלט ...ליכען צו דערלעדיגען דעם קאָנפליקט איז ... ה׳ האַמבורסקי אָפּגעוואָרפען געוואָרען, הגם ...די פאַרשטעהער פון די אָנגעשטעלטע זענען איינ...גענען אויף דעם פאַרשלאַג.

...דער שטרייק דויערט דעריבער און די פאָדערונג ...די סאָציאַלער־יגע אָנגעשטעלטע מאַרען נישט אַרוים ...געוואָרפען ווערען אויף דער גאַס נאָר אַלס נקמה ...דעראַ, וואָס זיי האָבען געפיהרט אַ לוין-הוספה-...קאַמף.

די פערוואַלטונג

עאַטער, מוזיק און פערוויילונג (קאָמוניקאַטען)

היינט געזעגענט זיך די „תל-אביבי" טרופּע מיט לאָדז

נאָך צעהן וואָכען אומגעהויערן דערפאָלג, געזעגענט זיך די „תל-אביב" טרופּע מיט לאָדז. צום געזעגענען וועלען דער רעזשיסער יצחק נאָזשיק און די גלענצענדע אַרטיסטען: שמואל לאַנדוי, זושע קאַץ, לולי לוליאַנא, איזיזיק האַטמאַן, יוליאַ פלוים, לעאָן ליבגאָלד, עווא שטאָקפעדער, לעאָן קאַסווינער, מרים מאַנעלאַ, פּסח קערמאַן, העלאַ מעלאַמעד, טוביה ראָזענבערג, שמואל שעפּטעל און דער מוזיקער ישראל שיעוויטש אונטערטראָגען דעם לאָדזער עולם ביידע גלענצענדע פּראָגראַמען „תל-אביב" און „סערטיפיקאַטען", וואָס זענען אַ חוץ וואַרשא, לעמבערג אויך ביי אונז אין לאָדז געשפּילט געוואָרען איבער הונדערט מאָל מיט אַ אויסערגעוועהנליכען מאָראַלישען און קאַסע-דערפאָלג.

עס איז מער ווי זיכער, אַז די לאָדזער יודען, וואָס האָבען צעהן וואָכען געשעפּט אַזאַ פריידיגען נחת פון דעם ראָזיגען סימפּאַטישען פריילוכען טעאַטער, וועלען היינט קומען אין „ראָזמאַיטאָשטשי" זיך געזעגענען מיט זייערע ליבלינגען און געניסען אַן אָוונד פון גייסטיגען פערגניגען.

מאָרים שוואַרץ און זיין קונסט-טעאַטער אין לאָדז

היינט דינסטאָג 11.53 פאָרמ., ביים פאַבריקס-וואָקזאַל, קומט אָן קיין לאָדז אונזער חשוב׳ער גאַסט מאָרים שוואַרץ — דער גרינדער און שעפער פון ניו-יאָרקער קונסט-טעאַטער, און מאָרגען, מיטוואָך ד. 26-טען ה.ח. הויבען זיך אָן זיינע גאַסטראָלען אין ראָזמאַיטאָשטשי-טעאַטער מיט י. זינגער׳ס „יאָשע קאַלב".

מאָרים שוואַרץ׳ס קומען קיין לאָדז, ווי זיין קומען קיין לאָנדאָן, פּאַריז, האָלאַנד און בעלגיען, וועט זיין אַ גרויסער קולטור-יום-טוב און אַ גרויס טעאַטער-געשעהעניש. אַזאַ קינסטלער ווי מאָרים שוואַרץ, אַזאַ וואונדערבאַרען אַנסאַמבל און אַזאַ מוסטער גילטיגע אויפפיהרונג ווי „יאָשע קאַלב" — אַ דריי-פאַכיגע טעאַטער אַטראַקציע, טרעפט צו זעהן נאָר איינמאָל אין אַ יובל.

אַלע דעקאָראַציעס, קאָסטיומען, בעלויכטונגס - אַפּאַראַטען, וואָס מאָרים שוואַרץ פיהרט מיט פון ניו-יאָרק און זיין אַמעריקאַנער בינע-פערוואַלטער בן-ציון קאַץ, זענען נאָך אָנגעקומען נעכטען.

מאָרים שוואַרץ „פעראָנקערט" ביי אונז אין לאָדז לוידער, נאָר אויף אַ קורצער צייט — אינגאַנצען 16 גאַסטראָלען, אויף איהם וואַרט פּאַלעסטינאַ, די גרעסטע אייוראָפּעאישע צענטערן; איהם רופט צוריק ניו-יאָרק, די פילם-אַרבייטען, וואָס ער האָט צו פערענדיגען און דעריבער יעדער וואָס וויל זעהן מאָרים שוואַרץ, זיין טרופּע, די קאָלאָסאַלע אויפפיהרונג „יאָשע קאַלב" דאַרף זיך בעמיהען נישט צו פערזוימען און בעזאָרגען זיך בעצייטענס מיט איינטריטס בילעטען, וואָס פערקויפען זיך שוין זייט איניגע טעג אין קאַסע פון טעאַטער ראָזמאַיטאָשטשי.

Dr. med.

HALTRECHT

...ספעצ-אַרצט פאַר הויט-, געשלעכטסקראַנקהייטען און מענער-שוואַכע

...פּיעטריקאָווער 10, טעל. 245-21

...פון 8 פריה ביז 3 מיטאָג און פון 7 ביז 9 אָוו. ...טאָג פון 10—1 ביימאָג. אַלע אַרט אַנאַליזען

...אונבעמיטעלטע לעטשניצע-פרייזן

ספּעציעלער וואַרטע-זאַל פאַר פרויען.

דאָס הויפּט-געווינס

100.000 זל. אויף נומער 183796

אויף 50.000 זל. אויף נומער 122152

איז געפאַלען אין דער גליקליבער קאָלעקטור פון

KAFTAL

Łódź, Piotrkowska 54.

(ענדע פון דער 10־טער זייט)

155728 178804 184940.

200 zł. — 13605 32196 36409 43002 135862 139938 143213 145077 164715 173293.

150 zł. — 1397 6203 7513 8909 9387 9497 10245 13043 16636 24529 28584 30465 30710 37336 48064 56097 58625 67128 67567 67309 74395 79618 81384 84076 85072 85848 87546 91054 93842 94703 105822 109658 115513 115619 115806 119033 119051 121557 128279 131073 133286 137900 140661 141111 145941 146374 147942 155302 156392 156845 160390 161801 163972 167389 170747 172118 176042 177414 181800 183790 188064 188559 189814 191121 192997 194101.

Wygrane po 50 zł. z literą s po 100 zł.

401s 58 566s 1755 57 2316 439 3071s 189 203 490 4096s 104 203s 29s 5328 455s 595 621s 83s 899 6162 248s 611 719 75s 82 7007 257s 507s 8328s 539 723 913s 9144 267 412s 752s.

10224 11072 497 608 759s 961 12359s 91 562s 714 958 13264 95 305s 14044s 466s 525 715 979 15119 410s 18 728 16381s 521s 17124 18304 672 925s 19425 557 625 725s 92 885.

20230 736 884 944 21135s 689s 22127s 558 23189 291 615 24100 92 558 25109s 66 476 532 624 915s 27165 312s 601s 942s 28033s 285s 29570s 850 93.

30291s 675 710s 52s 60 31053s 264 335 42 564 32199s 329 524 94s 605 55 705s882s 958s 34502 711 35099 366 67 531 46s 729 36024s 43 89 209 77 527 821 37025s 615 18s 898 38188s 368s 437 665s 875 39610s 774s 951s.

40857 41029 53 42277 78s 474 43022s 958 88s 44244s 453s 512s 37 97s 985 45256 416 675 46524 751 75 971 47081 103 691s 728s 918s 89 48443 49036 702s.

50067 295 508 608s 735s 51245 391 780s 52970s 53230s 374 642 754 998 54009s 54 177s 959 55779 88 56272 91s 335 685 57003s 19 939s 58099s 232 522 839 59057 171 315.

60051s 443s 61465s 73s 756s 69 94 971s 62227 41s 368s 521 29 63035s 242 853s 951s 64019s 376 674 786s 995 65788 860 66179s 502 902 67060s 464s 734s 93s 68126 367s 688 834 69411 635 46 712s

70561 872 900 88s 71056 350 72467s 902 80 73231 352s 567s 784 74271 343s 74 449 703s 18 886 75601s 06 806 76416 602s 852s 77053s 63 217 63 413 507 621s 853 70 78777s 858 977 79323.

80146 562 73 614 58s 747 841 960s 92 81112 27 29 361 82222s 447s 556 83289 363 782s 812 46 84133s 565s 876 77 85661 86165s 222 304 460s 734s 87577 94s 88106 272 350 411 530s 608s 89043s 897 927.

90162s 99 281s 368 402 778 91451 543 92187 257 333 81s 597s 831s 93001 21 64 163s 288 400 703s 38 94080s 95107 299 543 46 61 654s 989 96664 97018s 59 587 98378 503 784 990 99117 221 49s 905.

100031 233 308 30s 43 65 899 101125 102412 713 103294s 743 104245s 502 650 86 839 72 105417s 848 106106 255 421 653s 107145 578s 608s 734 108243s 109049s 638 797

110036 92 111072 616 931 112525s 113060 275s 606s 18 69s 114152s 92s 411 115057s 259 686s 804 116124 83 734 117168 97s 679s 792 853s 118624s 119139 634 74s 774.

120181 342 732 65 121030 275 757 840 122479 758s 65s 963 70s 123094 294 343s 638 879 124445 502s 125384s 542 126034s 221s 87 641 987 98 127029 758 128119 496s 524s 952 129457 98.

130445s 77s 518s 41 704 131045 78 366 475s 132052s 201s 88 428 856s 87 904s 133130 276s 963 134187s 331 479s 90 135434 700s 994s 136210 792s 806s 137561s 990s 42 72s 138522s 139017 321 723.

140179s 297 557s 840 141147 431s 569 870s 142252s 83 460 526s 784s 848s 143001 80 620 52 872s 938 70 144138 294 314s 999 145347 534 677s 799s 146154s 314s 74s 449 508 919s 147075 111s 71 267s 706 834s 148120s 306 834 149120 242 303s 947 96

150119 609 773 151514 739s 152152 205s 969 153529 614s 70 154198 326 735 155420s 35 550 156036 224 431s 569s 874 157386 599 697 158372 436 91s 536 602s 159082s 109 92 393 655s 873

160178s 417 743 161169 354 634 813s 162178 257 321 664 744 76s 163113s 87 302 415 751s 847 57 164541 707 37 165871s 166111 32 46 574s 757 869 167381s 590s 168093s 376 445 169125s 53s 968s.

170248s 70s 656s 849 67s 171056s 271s 414s 591 606s 748 64 837 60 98 172294 377 513 823s 919s 173184 398 509s 17 847 940 73s 174508s 722 76 176561 640 709 944 177058s 609s 898s 178087 160s 395 511 847 179294.

180225 569 181362 435 83 844s 940 94 182087s 477s 501s 46s 67s 840 55 183108 376 99 184154s 287 641s 185323 660 186182 508s 55 613s 90s 753s 84 187300s 420 964 72 188056s 291s 367 508 620s 31 189045s 134 222 416 597 740s 48 890s 997.

190358 64ss 869s 191210 93 99 306s 615s 837 967 193159s 461s 194145 205s.

CIĄGNIENIE 3-cie.

Wygrane po 50 zł. z literą s po 100 zł.

500s 34 68 942 1309s 517 2168 244 59 318 466 85 871 3307 800s 53s 4097 375 84s 91 683 795 5179 405 6049 165s 372 623s 7528 788 8469 940s 9060s 397 740s.

10419s 44s 72 517 606 88s 11096 148 320 29 825s 999s 12015s 288s 686 946s 96 13021 513 43 772 98 14265s 393 625 72 15136s 933 16279s 534 72 607s 17079 84 258 392 437 83s 578 714s 18396s 435 70 578 19297 548s 865.

20398s 859s 76 903 68s 21376 679 713 908 27 22500 817s 932 23213 724s 24148 25812s 908 26441 801s 906 27122s 31 222s 82 562 28067 439 609s 29506s

30166 207 309 739s 856s 31060 561 626s 733 32031 68 313 679 941s 33603s 25 929 34551 83s 662 991 35254 576 765s 36075s 160s 364 647 880 37252s 75 76 501 675s 38005s 137s 277 332s 497 528s 675 801 06 39012 161s 277 888.

40115s 39s 49 402s 561s 93s 817s 41140s 333 691 42052 567 43317 428 644 737s 90 91 97s 947 44278s 355s 434 45161 217 309 46056s 126 47143s 282s 394 499s 620 727 48089 486s 765s 49209 302 03s 479s 778s.

50660 51306s 563 790s 52130 468 579 635s 82s 914 53062 634 877s 54116 31 35 276 792s 55114 259 557 604 858s 56014s 688s 93 96s 895 96s 935s 57328s 58283 535 687 59079s.

60472 589 947 61598s 891s 934 62129 923 64860s 972s 98 65261s 348s 77s 79 675s 751s 66024 279 373 546 857s 89s 67026 128s 84 91s 293 99 68467 740s 71 818s 69000s 243 351 690s 769.

70368 689 96s 796s 71107s 08 283 621 64 72268 438 563 73255 340 917 74767 75212 610s 31 76395 595 662 840 77717s 78168 741 79052s 610 989.

80172s 398s 661 81017 205 25s 788 875 956s 82235 63 833 83533 731 84541 55s 900 37 85521 86s 696 791 86621s 59 724s 33 87279s 681s 758 800 88117s 693s 721 807s 89905.

90051 140s 449 782 836 91162s 394 920 92004 54 142 287s 391s 499s 93497 613s 828s 60s 94648 790 898 912s 95155 440 97s 564s 96305 12 539 834 97314 693 804 98321 99118s 301 49s 61 494s.

100011s 269s 415s 79 561 984 93 101060 116 405s 44 509 611 919s 102735s 953 103113s 245 586 754s 104454 65 105066s 791 944 106337 405 502 635 709 107212 56s 292s 93 108097s 347s 109274s 358.

110329s 510 829s 111302 504 50 650 774s 833s 55s 981s 112515 54 78 700s 113302 400s 614 925s 114393s 764s 115070s 291 349s 647s 883s 927 116051s 105 257s 311 27 611s 807s 76 117056 571 91s 118129s 472 592s 616 912s 119181 503 16 82s 875 900.

120273 744 91 813 952s 121041s 57s 266 376s 519s 726 808 79 122084 102s 09 279 396s 123538 623s 49 878 945 124068s 953 125094 593 661 827 917 85s 126215 81 92s 492s 586 617 67 869 127066 567s 808 986s 128036 37 324 574 924 129002s 96 650s.

130407 836s 949 132283s 483s 639 133062 79 151 62s 435s 526 610 713 134530s 87 623s 876s 946 94s 135476s 683 925s 137182 482 992 138306s 460 139395

140411 141100 279 430 41s 59 592 759 142289s 143017s 68 144044 115s 495s 653 83 965s 145277 391 743s 146117 711s 918s 33 147277s 520 723 148030 649 732s 149388 741 953.

150259 339 78s 567s 963s 151120 454 806 152332 476 674s 153158 702s 154014 348 645s 792s 155551 156066s 77 124 44 274s 820s 157156 82 277s 367s 738s 98 158255 737s 66s 159038 123 47

160106 348s 76 161287 558 688s 720s 901s 162347s 663 811 85 922s 163148 164259 382 513 602 95s 746 80 165161 323 940 166318s 57s 167290 99 826 979s 168421s 502 763 169204s 72 586 679.

170625 72s 171183s 586 944s 172554s 673s 731s 911 173153 56 275s 444s 911 174518s 47 615 175698 832s 176042 82 288 341 86 415 41s 789s 911 16 177402 542s 624 735 905s 91 178422 680 96s 722s 179850 933.

180008 506 825 906 181232 384 700s 182644s 61 183176 757s 184017 344s 185343 89 597s 720 978s 186041 590 870 94 187047s 66s 188123 215 613 742s 853s 189091 236 449s 641s 60.

190063 70 231s 921s 191036s 75 347s 655 57 192141 240 508s 696 709 70 193063 194709s 850 75.

ווינער באַלעט באַרענוויזער אין פילהאַרמאָניע

אַנ׳אמת׳ן אַרטיסטישען יום-טוב ערוואַרט אונזער שטאָט דעם קומענדיגען שבת און זונטאָג ד. ה. דעם 29-טען און דעם 1-טען מערץ ד. י. אין פילהאַרמאָניע.

דער ווינער באַלעט פון דער וועלט-בעריהמטער גערטרודע באַדענוויזער דערמאָנט זיך דעם ג. פּובליקום און איהרע נייעסטע קרעאַציעס.

אין פּראָגראַם די מאָדערנסטע טענץ וואָס האָבען אַ וועלט-רוהם.

וואַרשאַווער אָפּערע מיט טעיקאַ קיווא אין פילהאַרמאָניע

פרייטאָג, דעם 28-טען ד. ח. 8.30 אָוונד קומט פאָר אין זאַל פילהאַרמאָניע אַנ׳איינציגע פאָרשטעלונג פון דער וואַרשאַווער אָפּערע מיט׳ן אָנטייל פון 60 פּערזאָן מיט דער בעריהמטער זינגערין טעיקאַ קיווא, אַלס סאָליסטקע אין דער שפּיץ.

ס׳ווערט געשפּילט „מאַדאַם בוטערפליי".

אויפן דערנער-וועג

שפּאַנענדער פענסאַציאָנעל-עראָטישער ראָמאַן

41)

ער האָט תיכף אַנגעקלונגען אין דער „שפּיאָ־גען-בריגאַדע" ביי דער זשאַנדאַרמעריע. און דער־צעהלט די גאַנצע געשיכטע, באַלד זענען אָנגעקומען עטליכע זשאַנדאַרמען מיט אַן אָפיציר און אָנגע־הויבען אַ שטאַרקע רעוויזיע.

אין צימער האָט מען גאָרנישט געפונען. דער „הער דיטריך" האָט, זעהט אויס, אַלץ איינגעפּאַקט, אין זיין וואַליזקע, וועלכע ער האָט מיטגענומען מיט זיך. די זשאַנדאַרמען האָבען בלויז געפונען אַ קליין צעטעלע און אין דעם דאָזיגען צעטעלע איז אין אַ גרייזיגען רוסיש געווען געשריבען:

„מעלדעט דעם פּולקאָווניק יאַבלאָנאָווסקי, אַז איהר האָט מיך בעאומרוהיגט. אַנאַטאָלי דיטריך".

איינמאָל און נאָכאַמאָל האָבען די זשאַנדאַרמען דורכגעלייענט דאָס צעטעלע און נישט פערשטאַנען דעם דאָזיגען משונה'דיגען אינהאַלט. איז עס אַ וויץ? מאַכט דער דאָזיגער דיטריך חוזק פון זיי? אָדער אפשר מיינט ער עס ערנסט? אויב אָבער ער מיינט עס טאַקע ערנסט, אויב ער שטעהט אין בעציהונגען מיט'ן פּולקאָווניק יאַבלאָנאָווסקי, פאַר וואָס-זשע איז ער אַזוי געהיימניספול אַנטלאָפען פון האָטעל? וואָס האָט ער מורא געהאַט

גריגאָריעוו האָט געהויבען מיט די אַקסלען און אויך אין דער „שפּיאָנען-בריגאַדע" האָט מען זיך שטאַרק געוואונדערט אויף דער גאַנצער גע־שיכטע. דער אָנפיהרער פון דער בריגאַדע, דער זשאַנדאַרמען-פּולקאָווניק ליעסקאָוו האָט אָנגעקלונ־גען אויפ'ן טעלעפאָן צו יאַבלאָנאָווסקי'ן.

— גענעראַל-שטאַב? כ'וויל בעטען דעם פּול־קאָווניק יאַבלאָנאָווסקי... הער פּולקאָווניק? דאַ רעדט פּולקאָווניק ליעסקאָוו פון דער זשאַנדאַרמעריע. צי איז אייך בעקאַנט אַ געוויסער אַנאַטאָל דיטריך? דאָ איז פאָרגעקומען אַ גאַנצע געשיכטע מיט דעם דאָזיגען פערשוין. איך דאַרף נאָר וויסען, צי דאָס איז אייערס אַ מענש?

— וואָס איז פאָרגעקומען מיט דעם דאָזיגען דיט־ריך? — האָט ליעסקאָוו דערהערט דורכ'ן טעלע־פאָן יאַבלאָנאָווסקי'ס אומרוהיגע שטים.

ליעסקאָוו האָט דערצעהלט די גאַנצע געשיכטע און אויך איבערגעלייענט דעם אינהאַלט פונ'ם צעטעלע, וואָס מ'האָט געפונען אין דיטריכ'ס צימער.

— אַך, אייערע שלימזל'דיגע זשאַנדאַרמען! — האָט יאַבלאָנאָווסקי אויסגערופען — דאָ וואו מען דאַרף זיי נישט, דאָ קריכען זיי... תמיד איז אַזוי מיט זיי.

— דער הער דיטריך איז אַן'אייגענער מענש?

— האָט ליעסקאָוו געפרעגט.

— נאָך מעהר ווי אַן'אייגענער מענש — האָט זיך יאַבלאָנאָווסקי געקאָכט — דאָס איז איינער פון אונזערע וויכטיגסטע פערטרויאונגס-מענער. ער געפינט זיך אין וואַרשאַ שטרענג געהיים. יעדע בע־אומרוהיגונג פון דער דאָזיגער פאַר אונז אויסער־געוועהנליך וויכטיגער פערזאָן קאָן אונז ברענגען אַ שרעקליכען שאָדען. אָבער איך פערשטעה דאָ נישט די באַרישע ראָל פון דעם דאָזיגען גריגאָריעוו איירען. דעם מאָמענט, ווען דער דאָזיגער דיטריך האָט איהם געוויזען אַנ'אָפיציעלען דאָקומענט, וואָס איז געווען אויסגעשטעלט פון דער העכערער מאַכט האָט ער געדאַרפט אַוועקגעהן און נישט מאַכען קיין רעש.

— דעם רעש האָט דאָך געמאַכט דער פּאַרטיער פון האָטעל — האָט ליעסקאָוו בעמערקט.

— אָט דער דאָזיגער רעש איז טאַקע זעהר געפעהרליך... — האָט יאַבלאָנאָווסקי געענטפערט — דאָס איז אַנ'אומגעהערטע האַנדלונג! איך לעג אייך פאַר דעם דאָזיגען גריגאָריעוו צו בעשטראָפען אַזעלכע נאַרישקייטען קאָנען אונז ברענגען גרויס שאָדען.

ליעסקאָוו האָט צוריק אַוועקגעלעגט דאָס טע־לעפאָן-טרייבעל. ער האָט היכף אָנגעשריבען אַ בעפעהל צו בעשטראָפען גריגאָריעוו'ן מיט דריי טעג אַרעסט פאַר ברענגען שאָדען אַנ'„אָפיציעלען ענין".

נאָכ'ן ערהאַלטען די דאָזיגע ידיעה איז יאַב־לאָנאָווסקי אַרומגעגאַנגען אין זיין קאַבינעט אַ שטאַרק אויפגערעגטער. ער האָט געוואוסט, אַז דער „הער דיטריך" וועט זיין שטאַרק בייז, ווייל די קלענסטע אויפמערקזאַמקייט קען דאָ ... אַ דורכפאַל, ער האָט פערשטאַנען ... דאָזיגע פאַל איז דער „הער דיטריך" ... אַוועקגעפאָהרען פון וואַרשע, אָבער אין ... מאָמענט, ווען יאַבלאָנאָווסקי האָט ... האָט אַ קלונג געגעבען דער טעלעפאָן:

— האַלאָ! — האָט יאַבלאָנאָווסקי ... געטאָן דאָס טרייבעל.

— דאָ רעדט אנאטאלי דיטריך ... דערהערט אַ בעקאַנטע שטים.

— 44 —

פּולקאָווניק יאַבלאָנאָווסקי האָט ... פרעהט, דערהערענדיג דורכ'ן טעלעפאָן ... פונ'ם „הער דיטריך":

— איהר זענט נאָך אין וואַרשע ...

— האָט ער אויסגערופען — איך ... איבערצורעדען מיט איהך וועגען ... גען ענין.

אָבער יענער, וואָס האָט טעלעפאָנירט ... האָט איהם אָפּגעענטפערט:

— הער פּולקאָווניק, אייערע זשאַנדאַרמען ... פען כאַפּען אַ שטאַרקען פאָרוואורף ... אייך שוין איבערגעגעבען וועגען ...

— יאָ, יאָ. איך ווייס אַלץ. ... כאַפּען פון מיר די ריכטיגע פּאַרציע ... רעד הער, ביי מיר אין קאַבינעט איז ... נישטאָ. זאָגט מיר, צי קענען מיר ... מאַכען אַ „ראַנדעוואו"?...

(פאָרטזעצונג קומט)

היינט דינסטאָג, דעם 25-טען ד. ח. קומט פאַר

א גרויסע בענעפיס-פאָרשטעלונג

לעצטער געזעגענונגס-אָוונד פון ...ina Zgorzelska i Jerzy Leński

עס נעהמען אנטייל: ...Oleniecka, Janina Leonowicz, Wacia Werlińska, Lu Wilczyńska, Lusia Fragierówna, ... Duo „Negresco", Hala Kalinowska, Edward Rej, Zdzisław Suwalski, Janusz Lasota, Stanisław ..., Wiktor Smigielski, Maciej Orda, Roman Tarski, Basia Wdowiskówna, Bogdan Szymkowski, ... Rawski, Zygmunt Zylko, Duet „Johnson" i inni.

א ים פון אטראקציעס! פיל איבעראשונגען!

אויפ'ן עקראַן: א וואונדערשעהנער פילם! —:— אכטונג! צום אנדענקען פון דעם בענעפיס, בעקומט יעדער איינציגער ... — J. Zgorzelska i J. Leński וועלען געזעגענען דורך ... — אנהייב 6 נאכמיטאג. — בילעטען צום פרייז פון 54 גר. צו בעקומען אין ...

מאָרגען, דעם 26-טען ד. ח. אויסערגעוועהנליכע פּרעמיערע!

קינאָ-רעוויו

AMOR

89. פּאַמאַרסקאַ 89. טעל. 250-48

דאָס בילינגסטע טעאַטער אין לאָדז

קלאַנג-קינאָ

CAPITOL

16 זאַוואַדזקאַ

מאָנומענטאַל מייסטערווערק לויט דער אונסטערבליכער ערצעהלונג פון KAROL DICKENS

„Dawid Copperfield"

אין דער הויפּט-ראָלע FRED BATHOLOMEW ווי אויך 65 עקראַן-שטערנס

אַנהויב 4.30 נאָכמ., שבת און זונטאָג — 12 אַ זייגער בייטאָג

שוין ערשינען!

„פאַלשע חרפּה"

צווייטער באַנד

פון ד"ר מעד. ה. רוזשאַנער.

16 טיילען, צוז. אנד.:

ווי אַזוי שטעקט מען זיך אָן מיט סיפיליס

די וואַסערמאַן-רעאַקציע;

צי קאָן סיפיליס פולשטענדיג אויסגעהיילט ווערן

סיפיליס און חתונה-האָבען;

די פּערזענליכע פערהיטונג פון געשל. קראַנק...

צו בעקומען ביי אַלע צייטונגס-פערקויפער. פּריז ...

דער

פאָטאָגראַפישער אַטעליער

„POLONJA"

אינה. גוטערמאַן, גדאַנסקאַ 31

פיהרט אויס אַלער אַרט פאָטאָגראַפיעס צו פּעסער, לעגיטימאַציעס, פּראָטיאַזשיע מעט-ריקעלעס ווי אויך לויט פאָרשריפט צו דער אויבעמיגראַציאָניס, צו זעהר בילינגע פּרייזן. פּאַס-קאַרטען און פּאָרטרעטען ווערן אויך אויסגעפערטיגט שעהן און גוט

— צו נידריגע פּרייזען. —

וויכטיג פאַר לאָדז און פּראָווינץ!

קאָמיסיאָנס-לאַגער

פון פערשידענע מאַרקן

מעבעל

נייע און גענוצטע, ווי אויך היגיענישע מאַטראַצן, האָזעטקעס, מאַטראַצן

אין דער פיינסטער אויספיהרונג, בעקומט איהר צו די בילינגסטע פּרייזען נאָר ביי

א. ווייצמאַן,

שענקיעוויטשאַ 6, טעל. 191-00.

בעמ.: איך קויף אויך פערשידענע געניצטע מעבעל, דיוואַנעס, ניי-מאַשינען, שרייב-מאַשינען, פּעלצען א.ז.וו.

Zakład Zduński

JAKÓB BIAŁY

איז געוואָרען איבערגעצויגען אויף

220 פּיעטריקאָווער 220.

געוועלב, טעל. 173-80.

ס'ווערען אָנגענומען ועטליכע אַרבעטען, וואָס האָט אַ שייכות מיט דער זדון-אַרבעט. — מאָדערנע אייוועס און קוכען צו בעזונדערע אויפ'ן אָרט. אייוועס און קוכען שאַמאָטאָווע צום איבערטראָגען און ערשטקלאַסיגער אויספיהרונג אויף לאַגער. פּרייזקוראַנטען אויף וואונש. גרינדונגס-יאָהר 1910.

שייטלען

ביי קערש.

סקווערא 51

מיט פּאַריזער שרינדען און פערטיגע שייטלען

Dr. med.

Józef Izykson

ספּעציאַליסט פון אויערן, נאָז, האַלז און קעהל-קראַנקהייטען

Południowa 9, tel. 210-75

נעהמט אָן פון 1—2 און פון 5—7 נאָכם.

הריינע אנאנס

1 זלאָטי אַנ'אַנאַנס ביז 15 ווערטער 1 זלאָטי

אכטונג! דער ניי-רע... ענגלישער זאַל (וואָלטשאַ...) מיט אַ שענעם מענער-זאַל מיט ... היגיענישער כשר'ער קוך. מיט ... געשירען און טיש-בעשטעק ... גענעבען אויף חתונות נאָר ... אַלעס 1-טער מאָ. 2. קומט ... ציינט אייך!

ווער ס'וויל זיין געזונט ... מוז קומען עסען די בעסטע און ... האָפּטסטע מיטאָגען צו גאַנץ בילי... אין דעם בעוואוסטען היגיענישען ... פון הערמאַן לצווינסקי, ... סקיעגאָ 39, פראָנט, 2. שט. ... בעת'ן מיטאָג ראַדיאָ-קאָנצערט ... גאַנצער וועלט.

...zostały 2 weksle: jeden ... 30/XII – 1935 wystawca ..., 2-gi weksel na Zł. 85.— ...1935 z wystawienia Jakóba ... Weksle zostają unieważnione. ... J. Talmana, Nowomiejska 30

...został kwit kaucyjny ... Łódzkiej na Zł. 80.— z ... na imię Lajzer Zarzewski

אַ קוואַליפיצירטע ... זוכט אַרבעט פאַר 35 גר. ... לער. אַפּערטען אין אַדמ. ...

פרייע פּאָסטענס

אַ שטוב-מיידעל צו 4 שטובען, זאָל אויך קענען קאָכען, נור מיט גוטע רעקאָמענדאַציעס, קאָן זיך באַלד ווענדען נאַרוטאָוויטשאַ 11, יי. 7

ראַקאַלען

צוליב אַבריזע אָפּצוגעבען אַ גע-וועלב מיט 2 וויטרינעס און מיט איינ-ריכטונגען, בילינ דירה-געלד. זגערזשער-נאַס 7, ראָזען.

פערשידענעס

פריזירערין, בעזייטיגען שנעל נער-וואָזיטעט פון האַרץ, געשלעכט 'א. ז. וו.

Neurofizjolog Dr. POŁOŃSKI

Senatorska 4.

אַ שפּול-מאַשין אויף גרויסע שפּי-דעל ווערט געזוכט אין גוטען צושטאַנד. אָפּערטען אין אַדמ. אונטער "№ 12".

סוחרים, ליב האָבענדיג ריין, בעקוועם, נעב-טיגען אַלע ביי צוקער, לאָדז, קילינסקיעגאָ 41 אַ נאָכט-לעגער 1.25 אַ צימער 1.50

Dr. med.

H. ROZANER

ספּעציאַליסט פאַר הויט, ווענערישע און סעקסועלע קראַנקה.

Narutowicza 9

tel. 128-98

נעמט אָן פון 9—1 פאַרמ. און פון 5—9

וויכטיג פאַר דאַמען

נאָר 2 זל. ווערט איבערגע-מאַכט די עלטסטע

הימען!

אויף גאַנץ ניי ווי אויך נייע הימען צו

3.50

„TOLA"

23 Zawadzka 23

לעזט און פערשפּרייט

דעם נייעם

פאָלקסבלאַט

וויכטיג פאַר בּרוך-קראַנקע

(רופּטורען) זאַוּל פון פערקרימונגען פון רוקען-ביין (הויקערס) פּאַראַליזשען, ביין-שווינדזוכט, פלאַטפיס און פערשידענע אַנדערע פערקריפּלונגען-ליידענדע

פאַר פערשידענע אַרט רופּטורען פערלאַמטעטע און די געפערליכסטע ביי מענער, פרויען און קינדער, ספּעציעלע אָרטאָפּעדישע הייל-באַנדאַזשען לויט מיין מעטאָדע היילען און בעזייטיגען ראַדיקאַל יעדען איינציגען בּריך.

ביי מאָגען און קישקע - זענקונג ספּע-ציעלע אינדיווידועל צוגעפּאַסטע לייב-הייל-באַנדאַ-זשען.

פאַר הויקערס ספּעציעלע גאָרסעטען און גלייכהאַלטערס.

געגען ביין-שווינדזוכט ספּעציעלע אָר-טאָפּעדישע אַפּאַראַטען פון אַלע סיסטעמען.

געגען שמערצענדע פּלאַטפיס ספּע-ציעלע אָרטאָפּעדישע איינלאַגען לויט גיפּס-מאָדעלען.

געגען קרומע אָדערן ספּעציעלע גומי-שטרימפּ לויט מאָס.

קינסטליכע הענד און פיס

ספּעציעלע הייל-אָרטאָפּעדישע אַנשטאַלט

ספּעצ. אָרטאָפּעד

א. פּעטריקעוויטש, לאָדז

9 פּיראַמאָוויטשאַ 9, טעל. 177-09 (פריהער אַלגינסקאַ)

אכטונג! קראַנקע מוזען זעלבסט ערשיינען.

פּראָווינצער דאַנקזאַגונגען קענען בעוויזען ווערען.

...ydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odp. udz. Ch. J. Brzustowski i P. Wajntraub
Czcionkami i druk rotac. „Najer Folksblat", Piotrkowska 21.
Redaktor odpowiedzialny: Ch. Kaufman